

bukla

Brezplačna revija
o dobrih knjigah.

leto 10/št. 100
maj–junij 2014
www.bukla.si

Ker zgodbe navdihujejo ...

Intervjuji: Aleš Šteger, Uroš Zupan, dr. Sonja Pečjak in Vladimir P. Štefanec; uvodnik dr. Neda Pagon

**100. številka revije Bukla
in ekipa, ki jo ustvarja!**

buklaplus

Prvih sto je bilo najtežjih, 101. številka Bukle pa izide julija 2014.

Najnovejše iz zbirke

ŽEPNA KNJIGA

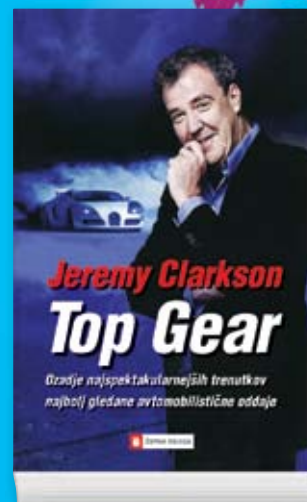
10,90 EUR

12,90 EUR

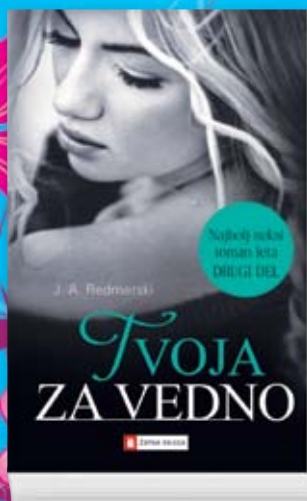
10,90 EUR

14,90 EUR

Izid: 30. maj

Izid: 30. maj

12,90 EUR

12,90 EUR

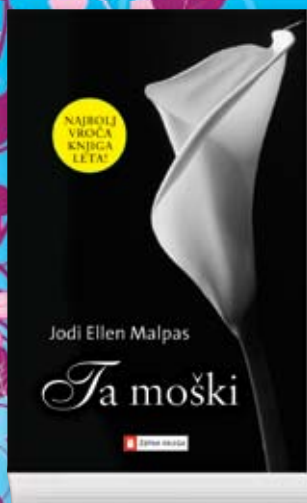
12,90 EUR

14,90 EUR

Izid: 30. maj

3 ZA 2
PRI NAKUPU TREH KNJIG IZ ZBIRKE ŽEPNA KNJIGA VAM NAJČEJŠE POKARIMO

12,90 EUR

14,90 EUR

12,90 EUR

10,90 EUR

Izid: 30. maj

Izid: 30. maj

LJUBLJANA: Cankarjeva 6 • Citypark • Čopova ulica 7 • Kolosej • Miklošičeva 11 • Mercator center Šiška • Mercator center Šmartinska • Pasaža Maximarketa • Supernova Rudnik; BRNIK: Letališče; CELJE: Citycenter • Planet Tuš; DOMŽALE: Mercator center; KAMNIK: Qlandia; KOPER: Planet Tuš; KRANJ: TC Savski otok; MARIBOR: Mercator center Tabor • Planet Tuš • Qlandia; NOVA GORICA: Qlandia • Supernova; NOVO MESTO: Qlandia; PTUJ: Qlandia;

IZDAJATELJ

UMco, d. d., Leskoškova 12, 1000 Ljubljana
Telefon: (01) 520 18 39,
Faks: (01) 520 18 40
bukla-urednistvo@umco.si
ISSN: 1854-3359

UREDNIŠTVO in PISCI

Odgovorni urednik: Samo Rugelj
Kreativna urednica: Renate Rugelj
Jezikovni pregled: Tine Logar

Pisci: Sabina Burkeljca, Iztok Ilich,
Ajda Janovsky, Maša Ogrizek,
Jure Preglau, Renate Rugelj,
Samo Rugelj, Vesna Sivec Poljanšek,
Kristina Sluga, Žiga Valetič

Gostujoči pisci: Sašo Dolenc,
Rok Gregorin, Manca Košir,
Veronika Simoniti, Peter Svetina,
Darja Lavrenčič Vrabec

OBLIKA in PRIPRAVA

Oblikovanje in prelom: Aleš Cimprič
Organizacija tiska: Merima Jular s.p.
Natisnjeno v Evropski uniji.

Fotografija na naslovnici: Borut Krajnc
Zahvaljujemo se **Mini teatru**,
na Križevniški 1 v Ljubljani,
ker so nam prijazno odstopili
prostor za fotografiranje.

OGLASNO TRŽENJE

Renate Rugelj
Telefon: (01) 520 18 31,
GSM: 041/670 666

Brez pisnega dovoljenja izdajateljica je vsaka
javna priobčitev, predelava ali uporaba
vsebine prepovedana. Vse pravice pridržane!
Pisci in kolumnisti izražajo svoja mnenja in ne
nujno mnenja uredništva.

LEGENDA KRATIC

m. v. – mehka vezava
t. v. – trda vezava
pt. v. – poltrda vezava

bukla

Brezplačna revija o dobrih knjigah.
Izdajo te publikacije je sofinancirala Javna
agencija za knjigo Republike Slovenije.

www.bukla.si

www knjige na trgu .si

Bukla, stotič!

S posebnim veseljem sem se lotila tega zapisa, ki ni panegirik in ne govori o presežkih in dodani vrednosti, saj se s temi besedami (nekoč določnega in določenega pomena) dandanes ravna zelo nemarno, uporablja povprek in površno ter pogosto za označevanje pojavov ali dogodkov, ki bi po resnejših merilih in civiliziranih standardih ne imeli vstopa na nobeno ocenjevalno letvico. Revija *Bukla* je kultiviran, verodostojen, več kot informativen in več kot spremljevalni medijski pojav, ki je postal običajen, torej nujen. To pa je dosežek: da je nekaj potrebno, da je nekaj navada, vsakdanjost. Veliko knjig je bilo napisanih o branju in knjigi, tudi odličnih in tudi naših (zasluga domače znanosti); nič novega ne morem dodati. A (ne samo s stališča prigradnega pisanja) najbolj pravična do knjige (avtorja) in bralca se mi zdijo tista razmišljanja, ki svoj predmet umeščajo in pregledujejo v vsakdanjosti in njenem najbolj divjem videzu – potrošnji; denimo M. de Certeau: »Branje je le eden izmed vidikov potrošnje, a je temeljni.« Saj nismo naivni in ne kulturniško/izobražensko (?) visokostni in vemo, da je vse blago, tudi knjiga, ampak blago z vrsto pomenov in funkcij; to, da je knjiga blago, ni žalitev za duha, ampak preprosto robata zmota. Zmota, ki razkriva težave z razumevanjem tega, kaj je knjiga, pa tudi tega, kaj je ekonomija, ki jo je že Adam Smith povezoval s čustvovanjem, čutenjem in moralnimi držami. Branje je družbena praksa, ki ji informiranje daje obliko; način, kako to počnejo mediji, kakršna je *Bukla*, pa dokazuje, da je branje dialog, da brati pomeni potovati po vsiljenem sistemu besedila (kot je vsiljena ponudba v veleblagovnici, pravijo nekateri) ali kot bolj izbrano pove Borges, da se ena literatura razlikuje od druge ne toliko po besedilu kolikor po načinu branja. *Bukla* počne prav to: nudi več načinov branja, včasih namesto potencialnega bralca vzpostavi prvi dialog s knjigo, ne vzgaja in ne uči, a vendar pomaga izbrati.

Vsaj od Schlegla naprej se ve, kakšna je narava kulturne/umetniške potrošnje v modernosti in postmodernosti: ta vrsta potrošnje je spremenila razmerje oziroma ravnovesje med povpraševanjem in ponudbo. In že kar dolgo je, kar se je tudi pri knjigah poudarek prestaval na ponudbo. Malo je ljudi, ki izberejo, iščejo, povprašujejo (pa čeprav na podlagi okultnih ali čudaških prepričanj ali prepričevanj) po tistem, kar jih zanima, malokdo zmore še opredeliti resnični interes, ki ga želi zadovoljiti. Večina – in velja prav tako za knjige – klecne in klone pred tiranijo ponudbe. Vstopi v knjigarno, ne nujno z natančnim vedenjem, kaj išče, in morda išče knjigo, ki je izšla pred več leti, pa se je izgubila v slabi distribuciji. Obstajajo knjige, ki se danes ne prodajo niti v enem izvodu, knjigarnar pa potrebuje prostor za nove knjige, močno promovirane, ki pomenijo napad ponudbe – in vrne knjige, po katerih ni takojšnjega povpraševanja. To nasilje ponudbe na račun osebnega, izbranega povpraševanja se razkriva v skoraj agresivnem tonu, s katerim se »bralci« pogovarjajo o tem, kaj se zdaj bere, da si »v trendu«. Vsega se ne da prebrati, a zato še ni treba, da bi vsi vedno morali hoteti iste reči ... Ne gre za reakcionarni ali samo konserva-

ktivni snobizem, ki kakor da noče upoštevati zahtev novega, ampak le za širšo in že presejano ponudbo. Ne gre za zavračanje aktualnosti, ampak gre preprosto in konkretno za pojmovanje koncepta aktualnosti, ki ni nujno omejen na pravkar izdelani in ponujeni izdelek, ampak vsebuje tudi vrnitev ali spominski namig na izdelke iz preteklosti, ki morda šele pozneje razkrijejo svojo moč in delujejo na realnost. Zdi se, da je danes čas ponovnega branja velikih knjig, kar nikakor ni zanižanje zgodovine, ampak je soočenje z najbolj avtentično zgodovinskostjo pojavov.

Kadar berem zase (ne za potrebe študija, dela), terjam pravico do najbolj nomadske, ciganske svobode – in pesti me pravica do izbire. Seveda, knjige in literatura pripadajo svojemu času, ampak ne samo temu. Saj jim – v glavnem – ne poteče rok uporabe, ceno jim zniža kak drug, trpkjši razlog. Lahko potonejo, celo izginejo in se spet pojavijo z novimi pomeni. In ker je pravo branje ne samo dialog, ampak bi celo moralo biti podobno zapoznani omeni ali biti zapoznalo branje skozi nove pomene. Zato *Bukle* spravljam. Vedno je pravi čas za srečanje z neko knjigo in za razumevanje knjige. Kulturne strani časnikov in velikih informacijskih posrednikov se tanjšajo, ponudba je tudi tu terjala svoj davek, knjižnih ocen je vse manj (in ne samo knjižnih, pa tudi žanr recenzije je postal vprašljiv ...); a pridejo (še vedno) do veliko ljudi, ki jim poročajo o malo knjigah. Bili so časi literarnih revij, ki so določale merila, vrednotenje, oceno, včasih tudi uspeh kake knjige. Z vsemi tveganji kajpak, ki jih nosi vsako ocenjevanje. Danes imajo revije le redko in le redke še to vlogo; so omejene na posvečene kroge, včasih prinašajo odlične študije, ki sicer ne bi prišle na dan, so torej zelo pomembne, a nimajo pomena spremljanja knjige v svet in njene kroženja v družbi. Sem nekako se je umestila *Bukla*: je odlična, organska vmesna oblika med revijami v starem pomenu besede in med velikimi informacijskimi orodji, koristna, ne pasivna in ne vzgojna. Vzdržuje se etično-političnih komentarjev; ocene, mnenja, ki jih prinaša, štejem za sporočilo izkušenega in kompetentnega drugega bralca, ne za reklamo, ki prekinja TV-programe (brez škode, če ne bi bile tudi reklame klavrne). Včasih ga tudi preizkusim s svojimi kriteriji in preferencami. Sama berem aktivno, v branje je vpeta dolgoletna bralna izkušnja in vgrajen premišljevalsko-primerjalni element, ki me včasih in vse pogosteje sili, da se sprašujem, le kdo si je izmislil, da je Evropa utemeljena na razumu ...

Zadnjih veliko naših let je z neverjetno hitrostjo izdelalo toliko negativne sedanosti in zagotovilo toliko nedostojne zgodovine, da se prihodnost kaže prej kot grožnja kot obet. V slabi družbi smo, da je knjiga najboljša družba, je res, a slaba tolažba. Kako je že rekel Levstik? Da ni Slovenca, če ne vidi Slovenca v knjigi? Da bi le bral, pa naj ga vidi kakršnega koli že. Zato je *Bukla* redka svetla izjema, in čeprav bi bilo želeti česa več in drugače, bi prizemljeno rekla, da bi le bilo vse po starem. Z Javno agencijo za knjigo vred.

foto: Borut Krajnc

Aleš Šteger (1973) je slovenski pesnik in pisatelj, a tudi esejist, prevajalec in urednik ter eden pomembnejših predstavnikov mlajše generacije slovenskih literatov. Njegov prozni prvenec je bil roman z elementi potopisa *Včasih* je januar sredi poletja, ki je izšel leta 1999, petnajst let pozneje (v vmesnem času mu je izšlo še deset knjig, večinoma pesmi in esejev) pa se vrača s pomenljivim romanom *Odpusti*, pri katerem s svojstvenim pristopom obravnava slovensko družbeno in kulturno stvarnost. V pogovoru z njim smo se dotaknili nekaterih glavnih poudarkov romana.

»Da bi videli prikrito, je včasih treba posnetek nadosvetliti!«

Odpusti

Aleš Šteger

Beletrina, zbirka Beletrina,
2014, t. v., 332 str., 24 €, JAK

Bukla: Ko gledam tvoje dosedanje prozno ustvarjanje (izhajam pa iz tega, da si najprej pesnik), se mi zdi, da ne gre za običajno leposlovje, saj se to po navadi naslanja na neko drugo formo, bodisi potopis ali pa eseje. Bi v tem smislu tvoj roman *Odpusti* morda lahko šteli za tvoj romaneskni prvenec?

Šteger: Mojo perujsko knjigo *Včasih je januar sredi poletja* so pogosto označevali za potopisni roman. To je možno, a po mojem gre bolj za to, da danes vse hoče biti roman, se prodaja kot roman, od daljših novel in avtobiografij pa vse do potopisov. V tem smislu je *Odpusti* zagotovo moj prvi »pravi« roman in jaz po dveh desetletjih pisateljstva spet avtor s prvencem, kar me zabava in regenerira. Sicer pa je tudi tema mojega romana blizu prenovi, neke vrste metafizična »regeneracija«.

Bukla: Dobro, a hkrati se mi zdi, da *Odpusti* vseeno ni klasičen leposlovni roman, saj je zapreden v žanr (metafizične) kriminalke, skozi katerega spregovoríš o ključnih težavah naše dobe. Zakaj si se odločil za tako pripovedno formo?

Šteger: Inicijacija za roman je bila neke vrste vizija. Za hip sem »videl« konec romana. Potem sem bil kako dobro leto na sledi vsem nitim, ki so vodile v ta konec, in ko se je klobčič razpletel, sem imel pred sabo jasno strukturo in obenem željo, napisati nekaj, kar bo oboje: gladko berljiva knjiga, ki vleče s svojo štorijo in liki, in obenem neki, recimo temu ambiciozen tekst.

Bukla: Ko sem prebiral *Odpusti*, sem imel občutek, da se sprehajam po teritoriju nekakšnega Roberta Bolaña v slovenskem okolju in da sta glavna junaka podobna divjima detektivoma iz njegovega znamenitega istoimenskega romana. Kako si zasnoval ta roman, koliko časa je nastajal in po kom si se, če si se, zgledoval pri njegovem pisanju?

Šteger: Bolj kot Bolaña, ki ga sicer zelo rad berem, sem imel pred očmi znan Marquezov stavek iz nekega intervjuja, kjer je izjavil, da ne razume oznake »magični realizem«. Zanj je bilo *Sto let samote* preprosto realizem in pika. Po mojem je tudi *Odpusti* »realističen« v svoji karnevalskosti in norosti. Sicer je sorodnosti z vesoljem literature mnogo. Literatura se hvala bogu ni rodila z nami. Obstaja cela vrsta avtorjev, od Gogolja do Viana, od Rableaisa do Bulgakova ali Hrabala, ki so včasih videti fantastični, a le na videz, tako rekoč pod pretvezo. Mislim, da je vzgib, ki žene take pisave, skupen: obstajajo določeni nivoji sodobnosti, ki jih pisatelj enostavno ne more zadovoljivo razrešiti z naturalističnim opisovanjem. Vsak roman ima svojo logiko, ki ga poganja. Da bi videli prikrito, je včasih treba posnetek nadosvetliti. Tako izrabimo sence, ki so po navadi potuhnjene, navzoče v ozadju.

Bukla: V romanu prefinjeno problematiziraš tudi stanje slovenske in mari-borske kulture. Kako se v tem kontekstu oziraš nazaj na projekt Evropske prestolnice (EPK)?

Šteger: Seveda je Maribor glavni akter romana, a obenem je Maribor metafora tako rekoč vsakega srednjeevropskega mesta v mentalni tranziciji. EPK in vse drugo, kar je faktilnega v romanu, je zame pač bilo preveč prineseno na

pladnju, da tega ne bi uporabil, ni pa EPK osrednja tema romana. V tem smislu me je malo strah prav takih vprašanj, ker prehitro zvedejo bralce z besedila, za katero edino gre, na raven vsakdanje časopisne trivialistike. Slednjo pa marsikdo oskrbuje neprimerno bolj zagnano in uspešno kot moja malenkost.

Aleš Šteger

Bukla: Spet drug vsebinski poudarek v romanu je problematiziranje nenehnega slovenskega ukvarjanja z nerazčiščeno polpreteklostjo. Se ti zdi, da lahko tudi prek umetnostnega spraševanja, predvsem prek literature, dosežemo nekakšno spravo in se končno tudi v političnem smislu obrnemo proti naši prihodnosti?

Šteger: Naš travmatični, manipulativen in sprevržen odnos do preteklosti je nedvomno ena od osrednjih osi romana. Sprava kot nacionalni kvazireligiozni projekt je seveda od samega začetka bila Titanik, le da mi, ki smo se vkricali, tega še pred desetletjem nismo tako jasno vedeli. V romanu je izrečenih kar nekaj besed na temo sprave. Ne verjamem, da lahko literatura privede do kakršne koli sprave. Lahko pa nam morda za hip sname kako od tančic, v katere so zamotane naše itak slepe oči. Da za hip spregledamo ves ta napihnjen balon retoričnih vprašanj o spravi, to kolektivno laž, s katero manipuliramo sebe in druge. V tem – in samo v tem – smislu lahko literatura spreminja in emancipira. A obenem je za vsako emancipacijo potrebna tudi pripravljenost, da spremenimo sami sebe.

Bukla: V zadnjih dveh letih si dvakrat izpeljal tudi projekt *Na kraju zapisa-no*, ko si prvič v Ljubljani, drugič pa na Japonskem v dvanajstih urah »na kraju samem« napisal knjižico. Kakšne so izkušnje tega pisanja? Boš s projektom nadaljeval?

Šteger: Projekt *Na kraju zapisano* je zame nekakšna zenbudistična pisateljska vaja v budnosti. Je raziskovanje lastnih meja, robov, krhkosti in nezmožnosti jezika literature. Predstavljam si: si nekeje v (bolj ali manj) neznanem, ob nekem v naprej določenem dnevu. In pišeš. Ok. Kaj pa, če ti ta dan ravno ni do pisanja? Ali pa če ti je, pa se nič ne zgodi, če se jezik upira? Nekakšno vnaprej programirano stanje nočne more za vsakega pisatelja. Takim situacijam se izpostavljam s tem projektom, v najrazličnejših političnih, socialnih, jezikovnih konstelacijah. Zato nameravam projekt izvajati še nekaj let, vsako leto na drugi lokaciji, taki, ki je v neki moji intimni kartografiji obenem izziv in klic po potovanju v neznano. Kje bom pisal letos in kdaj? Decembra, kje, pa še ne povem ...

Bukla: Lahko morda poveš še kaj o svojih prihodnjih projektih?

Šteger: Po pisanju romana počivam tako, da pišem pesmi. Ko sklenem pisanje pesniške zbirke, bom počival tako, da bom pisal naslednji roman. Vmes pa še kaj za otroke. Tako nekako. Ad infinitum?

Bukla: Da, upam. Srečno!

Boštjanov let

Florjan Lipuš

Litera, 2014, t. v., 106 str., 17,90 €, JAK

Roman, s katerim je pisatelj dokončno odložil svoje pero, je prvič izšel leta 2003. Tudi v njem ostaja Lipuš zvest zamejskemu koroškemu

okolju, ki ga najbolje pozna, in koroškemu narečju, ki ga mojstrsko prepleta s sodobnim knjižnim jezikom. V veliki meri avtobiografski roman je postavljen v odročno in tesnobno hribovsko vas v čas nemške okupacije, ki usodno zareže tudi v Boštjanovo življenje. Njegovo mater odpeljejo Nemci, in ko malo zatem umre še babica, z mlajšim bratom ne izgubita le družine, ampak tudi dom. Žarek upanja spet posije v Boštjanovo življenje šele mnogo pozneje, ko prvič zagleda Lino. Ljubezen, ki mora ostati skrita pred »žnergavo in žnedravo« vsevidno vasjo, ga povrne med žive in navda z upanjem. Lipušev svet ni le svet robotih, iz trde zemlje izoblikovanih ljudi, ampak tudi svet, v katerega še vedno močno posegajo bajeslovna bitja (škopnik), vaščani pa se za pomoč obračajo k zdravilkam ali čarovnicam. > KRISTINA SLUGA

Polka s peščenih bankin

Anja Radaljč

LUD Literatura, 2014, m. v., 144 str., 25 €

V svojem prvencu si diplomirana komparativistka ni zadala lahke naloge. Avtorica s preigravanjem različnih romaneskni žanrov, postmodernističnih postopkov in slogovnih prijemov bralca hitro ujame v svoje mreže. Prebiramo zgodbo o zasanjani Sofiji, študentki književnosti, ne pretirano uspešni iskalki besed, ki piše svoj večno nedokončani začetek romana. Poleg razčustvovanih pisanj in njenega zapletanja v ljubezenske mreže filozofa Feliksa (tudi posrečene pojave) vzporedno teče še zgodba protagonistov zadnjih treh kresnikovih nagrajencev, ki jih prebira Sofija. V njej se znajdemo v nadrealnem svetu, pretiranem do skrajnosti, kjer se grozljivo prepleta s fantastičnim in grotesknim. Dober pisateljski začetek, le ponekod mora avtorica še najti pravo mero – do potankosti opisani prizori bralčevi domišljiji ne dopuščajo kaj dosti maneverskega prostora, čisto drugače pa je z razpletom romana, kjer smo ob odprtih koncih zgodb povsem prepuščeni lastni interpretaciji. > KRISTINA SLUGA

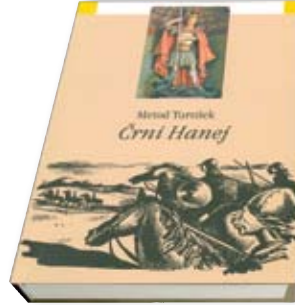

Črni Hanej

Metod Turnšek

Družina, 2014, m. v., 280 str., 22,50 €

Rebrčanom s Pustega gradu na avstrijskem Koroškem se leta 1452 ne piše nič drugega, zato se oče Kozman odloči, da bo sina Ivana poročil z bogato Manico z gradu na Obigu. Maničinemu očetu, zlovoljnemu graščaku Miklavžu, je Rebrčanov načrt pogodu, zato hčerki pove za svoje načrte. Ker je zala Manica svoje srce že oddala postavnemu vitezu Manfredu iz Podgrada, se upre očetu, a ta jo brez milosti zapre v temni grajski stolp. V njem bi Manica umrla, če je iz črne ječe ne bi rešila njen zvesti grajski služabnik Črni Hanej in vitez Manfred, ki jo skrivaj odpelje z gradu. A zapletom in težavam sploh še ni videti konca ... Napeta zgodovinska povest – gre za drugi izid knjige, povest je prvič izšla pred dvainštiridesetimi leti – je napisana v popolnem slogu tovrstne literature, zato bralca prepričljivo potegne v svoj svet tako s številnimi zapleti kot z dodelanim zgodovinskim ozadjem, opisi junakov in njihovih usod. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

VSI OBRAZI STRAŠLJIVO OKRUTNEGA VLADARJA

- ★ PSIHOPAT IN PARANOIK
- ★ GENIALNI POLITIK IN INTELEKTUALEC
- ★ KRVNIK IN ZLOČINEC

Vrhunsko napisana biografija prinaša najpopolnejši prikaz diktatorjevega življenja in osebnosti doslej. Osvetljuje čas od Stalinovega vzpona na oblast pa do leta 1953, ko se je z njegovo smrtjo končalo eno najbrutalnejših obdobij.

NOVO

NOVE INFORMACIJE iz doslej nedostopnih ali neznanih dokumentov, intervjujev s pričami Stalinove vladavine.

Najhitreje do knjige: v knjigarnah www.emka.si 080 12 05

Obrazi prostora

Jože Horvat

KUD Sodobnost International,
2013, t. v., 154 str., 24,90 €

Roman je zapisan kot tekoč, asociativen niz misli prvoosebne pripovedovalca, ki je v prvi vrsti opazovalec narave. Kot bi se njegova subjektivnost na-

menoma izpraznila, da bi se v njem lahko zrcalili zvoki, vonji in barve narave. Njegova (javna) podoba je tako zreducirana na kratico HBP (Hvala bogu, petek!), ki ga spremlja vsak konec tedna, ko po avtocesti hiti proti vasem pod Nanosom. Tam se pripoved upočasni, da bi lahko zaznala najmanjše detajle v naravi; osrednji junak z občudovanjem govori tudi o povezani podeželski skupnosti, katere srce sta lokalna cerkva in njen župnik. Potapljanja v drobne čudeže narave pogosto prehajajo v preizpraševanja o transcendentalnem, ki nas presega. > **MAŠA OGRIZEK**

Šibkost in pogum

Zavita steza življenja, knj. 3

Ernest Jazbinšek

samozaložba, 2014, t. v., 470 str., 33,50 €

V zadnji knjigi trilogije *Zavita steza življenja* ponovno spremljamo zgodovino neke družine in zgodbe njenih članov, ki se prepleta in dopolnjuje z usodo že znanih oseb iz Jazbinškovih prvih dveh romanov. Tokrat smo priča življenju dveh žensk; Sonjo nesrečno otroštvo znova in znova zapelje v neizprosni svet mamil, iz katerega se reši šele, ko sama sebi prizna svojo šibkost; Martini pa pogum pomaga, da je tragedije v družini ne spravijo na kolena in ne potisnejo v obup. Jazbinšek svojo trilogijo sklene z besedami, da bralcu usode teh ljudi morebiti lahko pomagajo pri premišljevanju o resničnem življenju ter vodijo k pogumnemu koraku, kadar mu bo težko. Knjiga je posvečena avtorjevi planinski dejavnosti in njegovim planinskim tovarišem. > **VESNA PARADIŽ**

Primorska zgodba

Marija Mercina

Goriška Mohorjeva družba,
2014, pt. v., 165 str., 14 €

Novo delo primorske pisateljice in profesorice slovenščine je posvečeno njeni umrli materi. Avtobiografska pripoved se začne dan po nepričakovani materini smrti, ko hči najde škatlo materinih dnevnikov, pisem in sodnih dokumentov. Ob prebiranju zapuščine počasi razkriva težko življenje matere Doroteje v vipavski vasi Goče, pripoveduje o njenem partizanskem delovanju in krivičnem povojnem sojenju, hudih zdravstvenih težavah in neuklonljivi volji do življenja. Hkrati razgalja njun odnos, ki je bil, kljub močni povezanosti, večkrat postavljen na preizkušnjo. Pisateljica obžaluje, da se z materjo nista pogovarjali že prej, saj se ji ob prebiranju zapisov poraja kup vprašanj, ve pa, da njen pogovor z njo tudi zdaj še ni končan. > **KRISTINA SLUGA**

SPREHOD SKOZI UMETNOSTNO ZGODOVINO RIMA,
prepleten s politično zgodovino in osebnimi razmišljanji

PREDNAROČILO
Cena do izida: 32,00 €
Cena po izidu: 39,90 €
Izid: 30. junij 2014

format 150 x 225 mm
trda vezava, ščitni ovitek
okoli 600 strani
slikovna priloga

Modrijan
MODRA STEVKA
080 23 64
www.modrijan.si

www.mohorjeva.at
www.mohorjeva.si

Mohorjeva Celovec

Iztok Ilich
VARUHI IZROČILA

Naša kulturna dediščina v dobrih rokah

240 strani, trda vezava
€ 32,90

Pustni liki, cvetnonedeljske butare in potice, mlaji in majenca, poletni venčki in šopki, slovensko morje, etnološki muzeji in zbirke, tradicionalne obrti in veščine, Kraška ohcet, ziljsko štehvanje ... in zgodbe ljudi, ki ohranjajo to bogato dediščino in živijo zanjo. V devetih tematsko zaokroženih poglavjih z okrog 500 fotografijami in drugimi ilustracijami.

Prodaja: Družina d.o.o., Krekov trg 1, Ljubljana,
tel: (01) 360 28 28, narocila@druzina.si

Odvetnik

Igor Karlovšek

Mladinska knjiga,
zbirka Nova slovenska knjiga,
2014, pt. v., 348 str., 27,95 €, JAK

Igor Karlovšek

Razvojni, potrpežljivo napisani roman Igorja Karlovška, znanega celjskega pisatelja in avtorja lepega števila dinamičnih del s kriminalno vsebino, nazadnje *Gran Canarie* iz leta 2009, je vsekakor njegovo najboljšo delo do zdaj, ki po eni strani črpa iz avtorjeve biografske zasnove

(starost glavnega junaka, življenjska usmeritev na študij prava, literarni poskusi v ozadju), po drugi strani pa se naslanja na tisto odločilno obdobje v Sloveniji od konca sedemdesetih let do osamosvojitve Slovenije, ko so se pri nas zgodili ključni premiki v dojemanju bližnje prihodnosti. Zgodba je pisana delno tretjeosebno, a ima tudi poglavja prvoosebnega pripovedovalca, glavnega junaka Iztoka Vidmarja, ki se kot novopečeni študent prava zagleda v kolegico Vesno Železnik, hčer lokalnega političnega veljaka, zdaj tudi direktorja enega ključnih podjetij v okolici. Popelje pa nas tudi v čas razkroja političnih vrednot, ko so se komunisti želeli na vsak način obdržati na oblasti. Hkrati uspe Karlovšek mimogrede posaditi tudi seme, ki v sklepnem delu razreši težavno stanje v že skorajda tragični družinski drami. Politična izraba psihiatrije za zaščito komunističnih grehov na eni strani in neuklonljivost mladih prihajajočih generacij na drugi, ki so z žarom gledali nastajanje nove države, v kateri bodo odraščali njihovi otroci, je vsekakor predloga, ki omogoča nadaljevanje tega dopadljivega romana in njegovo podaljšanje vse do današnjih dni. > SAMO RUGELJ

... čas razkroja
političnih vrednot, ko
so se komunisti želeli
na vsak način obdržati
na oblasti ...

Zaspi, mala moja, zaspi

Irena Svetek

Litera, zbirka Piramida,
2014, t. v., 171 str., 23,20 €, JAK

Tretji roman Irene Svetek je sestavljen iz dveh samostojnih pripovedi, ki se rahlo stikata prek lika Fani, ki je v prvem delu ena od stranskih oseb, v drugem pa osrednja junakinja. Prvoosebno pripoved Irene zaznamujeta preprostost in naivnost; obe izvirata iz otroške perspektive, ki zamejuje tako horizont jezika kot izkušenj. Avtorica obenem s prikupnim slikanjem (lastnega) otroštva nevsiljivo priklicuje tudi duh (socialističnega) časa in za nazaj prepričljivo rekonstruira modo, vzgojo, vrstniško kulturo ipd. otrok, rojenih v sedemdesetih letih. Pri drugi zgodbi o Fanijinem življenju na Haitiju pa pripovedna distanca ni časovna, ampak kulturna. Deklica Irena ostaja na obodu s srečo prežarčenega otroštva in le sluti temnejše jedro zadaj. Fani pa idealizacija preprečuje, da bi za ljubljenim telesom spregledala resnično podobo moža, za eksotično, mitološko podobo Haitija pa (politično) nasilje. Obe protagonistki – kot nakazuje naslov – živita v stanju zasanjanosti; prva se začne prebujati na pragu odraslosti, druga pa se pred krvavo resnico zateče v norost. > MAŠA OGRIZEK

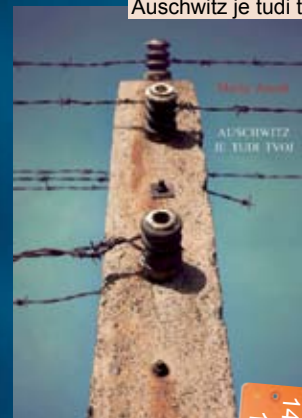
MLADIKA

M. Gomboc
Pozneje se pomeniva

160 str.
14€

M. Ascoli
Auschwitz je tudi tvoj

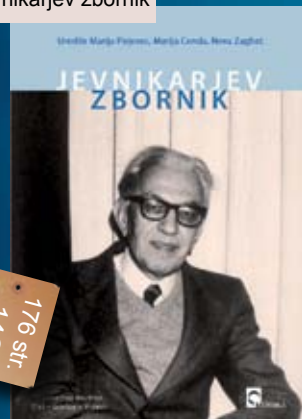
144 str.
16€

M. Stanonik
Slovenska pesem v tujem škornju

272 str.
22€

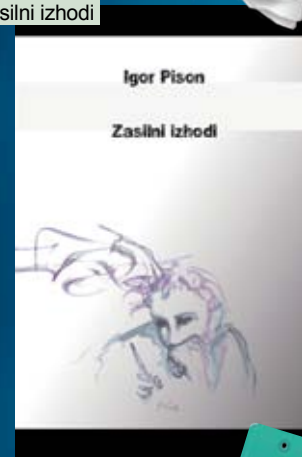
Jevnikarjev zbornik

176 str.
14€

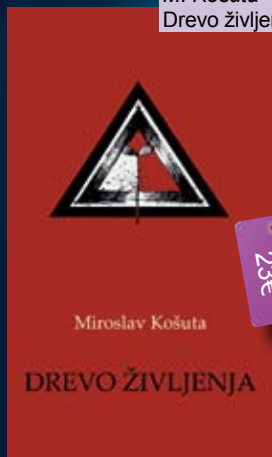
NOVO PRI MLADIK

I. Pison
Zasilni izhodi

192 str.
17€

M. Košuta
Drevo življenja

192 str.
23€

www.mladika.com

Ul. Donizetti 3 - Trst, tel. +39 0403480818, uprava@mladika.com
V Sloveniji distribuira založba Primus: info@primus.si

Biti človek

Ciril Zlobec

Mladinska knjiga,
zbirka Nova slovenska knjiga,
2014, pt. v., 152 str., 22,95 €, JAK

Ciril Zlobec

Trideseta pesniška zbirka korenine slovenskega pesništva, esejistike, pisateljstva, prevajanja in urednikovanja je delo, ki se bo bralo in kupovalo. Strukturirano v devet delov je posvečeno njegovima pokojnima otrokoma, opeva pa očetovstvo in prijateljstvo ter

partnerstvo in samoto. S svojimi verzi, ki jih vsako navajanje oropa tistega unikatnega doživlja ob njihovem branju (sploh, če ste prištaš klasične poezije kot jaz), na površino priključijo najgloblja človeška čustva, jih zategne v goltancu in pripelje solze v oči. Najbrž sem imel nazadnje podobne občutke ob kakem slovenskem literarnem delu, ko sem bral roman *Cavazza*, pri čemer Zlobec emocionalne učinke pri bralcu seveda dosega z izbranim in iskrenim pesniškim jezikom ter z minimalnim številom besed.

... kot človek, ki je izkusil skorajda vse, se obrača tako v neskončnost pred njim kot v predpominski čas ...

Biti človek izhaja šestdeset let po legendarnih *Pesmih štirih*, vendar pa kaže, da ima Zlobec, kot je v eni od pesmi zapisal bolnemu Pavčku, v srcu, ki ga tišči, še mnogo pesmi, in to boli, hkrati pa se, kot človek, ki je izkusil skorajda vse, obrača tako v neskončnost pred njim kot v predpominski čas, v katerem se vsi »iščemo, zgubljamo, pehamo za bog ve kaj ...«. Ah, že pišem verze iz te pretresljive zbirke pesmi, ki me hkrati bodejo v srce, in če že sem tu, bom navedel še Zlobčev verz, ki se mi je usedel v dušo in ki me bo zagotovo spremljal še naprej: »*Zmag ne slavim, poražen se ne vdam!*« Knjigi so dodane dve spremni besedi, dve branji Zlobčeve poezije (napisala sta ju Matjaž Kmecl in Miklavž Komelj), in Zlobčeva knjižna bibliografija. Prvovrstna pomladna knjiga poezije o jeseni življenja. > SAMO RUGELJ

Lep pozdrav

Milan Kleč

Cankarjeva založba,
2014, pt. v., 92 str., 22,95 €, JAK

Pesnik, pisatelj in dramatik se tokrat vrača k poeziji, s katero je svojo literarno pot tudi začel. Le da njegove pesmi niso več igrive in radožive, če pa že veje iz njih kar koli humornega, so to po navadi ironične opazke. Rdeča nit, ki povezuje nove pesmi, je smrt, Klečev svet pa se skrči na obiskovanje pogrebov in poslavljanje v mrliških vežicah. Vendar tudi ob upesnjevanju tako mračne teme Kleč ostaja samosvoj. S smrtjo je povezano spominjanje preteklih žensk, ki je ponekod neprizadeto, drugje brutalno iskreno: »*Natančno sem se začel zavedati, / da sem te prvič videl podnevi / prav v krsti ...*«, pa tudi močno ganljivo: »*Prišel sem do zaliva, / kjer sva bila večinoma skupaj, / in res bi bilo čudno, / če bi še obstajal.*« > KRISTINA SLUGA

Kraljice mačke

Niko Grafenauer

ilustracije: Jože Ciuha
Modrijan,
2014, t. v., 112 str., 23,40 €, JAK

Pablo Picasso je nekoč dejal, da se je v štirih letih naučil slikati kot Raffaello, nato pa se vse življenje učil slikati kot otrok. Podobno igrive, torej odraslo otročje in obenem umetniško izbrušene so tudi ilustracije novega častnega meščana Ljubljane Jožeta Ciuhe, ter se kot take sijajno spajajo s pesmimi v novi zbirki Nika Grafenauerja, kjer velike človeške kraljice in lepotice – Helena, Kleopatra, Elizabeta, Katarina Velika in Marija Terezija – pridobijo mačjo podobo. Z diaško pesnitvijo, ki jo napreduje maček Behemot, predelan iz mogočne mitološke zveri, avtor ustvari mitično-zgodovinsko veselje, ki ga poganja igrivost, pa tudi politična in religiozna vedoželjnost ter mestoma krutost. Rime so spontane, metrika ne pretirano koračniška, oboje torej enako muhasto kot mačje-človeški svet, ki se opisuje. Ciuha riše portrete velikih mačk in mačkonov preteklosti, zato držimo v rokah svojevrstnega *Mačka Murija* za odrasle otroke, ki naj bi knjigo, po možnosti, dobili (ali si jo kupili) v dar. > ŽIGA VALETIČ

Pričakujem pozornost

Blaž Lukan

LUD Literatura,
2014, m. v., 79 str., 19 €, JAK

Nova pesniška zbirka dramaturga in gledališkega kritika je ostra in brezkompromisna, na trenutke tudi prekleto jezna kritika našega vsakdana. »*Če vas pozdravimo na cesti, še ne pomeni, da vas ne bomo ubili. Ali zadavili s talarji,*« prebiramo v uvodni pesmi *Beseda meso*. Da besede udarijo v bralca z vso močjo, pripomore tudi jezik, okleščen vseh okrasij. Mračno in tesnobno vzdušje na trenutke omilijo hudomušne ironične pripombe in cikl pesmi *Sva dva*, kjer se prostor zoži na intimo dveh, poezija pa postane subtilnejša. Radikalen zapis, ki vzbuja malo upanja, tudi zato ker je v temelju vsega danes vse prevečkrat izigrana in poteptana *Beseda*: »*Ni govoriče, ki bi izrekala resnico, ni resnice, / ni govoriče, ki bi sebe razumela, ni razuma, ni govoriče, ki bi bila sveta, ni svetosti.*« > KRISTINA SLUGA

Davek na dodano vrednost

Katja Perat

LUD Literatura, 2014, m. v., 51 str., 19 €, JAK

Diplomirana filozofinja in komparativistka je slovensko pesniško sceno razburkala že s svojo prvo zbirko *Najboljši so padli* (2011), za katero je prejela nagrado za najboljši prvenec in hkrati obveljala za vodilni glas najmlajše pesniške generacije. S svojo drugo zbirko, razdeljeno na tri cikle *Smrt in davek*, *Sedem* in *Pod razno* ostaja zvesta neposrednosti in ironiji, ki sta bili značilni že za prvenec, skladno z naslovom pa v pesmi vnaša birokratski jezik vsakdana (investicija, bankrot, odstopna izjava), pojmovnik, ki danes usodno posega v življenje posameznika. Na svetu so namreč gotove le tri stvari: »smrt, uničenje in davkarinja«. Avtoričino celo zbirko bi lahko strnili v misel, da življenje (dodajmo še pisanje) ni potica, velja pa: »*Izpolniti nemožne zahteve literature je / učiti se preživeti.*« > KRISTINA SLUGA

Uroš Zupan (1963) je v slovenski pesniški prostor vstopil z zbirko *Sutre*, ki ima danes kulturni status, velik odmev pa je doživela že ob izidu leta 1991. Z njo je na pesniškem prizorišču zavrel nov veter, saj je prekinil z modernistično pesniško tradicijo in v poezijo pripeljal Ameriko, dolg beatniški verz, predvsem pa humor. Triindvajset let pozneje, po 11 pesniških in 7 esejskih zbirkah ter nekaj prevodih in še več nagradah, se je odločil ozreti na svoje preteklo ustvarjanje. Pred kratkim je pri založbi LUD Literatura izšla avtorjeva zbirka *Počasna plovba*, ki zajema najboljše iz njegove preteklosti poezije, nekatere prepesnjene in nekaj novih pesmi.

»V sodobnem pisanju so punce precej bolj artikulirane kot fantje!«

Počasna plovba

Uroš Zupan

LUD Literatura, 2014, m. v., 185 str., 25 €, JAK

Bukla: Leta 1991 je izšla vaša prva pesniška zbirka *Sutre*, ki je prekinila s takratno pesniško tradicijo modernizma. Kako se kot utemeljitelj povsem nove pesniške smeri pri nas, ki je ne nazadnje vplivala tudi na vrsto mladih pesnikov, počutite danes? Ste ob pisanju *Suter* vedeli, da je to, kar pišete, nekaj popolnoma drugačnega, in si mislili, da bo zbirka doživela tak uspeh?

Zupan: Ne vem ravno, če je šlo za kakšno novo umetniško smer. Gledano iz skoraj četrstoletne oddaljenosti je knjiga dejansko odprla neki teritorij, ozemlje, če hočete, na katerem se dogaja precej tiste poezije, ki se jo piše danes in se jo ima za pomembno. To, da vidim, kakšne »posledice« so imele *Sutre*, bolj na energetskem nivoju ali pa tektonskem nivoju kot pa v sami večini pisanja, mi je seveda zanimivo. Mi godi. Upam, da te posledice opazi še kdo drug in da ne gre za čisti solipsizem. Ko sem pisal knjigo, nisem vedel nič. Niti to, da pišem knjigo. Stvari so se zgodile naključno. Pravi kraj, pravi čas, prava poezija in seveda naveličanost kulturnega okolja, ki vedno išče kaj novega ne glede na dejstvo, da je to novo, mogoče z vidika večine, slabše napisano, kot je napisano že priznано. A vedno gre za isto stvar; za nekakšen preboj na energetskem nivoju.

Bukla: Zbirka *Počasna plovba* je izbor vašega celotnega pesniškega ustvarjanja z nekaterimi popravljenimi in tudi novimi pesmimi. Po kakšnem »ključu« ste se odločili, kaj boste uvrstili vanjo?

Zupan: V knjigi so pesmi, ki so, vsaj po mojih predstavah, najboljše napisane. Pri katerih me za zdaj še nič ne moti. Ali pa me moti zelo malo. Knjiga je sestavljena po načelu naključja. Na listke sem napisal njihove naslove in jih dal v kartonasto škatlo. Vedel sem, katera pesem bo prva v knjigi. Preostale so bile izžrebane. Knjiga mi bolj kot izbor deluje kot nekakšen »novi izvirnik«.

Bukla: Takšne antologijske izdaje pomenijo tudi »obračun s preteklostjo«. Kakšni so občutki ob dosedanji prehojeni pesniški poti?

Zupan: Preveč knjig. Preveč onesnaževanja duhovnega okolja. Malo dobrega. Še manj zares dobrega. Ampak tako to je. Mogoče so pesmi kot cirkuški akrobati, ki stojijo eden na drugem, da bi se lahko tisti, ki je čisto na vrhu, dotaknil nekakšne nevidne točke v zraku.

Bukla: Po navadi se pesniki k že zapisanim in izdanim pesmim ne vračajo, vi pa ste nekatere (npr. *Jesensko listje*, *Lokomotive*) prepesnili in izdali v novi pesniški obleki. Zakaj?

Zupan: Želja po popolnosti. Možnost, da se z razdalje opazi nekaj, kar ni bilo opaženo, ko razdalje ni bilo. Določene pesmi imajo potencial. Vendar ni do konca izkoriščen. Z razdalje je lažje videti, kje se ta potencial ni izpolnil. Kje so napake. Največkrat gre za napake na tehničnem nivoju. Pri izpisu. To sem popravljaj. Osnovna atmosfera, ali pa sporočilo, če hočete, se ne spremeni. Spremenijo se bolj ali manj podrobnosti, ki pa so odločilne pri tem, ali pesem stoji ali pade.

Bukla: Nekatero vašo pesmi, kot sta že prej omenjeni *Lokomotive* in *Jesensko listje*, so dolge več strani. Kako se jih sploh lotevate? Najbrž niso le zapis trenutnega navdiha, ampak dolgotrajnega »piljenja«?

Zupan: Pri poeziji sta kratkost ali pa dolgost vložena dela, »piljenje«, kot to imenujete, zelo varljiva. Pesem lahko daje občutek, da je napisana v enem dihu, v resnici pa ni tako, ampak gre za dolgoletno delo, lahko pa je seveda tudi ravno narobe. Te daljše pesmi so pisane dlje časa, govorim o *Jesenskem listju*, kakšen teden je nastajal osnovni zapis. Vsak dan nekaj, kot proza. Imel sem centralno temo, pričakovanje rojstva otroka, ki sem jo variiral, jo postavil na kuliso letnega časa in ji dodajal refleksivne vložke; spomine, razmišljanja in podobno.

Bukla: Pišete tako poezijo kot esej. Se vam kdaj zgodi, da načrtovana pesem nazadnje preraste (tudi) v esej ali obratno, ali imate do pisanja obeh literarnih vrst popolnoma drugačen pristop?

Zupan: Do pisanja imam isti pristop. Poezija je bolj koncizna, deluje kot koncentrat. Je bolj zbita skupaj. Včasih sem kak del pesmi dal tudi v esej, ker sem hotel dobiti jezikovno močnejši pasus. Več mišic. Da bi počel kaj takega v drugi smeri, se ne spomnim.

Bukla: Večkrat ste že dejali, da pisanje poezije razumete tudi kot nekakšen »most do pozabljenega temelja«, priklicovanje nostalgije preteklosti in otroškosti, ki ju z zapisom iztrgate pozabi. Je takšno spominjanje tudi breme oziroma kako v senci nenehnega spominjanja živeti polno tu in zdaj?

Zupan: Najboljše zgodbe se po navadi začnejo z: »Nekoč se je zgodilo ...«. Jaz v duhu precej časa preživim v nekem času, ki ga ni, ki ni toliko preteklost, ampak dejansko čas, ki ga ni nikoli bilo. Izmišljija. To je bolj naporno za okolico kot pa zame. Ima pa to oziranje nazaj tudi čisto metafizične ambicije: obnavljanje vsestvarstva, podarjanje dvojne eksistence – tiste v času in tudi tiste, ko časa več ne bo. Če malo parafraziram C. Miłosza.

Bukla: V zadnji esejski zbirki *Opiče žleze, telefoni in nesmrtnost* ste se lotili svojih izkušenj z nagradami, ki ste jih prejeli za literarno ustvarjanje. Kaj menite o nagrajevanju oziroma o slovenskem kulturnem prostoru nasploh?

Zupan: Kulturni prostor je takšen kot vsi drugi prostori. Imamo vse človeške strasti in vse občutke, ki jih spremljajo. Veselje, ljubezen do umetnosti, neumnost, te je še največ, se mi zdi, ambicije, skratka vse, kar sodi zraven. Pogojuje ga seveda majhnost in pa kakšna lastnost našega nacionalnega značaja; recimo zavist ali pa bolna potreba po nekakšni uravnilovki, po tem, da nihče ne sme izstopati. Fino je, če dobiš nagrado, ker je pač sistem takšen, da se zanjo dodelijo točke na listih za štipendije, ki omogočajo preživetje. Nagrade same finančno niso visoke. Če jo človek dobi, je vesel, če je ne, je malo manj vesel. So pa te nagrade precej predvidljive. Če poznaš sceno in če veš, kdo je v žiriji, ni težko uganiti nagrajenca(ko). Ne glede na dejstvo, ali so knjige, ki so v konkurenci, dobre ali slabe.

Bukla: Že več let ste kot mentor novih pesniških upov tudi vodja pesniške delavnice, ki jo vsako leto organizira LUD Literatura. Kakšna je poezija mladih pesnikov, kaj je tisto, kar jo po vašem mnenju najbolj določa in tudi loči od predhodne poezije? Na katera imena sodobne slovenske poezije bi moral biti pozoren bralec?

Zupan: Tam niso samo mladi upi, ampak tudi starejši ljudje. Premalo prostora je, da bi se spustil v podrobnosti o razlikah med novo in staro poezijo, če sploh so. Upam, da je razlika vsaj v zavesti in zavedanju, kako težko je napisati res dobro pesem. Kaj vse se mora poklopiti, da se to zgodi. V sodobnem pisanju, ne samo poezije, pa so punce precej bolj artikulirane kot fantje. Bolj zrele. Bolj zabavne. Boljše. Druga knjiga Anje Golob, *Vesa v zgibi*, je dober primer tega, kar sem povedal.

Bukla: Nam lahko za konec zaupate, kaj pripravljate v prihodnje?

Zupan: Čez kak mesec izide esejska knjiga *Sto romanov in nekaj komadov*. Knjiga o klasiki, knjiga o knjigah, o poeziji in branju in glasbi in poslušanju. Nekakšno ljubezensko pismo vsemu prej naštetemu.

Foto: Tihomir Pintar

Uroš Zupan

2666

Roberto Bolaño; prevod: Irena Levičar
Cankarjeva založba,
2013, t. v., 352/544 str., 39,96 €/knjigo, JAK

Bolaña (1953–2003), čilskega pesnika in pisatelja smo pri nas doobra spoznali po prevodih, ki so v zadnjih letih izšli pri Belettrini, zdaj pa je v dveh knjigah, kot doslej najobsežnejšem delu Modernih klasikov, izšel še 2666 (naslov ni pojasnjen), njegov opus magnum. Bolaño je to delo napisal v petih delih in petih letih pred smrtjo z namero, da svojim otrokom zagotovi neko dediščino, saj je vedel, da ima usodno bolezen (roman je izšel posthumno). Branje tega romana zahteva kondicijo in koncentracijo (prevajalski podvig Irene Levičar), saj nas Bolaño v vsakem od delov, ki so med seboj povezani bolj ohlapno, vrhovodsko pelje skozi zgodbo, ki se razteza v različne smeri in se spet vrača na svoj začetek. Vse skupaj se začne z iskanjem skrivnostnega (in izmišljenega) nemškega literata Benna von Archimbolda, ki so mu na sledi štirje literarni kritiki (prvi del knjige), kar jih pripelje do mehške meje in (izmišljenega) mesta Santa Teresa. Sklene pa se s predstavitevjo Archimboldovega resničnega življenja (zadnji, peti del), v katerem ga spoznamo kot Hansa Reiterja, preprostega nemškega vojaka z vzhodne fronte, ki pa pozneje postane priznan pisatelj. V sredici romana pa ima osrednjo vlogo preiskovanje umorov številnih žensk v Santa Teresi od leta 1993 in 1997 (da bodo umorili tudi njegovo hčerko, se boji profesor filozofije Oscar Amalfitano, junak drugega dela), pri čemer policijska prizadevanja ne obrodijo kaj dosti sadov, postrežejo pa z mnogimi podrobnostmi (motiv iz tega dela je uporabljen za naslovnici knjig) iz življenja žrtev. Literarni labirint. > **SAMO RUGELJ**

Hudičeva mlaka

George Sand; prevod: Mojca Seliškar
Celjska Mohorjeva družba,
2014, m. v., 127 str., 19 €

George Sand (1804–1876) prek prvoosebnega pripovedovalca, ki obnovi ljubezensko zgodbo o mladem, ovdovelemu kmetu Germainu in rosno mladi Marie, uvodoma razodene svojo politično-socialno držo; verjame v vzgojljivost človeka: zgaranemu, otopelemu kmetu bi se – če bi postal lastnik zemlje – razprla tudi razmišljanje in čustvovanje, s čimer bi osmisilil svoje življenje. Lahko bi stopil iz globokih brazd predestiniranosti in posejal kali drugačnega življenja. Potrditev za svoje razmišljanje najde v resnični zgodbi, ki pa je pripovedovana v idealiziranih, romantično obarvanih tonih. Orač Germaine se po nasvetu tasta nameni ponovno oženiti; nova žena bi mu pomagala pri vzgoji treh otrok, obenem pa bi pametna izbira lahko tudi občutno izboljšala njegov gmetni položaj. A kaj ko se zaljubi v šestnajstletno Marie, ki je strašansko revna. Sprva se oba otepata nerazumnega čustva, a ljubezen ju kot uročena vedno znova vodi na kraj želje. Ko dobita blagoslov okolice, se poročita, s čimer sicer prečkata prepreke na intimni ravni, a takratni širši družbeni okvir se ne zamaje. > **MAŠA OGRIZEK**

Stropi

Zuzana Brabcová
prevod: Nives Vidrih
Cankarjeva založba,
2014, t. v., 242 str., 24,94 €

Kaj je danes sploh še normalno? In kdo je v resnici »nor«? Tisti, ki tako kot Ema, glavna junakinja knjige, po psihičnem zlomu pristane na zaprtem oddelku psihiatrične bolnišnice? Ali pa morda kdo

iz pogosto samo navidezno »zdravega in običajnega« sveta«, ki junakinja skuša dopovedati, naj se čim prej vda in svojo usodo? Podobna vprašanja se porajajo bralcu, ko spremlja Emo, ta žalostni lik, ki odseva obup sodobne družbe, prezrtost, neslišnost in odtujenost posameznika. Da bi lažje preživela v dobesedno ponorelem okolju, ki ga pisateljica s spretnimi orisi izkleše na moč presunljivo in pretresljivo, si junakinja ustvari vzporedni svet. Svet, ki se odvija na stropih in ima, odvisno od junakinjinega razpoloženja, različne razsežnosti, odseve in pomene. Priljubljena češka pisateljica, ki je pri nas zaslovela z romanom *Leto bisserov*, je za knjigo *Stropi* lani na Češkem prejela prestižno literarno nagrado Magnesia Litera. > **VESNA SIVEC POLJANŠEK**

Provizorij

Wolfgang Hilbig; prevod: Slavo Šerc
Celjska Mohorjeva družba,
2013, m. v., 282 str., 24 €

Nemški pisatelj Wolfgang Hilbig (1941–2007), ki ga primerjalna književnost označuje za »vzhodnonemškega Kocbeka«, je v svojem pisanju najpogosteje obravnaval nemško razklanost po drugi svetovni vojni. Delal je kot kurjač, to pa mu je omogočilo, da je neizpolnjen ustvarjalni potencial usmeril v literaturo. Toda po objavi prve pesniške zbirke je prestopil med resne pisatelje in se posvetil romanopisju. Delno avtobiografski roman *Provizorij* je izšel leta 2000, zapelje pa nas v leto 1985, ko se padec berlinskega zidu še ni zdel zelo verjetna prihodnost. Spremljamo pisatelja z nazivom C., ki z Vzhoda pride na Zahod, tam pa najde samo bolečo praznino potrošništva. > **ŽIGA VALETIČ**

MEDV

FF

SONJA PEČJAK:
MEDVRSTNIŠKO NASILJE V ŠOLI
166 str., 16,40 EUR

Je vaš otrok varen pred vrstniki?

Vse knjige **ZNANSTVENE ZALOŽBE FF** lahko naročite na:
T: 01/ 241 11 19 in E: knjigarna@ff.uni-lj.si.
Več informacij na: <https://knjigarna.ff.uni-lj.si/>

Jezusovo otroštvo

J. M. Coetzee; prevod: Tina Vrščaj

Cankarjeva založba, 2014, t. v., 343 str., 29,95 €, JAK

Južnoafriški pisatelj J. M. Coetzee, dvakratni dobitnik Bookerjeve nagrade in Nobelov nagrajenec, je s svojim pisanjem pogosto skrivnosten, večpomenski in presenetljiv. Klasičen primer njegovega pisateljskega pristopa je njegovo delo *Sovražnik* (v izvirniku *Foe*), ki se ves čas poigrava z bralcem, dokler ga ne presenetiti s koncem, ki preobrne branje vsega romana. Iz podobnega, vendar še bolj zastrtega pripovednega korena vznika tudi njegov najnovejši roman *Jezusovo otroštvo* (izvirni izid 2013), nenavadna zgodba o moškem in otroku, ki prispeta v tujo, špansko govorečo deželo, da bi tu začela z novim življenjem. Njuna preteklost je zakrita v nejasnost, denimo to, kje se odvija zgodba in kdaj ter v kakšni družbi in s kakšno resnično družbeno ureditvijo sta pristala. Ko moški otroku poišče mater, torej ne osebo, ki bo nadomestila njegovo mater, ampak osebo, ki dečka sicer ne pozna, vendar postane njegova prava, avtohtona mati, začne zgodba zavijati v nepredvidljivo smer, saj začne deček kazati povsem nenavadno neukrotljivost in samosvojest. Roman, pri katerem bodo dvomne aluzije na biblijsko zgodbo in pa tudi druge, sodobne distopične literarne zgodbe, navdušile marsikaterega knjižnega sladokusca. Izzivalno.

Na lovu za spomini

Arto Paasilinna; prevod: Jelka Ovaska

Mladinska knjiga, zbirka Roman, 2014, t. v., 236 str., 24,94 €

Že nekaj let zapovrstjo dobivamo prevod enega od romanov finskega pisatelja Arta Paasilinne, ki je zaradi svojih nenavadnih likov in njihovih neobičajnih prigod med Slovenci še posebej priljubljen. *Na lovu za spomini* je izvirno izšel leta 1991 in je deseti prevod kakega njegovega dela v slovenščino, v njem pa sta glavna junaka taksist Sepp Sorjonen in upokojeni geodet Taavetti Rytkönen, ki se po nenadnem, bizarnem sre-

čanju skupaj odpravita dogodivščinam naproti. Humorističen roman nas po presenetljivih okljukih pelje prek hudomušnih spominov na drugo svetovno vojno, ki jih med potjo obuja Rytkönen (ki sicer boleha za demenco, zaradi katere hitro pozablja najnovejše dogodke), pustolovščina pa oba junaka pripelje tudi do njegovega vojnega tovariša. Ta se, razočaran zaradi matere Finske, ki omejuje kmete in jim prepoveduje preveč ambiciozne poslovne aktivnosti, odloči, da bo po vseh predpisih uničil svojo dolgoletno kmetijo, k akciji pa seveda povabi tudi nepričakovana obiskovalca. Delo, ki si ga boste zapomnili tudi po tem, da v njem nastopata albanski arhitekt in bosanski prevajalec, ki s svojimi delikatesnimi sposobnostmi pripravljanja prvovrstnih klobas mimogrede spreobrneta skupino vegetarijanskih Francozinj.

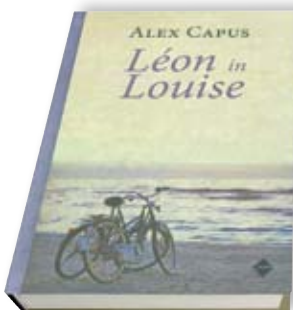
... humorističen roman nas po okljukih pelje prek spominov na drugo svetovno vojno ...

Léon in Louise

Alex Capus; prevod: Mojca Kranjc

Cankarjeva založba, 2014, t. v., 304 str., 29,95 €, JAK

Dopadljivo napisan roman večkrat nagrajenega švicarskega pisatelja (letnik 1961) iz leta 2011 temelji na resničnih dogodkih, v katerih ima glavno vlogo njegov ded. Roman se začne z dedovim pogrebom, na katerem se v cerkvi zbere zavidljivo število njegovih otrok in vnukov ter njihovih najbližjih. Vse poteka v skladu s pravili in običaji, potem pa vstopi oseba, zaradi katere vsi obnemijo, se med seboj spogledajo in si začnejo šepetati: »Je to ona? Je to res ona?« Da, seveda, ta urna in drobna gospa, ki prihiti h krsti in poljubi deda, pomenljivo pozvončklja s kolesarskim zvončkom, potem pa odbrzi iz cerkve, je Louise, dedova skrivnostna ljubimka, s katero sta se, tudi v velikih, desetletnih razmikih, družila skoraj sedem desetletij. Kako je to mogoče? Roman nas v nadaljevanju odpelje v Léonovo odraščanje in čas prve svetovne vojne, ko je sprejel službo telegrafista v nekem kraju, tam pa je naletel na Louise. Na izletu, kjer sta skupaj preživela prvo noč, sta se drug drugemu zaobljubila za vedno. Jima je uspelo priti skupaj? Prefinjeno delo, ki na ljubezenska razmerja gleda v francoskem slogu, hkrati pa ljubimcema na pot postavi še dve svetovni vojni. Roman, ki sem ga z veseljem prebral v enem zamahu.

Na PLESU z JANE AUSTEN

Za vse ljubiteljice in ljubitelje Jane Austen, za vse, ki bi se s pisateljico radi podali na ples in pokukali v zakulisje njenih romanov!

Cena: 29,95 €

Sramota gospe Robinson

Vznemirljiva, resnična zgodba o ljubezni in sanjarjenju, o puritanski družbi in krhkih mejah zasebnosti ...

Cena: 14,95 €

Na voljo v knjigarnah in na spletni strani založbe.

Založba Zala, t: 040 208 391
www.zalozba-zala.si

Distribucija Avrora
t: 059 932 107
e: info@galarna.si

WWW.GALARNA.SI

Panter v kleti

Amos Oz

prevod: Mojca Kranjc

Mladinska knjiga, zbirka Roman,

2014, t. v., 212 str., 24,94 €

Oza (1939), najslavnejšega izraelskega pisatelja, v slovenščini že poznamo po njegovem avtobiografskem eposu *Zgodba o ljubezni in temnini* ter pisemskem romanu *Črna skrinjica*, zdaj pa se nam predstavlja še s svojim kratkim romanom *Panter v kleti* iz leta 1995, po katerem je bil posnet tudi film. Zgodba je postavljena v poletje leta 1947, ko so v Jeruzalemu šteli zadnje dneve britanske okupacije. Glavni junak je dvanajstletni Profči (glede na avtorjevo letnico rojstva nedvoumen namig na avtentičnost te zgodbe), ki se, v žaru izraelskega osvobajanja, z britanskim častnikom začne dobivati v kavarni, kjer bi se deček učil angleščine, Britanec pa hebrejščine, hkrati pa bi, v svoji mladostni gorečnosti, Profči ob tem od častnika pridobil razne pomembne informacije. Te bi morda lahko koristile ilegalnemu gibanju panterjev, ki ga je, skupaj še z dvema prijateljema, ustanovil med njihovimi poletnimi igrami, v okviru katerih načrtujejo tudi herojske vojaške podvige (denimo izdelave fantazijske rakete, ki jo bodo usmerili na London). Vse skupaj se zaplete, ko tovariša njegovo druženje z vojakom razglasita za izdajstvo. Hvalnica mladosti tik pred nastankom izraelske države. > **SAMO RUGELJ**

Inženir človeških duš

Josef Škvorecký; prevod: Jernej Juren

Didakta,

2014, t. v., 376/394 str., 24,99 €/knjigo, JAK

Za obsežni roman je bil češki pisatelj Josef Škvorecký, ki je po vdoru sovjetske vojske leta 1968 je emigriral v Kanado, nominiran za Nobelovo nagrado. Roman je izšel v dveh knjigah, ki sta razdeljeni na posamezna poglavja, poimenovana po velikanih literature; prvoosebni pripovedovalec Danijel je namreč češki emigrant, ki na univerzi v Torontu poučuje ameriško literaturo. V počasnem tempu se izmenjujejo trije osrednji pripovedni tokovi. Izhodišče je popisovanje profesorskega vsakdana; lucidna tipologija študentk, zmehčana z erotičnim pridihom, bo najbrž spravila v hehet marsikaterega bralca, ne le komparativistov. Na dogajanje v učilnici, vsakič alegorično zgoščeno okoli obravnavanega literarnega dela, se asociativno lepijo spomini na življenje na Češkem, začenši z nemško okupacijo, v katere se vpletajo tudi pisma prijateljev. Tretji tok pa je ironični portret češke emigrantske skupnosti, ki je duhovito zapisan v pošvedrani amerikanščini; tako kot jezik je tudi njihova »zahodna« eksistenca še vedno prepletena s »totalitarno materinščino«, ki jih kot zapuščeni ljubimec zalezuje v obliki (namišljenih) vohunov penzionistov. > **MAŠA OGRIZEK**

Hällewull

Antologija sodobne luksemburške književnosti

izbrala in uredila: Guy Helminger in Vesna Kondrič Horvat

prevod: Vesna Kondrič Horvat et al.

Društvo slovenskih pisateljev, zbirka Antologije Vilenice,

2014, m. v., 132 str.

Do največjega slovenskega literarnega festivala Vilenica manjkajo še dobri trije meseci, a priprave so že v polnem zagonu. Prav te dni je namreč izšla že deveta knjiga zbirke *Antologije Vilenice*, ki s skrbno načrtovanim izborom reprezentativnih avtorjev predstavlja t. i. »manj znane« književnosti Evrope, se pravi književnosti tistih skupin in držav, ki zaradi svoje manjšinskosti pogosto ostajajo v senci (ekonomsko in politično) vplivnejših jezikov. Baskovski, irski, litvanski, flamski, valižanski, turški, hebrejski in švicarski antologiji se letos pridružuje luksemburška.

»Luksemburška književnost? – Ja, luksemburška književnost obstaja!« S tem sloganom so luksemburško književnost oglaševali na Frankfurtškem knjižnem sejmu leta 2012 in prav s temi besedami se začne spremni esej Georgesa Hausemera, enega najpomembnejših luksemburških avtorjev. Domet luksemburške književnosti je tako majhen (približno 538.000 prebivalcev), njeni nastanki pa tako nedavni (za-

četki segajo v drugo polovico 19. stoletja), da pogosto ne obstaja niti v zavesti njenih sosed, včasih celo v zavesti samih Luksemburžanov ne. Luksemburška književnost ne nastaja izključno v luksemburščini ali »Lëtzebuergesch«; domači avtorji pišejo še v nemščini in francoščini, zadnje čase pogosto tudi v angleščini, portugalsščini in italijanščini. Ne glede na vse, če gre soditi po enainvajsetih avtorjih, zbranih v pričujoči antologiji, ponuja Luksemburg pestro in kakovostno literarno bero. V zbirki so zastopane vse literarne zvrsti, od romana in kratke zgodbe do poezije in dramskih besedil, ki jih pišejo avtorji različnih jezikov in starosti. Povezujeta jih obračunavanje z osebno ali državno preteklostjo, pa tudi zagonetna neizrečenost, ki neredko vodi v nesporazume in celo nasilje. Luksemburško književnost zastopajo Nico Helminger, Guy Rewenig, Jhemp Hoscheit, Pol Greisch, Claudine Muno, Jean Portante, Lambert Schlechter, Jean Sorrente, Alexandra Fixmer, Ian De Toffoli, Anise Koltz, Nora Wagener, Guy Helminger, Michèle Thoma, Pol Sax, Guy Wagner, Margret Steckel, Jean Back, Elise Schmit, Georges Hausemer in Pierre Joris. > **ANA GERŠAK**

29. mednarodni literarni festival Vilenica »Iz jezika v jezik« 2.–7. 9. 2014

Na 29. mednarodnem literarnem festivalu Vilenica v organizaciji Društva slovenskih pisateljev in Kulturnega društva Vilenica iz Sežane bo letos odmevalo preko 20 svetovnih jezikov več kot 30 avtorjev iz držav Evrope in sveta. Spremljevalni dogodki ob izidu Antologije sodobne luksemburške književnosti *Hällewull* ter Antologije sodobne manjšinske in priseljenske književnosti v Sloveniji *Iz jezika v jezik* bodo potekali že maja v Ljubljani in Mariboru, 21. junija bo v jami Vilenica na Krasu najmlajšim pesnikom podeljena nagrada mlada vilenica, osrednji festivalski program pa se bo odvijal v prvem tednu septembra v Ljubljani, Sežani, Lipici, Mariboru, Celju, Kopru, Trbovljah, Biljah, Štanjelu, Pliskovici, Lokvi, Tomaju, Repnu in Trstu ter v jami Vilenica. Vabljeni! Več informacij na spletni strani festivala: www.vilenica.si.

John McGahern

McGahern (1934–2006) velja za enega najpomembnejših irskih pisateljev druge polovice 20. stoletja. Kljub temu ga v Sloveniji še pred petimi leti skorajda nismo poznali (prevedena je bila le kratka zgodba iz antologije irske krajše proze z naslovom Kri in voda). Danes se lahko (po zaslugi založbe Modrijan) pohvalimo s tremi prevodi, kar je polovica njegovih romanov, ki pa jim je dodal še številne zbirke kratkih zgodb, zbirko esejev in avtobiografijo.

John McGahern

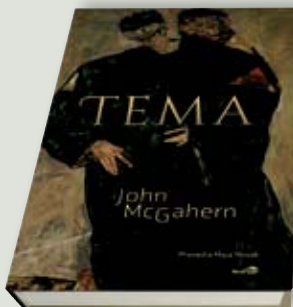
Tema

John McGahern

prevod: Maja Novak

Modrijan,

2014, t. v., 189 str., 23,90 €

Že od prvega romana naprej (*The Barracks*, 1963) so literarni kritiki sumili, da so McGahernove pripovedi podložene avtobiografsko. Zgodba se namreč odvija v policijskih barakah na irskem podeželju (prav tam, kjer je v mladosti živel avtor), osrednji lik pa je mlada ženska Elizabeth Reegan, ki umira za rakom (prav tako, kot je umrla McGahernova mama). Roman je bil nagrajen z najbolj prestižnima irskima literarnima nagradama AE Memorial Award in Macauley Fellowship. Poleg umirajoče matere je v romanu izrazit lik nasilnega, trmaste ga in patriarhalnega očeta, ki je značilen za več njegovih del. Tako McGahern v romanu *Tema* (1965; slovenski prevod 2014), ki ga je konservativna irska vlada pod vplivom Katoliške cerkve prepovedala zaradi opolzlosti in neprimerne vsebine, vlogo očeta le še nadgradi. Glavna oseba romana je Mahoney mlajši, ki po materini smrti z očetom in številnimi mlajšimi sestrami živi na irskem podeželju. V občutljivih najstniških letih je izpostavljen očetovemu (tudi spolnemu) nasilju. Trmasto se uči, da bi si priboril štipendijo in se pozneje z izobrazbo ter zaposlitvijo znebil očetovega vpliva. Stric Gerald, duhovnik, ga prepričuje, da naj si izbere duhovniški poklic, a mladenič se ne more odločiti za pot, po kateri do konca življenja ne bi okusil veselja, ki mu ga lahko ponudi življenje z žensko. Prav tema odraščanja je osrednja premisa romana, ki mu je avtor vdahnil dodatno dinamiko z nenehnim premikanjem pripovedovalca od prvoosebne prek drugoosebne do tretjeosebne pripovedi ter spet nazaj. Ob tem je treba poudariti, da zaradi McGahernove mojstrske pripovedne sposobnosti resnejše teme bralca ne zamorijo, celo nasprotno, bralec lahko jasno začuti (in podoživi) najstniški čas hrepenenja.

McGahern je s svojim opusom bralcem omogočal vpogled v življenje irskih podeželskih družin v sredini dvajsetega stoletja, hkrati pa pokazal, kako je v tem času Katoliška cerkev vplivala na družbo. Že v *Temi* se glavni protagonist poigrava s poklicem duhovnika,

v tretjem romanu (*The Leavetaking*, 1974) pa je celotno dogajanje strnjeno v zadnji dan službe mladega katoliškega učitelja Patricka Morana, ki se po končanem »sobotnem letu« vrača iz Londona na Irsko. Ker je poročen z Američanko Isobel, vendar ne cerkveno, izgubi službo ... V *Pornografu* (1979; slovenski prevod 2011), ki se za spremembo odvija v Dublinu, se avtor, prek umirajoče tete glavnega junaka, ponovno sooči z likom umirajoče ženske in pokaže, da mu ni tuje niti opisovanje življenja v mestih in da se, kljub prepovedi, ki jo je imela *Tema*, ni bal pisati o seksualnih temah. Po romanu *Pornograf* v McGahernovem romanesknem ustvarjanju zeva enajstletna luknja, katere rezultat je roman *Med ženami* (1990; slovenski prevod 2009). V tem romanu se bralec znajde sredi zelene Irske, na kmetiji, ki ji poveljuje Michael Moran, upokojeni gverilec Ire. Svoje otroke vzgaja najbolj konservativno in pobožno in jim poskuša vcepiti pojem družine kot najsvetejše in najgloblje vrednote v življenju. *Med ženami* je verjetno McGahernov najbolj poznan roman, saj so ga priredili tudi za televizijsko miniserijo. Z njim je bil nominiran za prestižno britansko bookerjevo nagrado, prejel pa je več irskih literarnih nagrad.

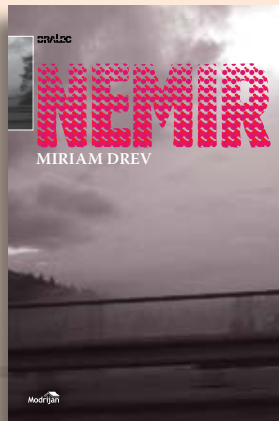
Pet let pred pisateljevo smrtjo je izšel njegov zadnji roman *That They May Face the Rising Sun* (2001; v ZDA pod naslovom *By the Lake*), ki je bil dve leti pozneje nagrajen kot najboljši irski roman leta in nominiran za nagrado IMPAC Dublin Literary Award. Dogajanje v romanu poteka mirno in brez posebnih zapletov, delo ni ločeno na poglavja, tudi prave zgodbe ni, v ospredju pa so odnosi med ljudmi. Avtor nas v dobrem letu njihovega življenja popelje skozi njihove običaje, vsakoletne festivale, religijo, menjavanje letnih časov in vsakodnevne skrbi. S tem se je McGahernov romaneskni opus tudi zaokrožil, leto pred smrtjo pa ga je pisatelj nadgradil še z avtobiografskim naslovom *Memoir* (2005; v ZDA 2006 pod naslovom *All Will Be Well*). Kar so literarni kritiki do takrat lahko le ugibali, se je pokazalo za resnično: avtor je v vseh romanih črpal iz lastnega življenja, ki mu s težkimi trenutki ni prizanašalo. A namesto da bi se pomiloval, je vse skupaj prestregel na papir in bralcem ponudil poglobljeno in tenkočutno življenjsko izkušnjo, s katero je mnoge pritegnil in jih notranje obogatil.

... vpogled v življenje irskih
podeželskih družin v
sredini dvajsetega stoletja ...

NOVA SLOVENSKA ROMANA PRI MODRIJANU

Miriam Drev in Andrej E. Skubic
v Modrijanovi knjigarni
četrtek, 5. junij 2014, ob 18. uri

www.modrijan.si Modrijan

MIRIAM DREV NEMIR

V kolikšni meri nas na življenjskih razpotjih, a tudi v sprotnih odločitvah vodi narek lastne volje in kako dolgoročno nas v svojem objemu drži mreža družinske zgodovine.

ANDREJ E. SKUBIC SAMO PRIDI DOMOV

Analiza stanja družbene in politične morale, a brez moraliziranja; moško-ženskih odnosov v ultrakapitalistični družbi, a brez seksizma; in večnih tem, kot so skušnjava, človeška bližina, družbeni uspeh in padec.

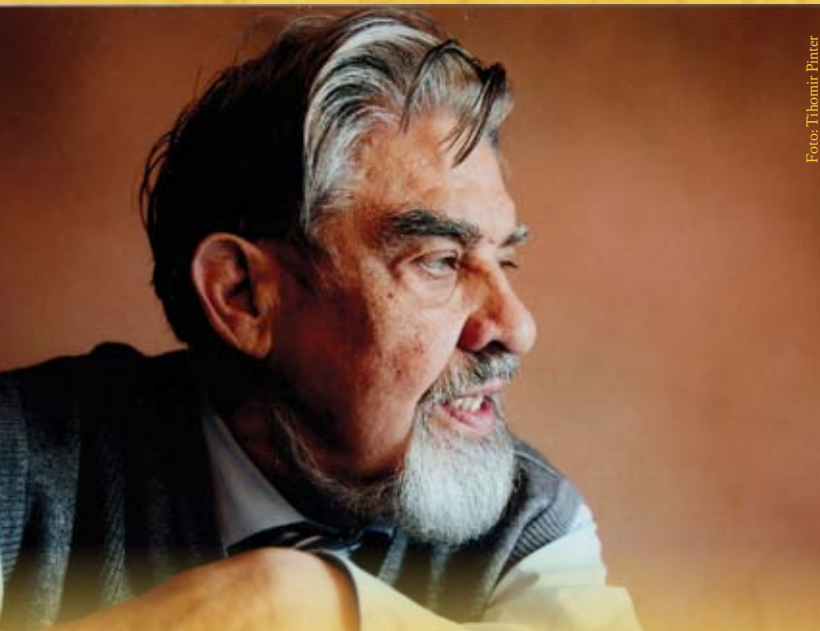

Foto: Tibonir Pinter

Tuje leposlovje

Zbirka Svila, drugi letnik

Modrijan,

2014, m. v., 64–80 str., 10,90–12,90 €/knjigo

Drugi letnik knjižne zbirke *Svila* prinaša tri prevode in izvirno delo (eseji Draga Jančarja bodo predstavljeni v naslednji *Bukli*).

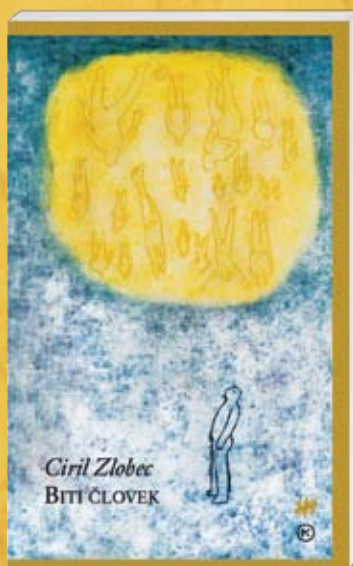
Prva v zbirki je *Aleksandrida* (prevod: Đurđa Strsoglavca) Vladimirja Pištala (leta 2013 je izšla njegova biografija Nikole Tesle), njegov poetsko esejistični portret Aleksandra Velikega, ki ga lahko beremo kot nekakšno psihogeografijo človeka, ki je v svojem času osvojil ves svet. Pisana z upoštevanjem zgodovinske podlage in dejstev, a z izpiljenim poslušom za jezik, ki želi iz vsakega stavka iztisniti maksimum, je *Aleksandrida* sicer prozna pripoved, ki pa se spogleduje tudi s pesmijo v prozi, ki nudi prvovrstne estetske učinke.

Druga knjiga je *Gora Brokeback* (prevod: Katarina Mahnič) ameriške pisateljice Annie Proulx, ki je najbrž najbolj znana po svojem romanu *Ladijske novice* (prevedenem tudi v slovenščino), svetovno slavo pa je doživela filmska priredba te njene kavbojske zgodbe, po kateri je bil leta 2005 posnet tudi z več oskarji nagrajeni film. Homoerotična, realistično pisana zgodba dveh mož, ki ju čustva neustavljivo potegnejo skupaj, potem pa svoje razmerje na obroke v naslednjih dveh desetletjih na skrivaj izživita na odročnih gorskih krajih, je prepričljiva in brezčasna ljubezenska tema.

Tretje delo pa je kratki roman Marguerite Duras *To je vse* v prevodu Maje Novak. Gre za predsmrtno knjižico ene največjih francoskih pisateljic in režiserk (nekaj njenih del je prevedenih tudi v slovenščino), zajema pa odkruške pogovorov z Yannom Andréo, pisateljičinim ljubimcem in zadnjim sopotnikom. On je bil njena 30 let mlajša muza, ona pa ga je zasvojila s svojim pisanjem in oklepajočo ljubeznijo, zaradi katere je prenašal vse njene muhe in ponižanja. Pretresljivo pisanje je hkrati poslavljanje od ljubimca, življenja in zadnji pogled na pisateljski opus. Marguerite besede so včasih trde, izrečene z namenom, da bi prizadele in zarezale, spet drugič razkrivajo jezo in nemoč, ker za njo ostaja Yann, še poln življenjske moči, nazadnje pa postanejo le še tih prestrašen šepet. > SAMO RUGELJ, KRISTINA SLUGA

»Zmag ne slavim,
poražen se ne vdam!«

30. PESNIŠKA ZBIRKA CIRILA ZLOBCA

Štiri leta po odmevni zbirki *Tibo romanje k zadnji pesmi* je nastala nova pesniška zbirka, v kateri po hudih preizkušnjah ponovno išče odgovore na vprašanja o ljubezni, smrti, spominu, usodnosti časa. Prizadeto, z zastrto bolečino, tudi uporno, globoko človeško.

Sama ljubezen

Laurence Plazenet

prevod: Andrej Pleterski

Sodobnost International,

2014, t. v., 134 str., 24,90 €

Roman *Sama ljubezen* govori o ljubezni, izključno o ljubezni oz. natančneje o *njunem* odnosu. V zgodovinsko zaznamovanem (»vintage«) slogu ga je napisala sodobna francoska pisateljica. Etape pripovedi so: Ona hrepeni po njem. Sla in strast. Ločitev. Ponovno strastno (slepo) snidenje. Ponovna ločitev. Njena brezpogojna ljubezen in njegova nesposobnost imeti rad. Predano in celostno. Na koncu pa ... Gospodična d'Albrecht spominja na Emmo Bovary – ljubezen (kot jo imenuje avtorica knjige, avtorica tega prispevka bi njun odnos poimenovala drugače) je glavna zaposlitev nesrečne ženske, kajti ljubljenega moškega v resnici nikoli ni pri njej. In ni je stvari, ki bi ji pomagala, da bi ga pozabila – ne knjige, ne njena dobrodelnost, ne razdajanje premoženja ... V ljubezni (odnosu) ni zmag. Je učenje. Laurence Plazenet pravi: »Presunilo jo je, da nas ljubezen do sočloveka nauči toliko o nas samih. Da poteze in bojzani soljudi razrešijo toliko naših.« > SABINA BURKELJCA

Umetnost in njen čas

Paul Mattick; prevod: Seta Knop

Sophia, zbirka Naprejl,

2013, m. v., 298 str., 15 €, JAK

Marksistični filozof se v svojih raziskavah posveča filozofiji jezika, politični ekonomiji (gospodarska kriza in polom kapitalizma) in umetnostni teoriji. Pričujoče delo je izbor esejev, nastalih v različnih obdobjih, oz. zgodovinska raziskava razumevanja umetnosti skozi stoletja vse do današnje finančne krize, za katero Mattick ugotavlja, da umetnostnega trga, vsaj tistega najvišjega cenovnega razreda, tako rekoč ni prizadela. Avtor v svoji analizi izhaja iz širšega družbenoekonomskega in sociološkega ozadja. Zanima ga razmerje umetnosti do družbenih institucij, ki so bile in so še vedno vpletene v proizvodnjo ter recepcijo likovne umetnosti. Še posebej se posveti umetnosti 20. stoletja (npr. Picassu, Warholu, Pollocku). Poglobljeno, a hkrati razumljivo in berljivo delo, pisano za najširši krog bralcev. > KRISTINA SLUGA

Varuhi izročila

Iztok Ilich

fotografije: Izток Ilich et al.

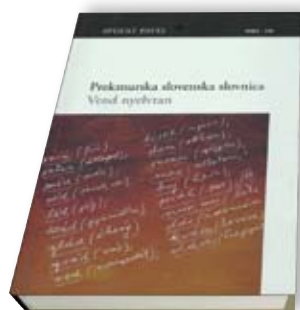
Mohorjeva Družba Celovec,
2014, t. v., 240 str., 32,90 €

Izviren in svojevrsten vodnik po kulturni dediščini Slovencev, tudi tistih, ki živijo na drugi strani formalnih mej naše države, je delo publicista, prevajalca in urednika širokih zanimanj, velike razgledanosti in neusahljive energije. Iztok Ilich se je pri zbiranju gradiva seveda naslanjal na ugotovitve etnologov, a še najbolj na svoje dolgoletne izkušnje iz številnih terenskih raziskovanj in zgodb domačinov, živih prenašalcev izročila in narodnih običajev. In ravno pristen stik z ljudmi daje tej slikovno bogati in lepo opremljeni knjigi pravo sočnost in živost. Kurenti, škoromati, brdjan-

... dolgoletne izkušnje iz številnih terenskih raziskovanj in zgodb ljudi ...

ške šeme, cerkljanski lavfarji in druge pustne šege in maske so še kako živi. A njegov pogled seže še veliko dlje – prek cvetnonedeljskih butar, unikatnih ljubenskih potic, mlajev, kresov in venčkov se nadaljuje do morja, ribiške tradicije in v majhne ob/čez/mejne muzeje, etnološke zbirke in ljudske običaje. Avtor se ustavi v tržaškem Škednju, obišče klene kraševce nad Trstom, pokuka tudi na severovzhodni vogal slovenstva, v trojezično Ziljo in še mariskam. Po besedah urednika Adriana Kerta je »knjiga absolutno v duhu časa in na kožo pisana vsem, ki spet odkrivamo zanimivosti izročila in korenine, seveda pa je zraven tudi malo nostalgije, kar je vedno dobro«. > RENATE RUGELJ

Prekmurska slovenska slovnica

Avgust Pavel

prevod: Marja Bajzek Lukač

Zora, Univerza v Mariboru,
2014, m. v., 474 str., 29 €, JAK

Objava rokopisa v madžarščini napisane in v knjižno slovenščino prevedene prekmurske slovenske slovnice, v kateri je bil pred stotimi leti prvič normiran in predpisan prekmurski slovenski jezik, po besedah samega Avgusta Pavla (1886–1946) pravzaprav osamosvojeno večje slovensko narečje – v njem so že prej objavljali prekmurski protestantski pisci –, je pomemben dogodek za slavistično vedo. Avtor, jezikoslovec, etnolog in literat piše o narodu in jeziku, narečjih, glasoslovju, oblikoslovju, besediloslovju in skladnji. Izdajo sklepa dodatek s komentarji in pojasnili petih poznavalcev Pavlovega dela o knjižni prekmurščini ter o nastajanju in pomenu njegove slovnice (urednik Marko Jesenšek) za razvoj prekmurskega knjižnega jezika. > IZTOK ILICH

Jezik in identiteta

Sprache und Identität

Marjan Kordaš

Arte4, 2013, t. v., 204 str., 18,90 €

Mati Čehinja in oče koroški Slovenec, to je morda tisto dejstvo, ki je avtorja zbirke slovensko-nemških esejev, Marjana Kordaša, sicer raziskovalca na Inštitutu za patološko fiziologijo v Ljubljani in rednega član SAZU, spodbudilo, da se je začel ukvarjati tudi s preučevanjem fenomena jezika/jezikov kot temeljnega orodja pri oblikovanju človekove identitete in z (ne)mejami našega abstraktnega razmišljanja v njem. V svojih esejih, v katerih nas popelje v večjezične izkušnje (ne samo) avstrijske Koroške in domiselno pomete s togimi predsodki enojezičnežev (ne samo v Sloveniji), si na podlagi lastnih izkušenj jeziku drzne odvzeti njegovo nelogično in iracionalno, predvsem religiozno in politično vsebino. Pogumno, smelo, tehtno. Z odličnim prevodom Reginalda Vospornika, nekdanjega ravnatelja Slovenske gimnazije v Celovcu, v (iracionalno neobremenjeno) nemščino. > JERNEJA JEZERNIK

Na plesu z Jane Austen

Kako so plesali pisateljica, njene junakinje in junaki

Susannah Fullerton

prevod: Mateja Črv Sužnik, Miha Sužnik

Zala, 2014, t. v., 160 str., 29,95 €

Gotovo ni naključje, da so v vseh pismih in romanih Jane Austen razkošna plesišča in plesne dvorane osrednji prostor za srečevanje mladih in zaljubljenih, saj v tistem času druge skoraj ni bilo mogoče spoznati bodočega moža ali žene. Avtorica, predsednica Društva Jane Austen Avstralije, je v pričujoči barvni monografiji podrobno razčlenila vse vidike plesa in plesnih prireditev takratnega obdobja. Za vse udeležence so veljala stroga pravila obnašanja. Komu je bilo dovoljeno iti na zasebni ples in kdaj? Kaj je bilo treba obleči in kako priti oziroma oditi s plesa? Kaj pomeni lepo vedenje v plesni dvorani in kako se morajo obnašati moški? Zakaj gospod ne more dame prositi za ples, dokler si nista uradno predstavljena? Vrhunec plesno družabnih dogodkov pa so seveda predstavljali dvorni plesi, kjer so lahko srečni povabljeni srečali člane kraljeve družine, tuje veleposlanike in visoke državne dostojanstvenike. Živopisno in gostobesedno pretkana plesna analiza bo še posebej slastno branje za vse ljubiteljice romanov Jane Austen. > RENATE RUGELJ

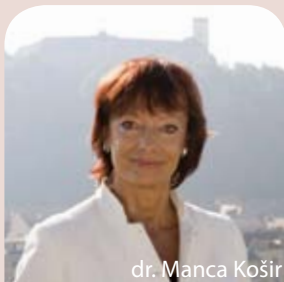

... podrobno razčlenjeni vsi vidiki plesa in plesnih prireditev takratnega obdobja ...

Kako živeti

Življenje Michela de Montaigna z enim vprašanjem in dvajsetimi poskusi odgovora

Sarah Bakewell; prevod: Janez Penca
Penca in drugi, 2014, m. v., 363 str., 28,50 €

dr. Manca Košir

»Pogled usmerim navznoter, tja ga uprem in ga zaposlim. Vsi gledajo predse, jaz pa gledam vase; ne ukvarjam se z ničemer drugim razen s seboj; neprenehoma se opazujem, se ocenjujem, okušam se ... prekopicujem se v samem sebi,« je zapisal Michel de Montaigne davnega leta 1580 v znamenitih *Esejih*. In prekucnil literaturo, njene bralce in mnoge avtorje. Od takrat traja njegov povsem moderen pogled vase, opazovanje in samorefleksija, kakršne pred njim ni bilo. Tudi za njim ne v takšnem obsegu, tako na široko in globoko. A ne zato, da bi kričal po pozornosti, čemur smo priča danes, temveč zato, da bi z drugimi podelil »doživetje biti človek«. Jim postavil ogledalo, v katerem bi lahko prepoznali lastno človečnost.

Ne preseneča, da je očaral tudi knjigoljubko, angleško pisateljico Sarah Bakewell (1963), ki se je potopila v njegovih sto sedem esejev, preučila čas in kraje, v katerih se je gibal Montaigne, študirala avtorje, ki jih je ta plemič, vladni uradnik in vinogradnik navdihoval. Od Blaisa Pascala do Virginie Woolf, od Shakespeara, George Sand in R. W. Emersona do W. Whitmana, A. Gida in S. Zweiga, če jih naštejemo le nekaj. Vsi po vrsti so navdušeno prebirali ne to, kaj naj bi ljudje počeli – Montaigne pač ni bil ne pridigar ne moralizator – temveč »tisto, kar dejansko počnejo. Želel je vedeti, kako živeti dobro življenje – primerno in častno, a hkrati polnokrvno, izpolnjujoče in cvetoče človeško življenje.« Ni filozofiral, ni si izmišljal, temveč je opazoval ter predvsem, kot rečeno, slikal samega sebe. Ko je zapisoval opažanja tudi o na videz najbolj banalnih rečeh – prebavi ali uriniranju, denimo –, je odprl vrata prostora, v katerem smo tudi mi doma. Kot da je že davno pisal o meni, tebi, o vseh nas, ki bivamo danes. Saj se človek pravzaprav ni kaj dosti spremenil, četudi je poletel na Luno in je izumil atomsko bombo ...

Debele knjige *Kako živeti*, ki se jo kljub temu z lahkoto prebere s lastno, ni moč predstaviti takole na kratko. Zato bom le naštel vseh dvajset odgovorov na to eno, ključno vprašanje našega bivanja: Kako živeti? Po vrsti: 1. Ne obremenjuj se s smrtjo!, 2. Bodi pozoren!, 3. Najprej se moraš roditi!, 4. Beri veliko, pozabi večino prebranega in bodi počasne pameti!, 5. Preživi ljubezen in izgubo!, 6. Uporabljalj drobne zvijače!, 7. Dvomi o vsem!, 8. Pridrži si kamrico zase!, 9. Bodi družaben – živi z drugimi!, 10. Prebudi se iz mrtvila navade!, 11. Živi zmerno!, 12. Varuj svojo človečnost!, 13. Stori nekaj, česar pred teboj ni storil še nihče!, 14. Pojdi po svetu!, 15. Delo opravi dobro, a ne predobro!, 16. Filozofiraj samo po naključju!, 17. Razmišljaj o vsem, ne obžaluj ničesar!, 18. Opusti nadzor!, 19. Bodi vsakdanji in nepopolni!, 20. Naj bo odgovor življenje samo!

Da so bili *Eseji* 180 let na Cerkvem indeksu prepovedanih knjig, naj bi bili krivi Montaignovi eseji o živalih. O njih je pisal tako, kot bi imele tudi živali zavest. Denimo njegova mačka, o kateri je avtorica zapisala: »Ona ga je, ko si je v neprimernem trenutku zaželela igre, spomnila na to, kaj pomeni biti živ. Spogledala sta se in samo za hip je prestopil vrzel, zato da bi se lahko videl z njenimi očmi. Iz tega trenutka – in nešteti podobnih – izvira vsa njegova filozofija.« A zdi se, da so mu varuhi pečata enako zamerili njegovo nedogmatično držo, brezmejno radovednost, spoštovanje drugih in drugačnih, predvsem pa uživanje življenja brez občutkov grešnosti in krivde.

»Berite Montaigna, pomiril vas bo,« ga je priporočal Flaubert. »Berite ga, da bi živeli.« Žal imamo Slovenci prevedenih samo devet njegovih esejev in Kondorjeva knjižica iz leta 1960 je že davno pošla. Ta čas negotovosti in strahu kar kliče po takojšnjem ponatisu, predvsem pa po izdaji celotnih *Esejev*. Vrhunski prevajalec Branko Madžarevič se je že lotil tega življenjskega projekta, hura! Lepo ga prosim, naj ga čim prej konča.

Ustvarjalni ogenj je v vsakem človeku

Silva Matos

Mohorjeva založba Celovec,
2014, m. v., 128 str., 21,90 €

Psihologinja Silva Matos se je doslej kot predavateljica in (so)avtorica strokovnih priročnikov ukvarjala predvsem s spodbujanjem ustvarjalnosti, s temelji uspešnega komuniciranja in z uveljavljanjem v poslovnem svetu, povezanim s temi veččinami. Napisala je tudi knjigo spominskih družinskih zgodb. V pričujoči knjigi pa nagovarja najširši krog bralcev, vse in vsakogar, ki se kdaj znajde v stiski ali pa bi rad dal krila svoji ustvarjalnosti na tem ali onem področju. Nikoli ni prepozno za ustvarjalnost, sporoča bralcem. »Nič zato, če do danes nisi izkoristil vsega, kar bi lahko! Hodi naprej in živi svojo ustvarjalnost. Kadarkoli. Mlad ali star. Pač takrat, ko to spoznaš.« Te spodbudne besede temeljijo na avtoričinih življenjskih izkušnjah in strokovnem delu ter na razmišljanjih in dosežkih vrste izjemno uspešnih in ustvarjalnih ljudi v slovenskem prostoru na področju umetnosti, znanosti, podjetništva in drugod > **IZTOK ILICH**

Ljubezen, svoboda, samost

Osho

prevod: Jedrt Maležič
V. B. Z., zbirka Prestop,
2014, m. v., 208 str., 25,90 €

Rajneesa (1931–1990), imenovanega tudi Osho, indijskega duhovnega učitelja in guruja, ki sicer sam ni kaj dosti pisal, vseeno pa je po njegovih govorih in predavanjih izšlo več sto knjig, v slovenščini že poznamo po več prevodih, ki pa so v zadnjih letih nekako zastali, čeprav njegova mednarodna priljubljenost še ni usahnila. Knjiga *Ljubezen, svoboda, samost* je delno zasnovana v obliki klasičnih poglavij, delno pa kot Oshovi odgovori na vprašanja, ki jih je dobival na srečanjih s svojimi sledilci. Skozi celotno delo preveva nezgrešljivi Oshov duh, ki se požvižga na novodobno zavezanost lažni morali in vodenim oblikam ljubezni ter sobivanja in zagovarja dosledno poslušanje samega sebe ter iz tega izhajajoče ravnanje, ki je zato veliko bolj iskreno in usmerjeno v bolj kakovostno duhovno in fizično prihodnje bivanje. > **SAMO RUGELJ**

Socialni odnosi v šoli

Katja Košir

Subkulturni azil, zbirka Frontier,
2013, pt. v., 146 str., 15 €, JAK

Jedrnat znanstvena monografija Katje Košir preučuje odnose dijakov z vrstniki in učitelji. Na začetku so predstavljena teoretska izhodišča socialnih in učnih vidikov pri učencih, medtem ko drugi del knjige poglobljeno obravnava medvrstniške odnose. Izpostavljena so vprašanja pripadnosti, zavrtnosti, priljubljenosti, povprečnosti, prijateljstva, socialnih omrežij, razlik med spoloma, odnosov glede na učno uspešnost in – še posebej pomembno – nasilja v šoli. V tretjem delu pa je izpostavljen odnos med učitelji in učenci glede na spol, starost, zunanje vplive in razvite komunikacijske spretnosti učitelja. Strokovna javnost je knjigo pozdravila kot novost in kot pionirsko delo aplikativne vrednosti. > **ŽIGA VALETIČ**

Prikrito

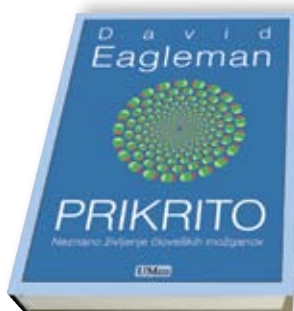
Neznano življenje
človeških možganov

David Eagleman

prevod: Sandi Kodrič

UMco, zbirka Angažirano,

2014, m. v., 306 str., 24,90 €, JAK

Eagleman (1971), priznani nevrolog in danes eden najbolj aktivnih raziskovalcev delovanja možganov, na Medicinski fakulteti Baylor v Houstonu vodi enega od tamkajšnjih znanstvenih laboratorijev. Njegova knjiga *Prikrito* je prejela številna priznanja kot ena najboljših znanstvenih knjig, v njej pa obravnava najnovejša strokovna dognanja v zvezi z delovanjem najbolj kompleksnega sistema, ki ga poznamo – človeških možganov. Čeprav gre za eno najpomembnejših knjig v zadnjih letih, ki strokovno obravnava zapletene delovne procese našega »mislečega stroja«, Eagleman tematiko uspeva podati razumljivo tudi bralcu, ki ni podkovan v psihologiji in nevrologiji. *Prikrito* je namreč izvirno in izzivalno delo, pisano v slogu Oliverja Sacksa. V njem skuša avtor pokazati, kakšna je povezava med našimi zavednimi odzivi na posamezne zunanje dražljaje in pa nezavednim oziroma prikritim delovanjem možganov, v okviru katerega potekajo mnogi, skoraj avtomatizirani programi in procesi. Ti programi, ki so nujni za nemoteno življenje, so nastali iz različnih osnov, od evolucijske do privzgojene, rezultat teh aktivnosti, ki se odvijajo pod pragom naše zavesti, pa je naša zavestna reakcija, s katero se odzovemo na posamezen dražljaj, najbolj običajno takrat, če je ta drugačen od predvidenega. Eagleman svojo razpravo plete iskrivo, analitično in provokativno in osvetljuje presenetljive skrivnosti človeških možganov. Zakaj se vaša noga že bliža zavornemu pedalu, še preden ste se zavedeli nevarnosti pred avtomobilom? Zakaj zaslišite omembo svojega imena v pogovoru, ki ga sploh niste poslušali? Kaj ima Odisej skupnega s kreditnim krčem? Zakaj je težko ohraniti skrivnost? Kako je mogoče, da se lahko razjezimo sami nase – kdo je pravzaprav jezen na koga? Za vse tiste, ki želijo bolje spoznati neznane kotičke svojih možganov. > SAMO RUGELJ

Enciklopedija neumnosti

Matthijs van Boxsel

prevod: Dušanka Zabukovec

KUD Sodobnost International,

2014, t. v., 208 str., 21,90 €

Knjiga, ki je kot nalašč tudi za branje pred naslednjimi volitvami, je delo nizozemskega zgodovinarja (1957), ki že desetletja raziskuje področje človeške neumnosti, pri tem pa izhaja iz premise, da nihče ni dovolj inteligenten, da bi razumel svojo neumnost. Pričujoče delo je tako občudovanja vredna zbirka človeških zablod skozi zgodovino, obogatena z raznovrstnim grafičnim gradivom. Za sedANJI trenutek so gotovo najbolj zanimive avtorjeve ugotovitve v zvezi s protislovji demokracije. Tako meni, da se pri demokratičnih volitvah, kjer naj bi se izrazila volja ljudstva, kar je dejansko temelj demokracije, družbeni ustroj spremenil v zbirko nesocialnih bedakov, saj pri volitvah ne gre za kakovost posameznih volivcev, temveč za količinski postopek štetja glasov. Državljan se torej ravno v trenutku, ko ima ljudstvo dejansko oblast, skrči v sestavni del količinskega niza, ljudstvo pa v tistem ključnem trenutku preneha obstajati kot celota. Da o vplivu vremena (in počitnic) na udeležbo na volitvah niti ne govorimo. Boxsel torej trdi, da neumnost ni ovira za demokracijo, ampak, nasprotno, demokracija dejansko obstaja po zaslugi neumnosti. Knjiga, ki jo bo marsikdo prebiral to poletje. > SAMO RUGELJ

Psihološki triler, ki je obsedel svet.

NI JE VEČ GILLIAN FLYNN

»Zgodba je popolna.
Najboljša knjiga tega leta.«

Kate Atkinson

Nick na jutro pete obletnice poroke ugotovi, da je njegova žena Amy izginila. Med policijsko preiskavo prihajajo na dan vse bolj nenavadni dokazi. Izkaže se, da ima vsaka zgodba dve plati ...

Najhitreje do knjige: v knjigarnah

 www.emka.si 080 12 05

Prodorna psihologinja Sonja Pečjak (1960) je najbolj znana po delih s področja psihologije branja. S knjigami *Kako do boljšega branja* (1993), *Osnove psihologije branja* (1999), *Bralne učne strategije* (2002; 2012) in *Psihološki vidiki bralne pismenosti* (2011) je naredila veliko uslugo predvsem učiteljem na osnovnih šolah in tudi vsem drugim, ki skušajo naše otroke naučiti učinkovitih tehnik branja. Njena druga raziskovalna »fronta« se nanaša na medvrstniško nasilje, ki je že dolgo pereč problem v vzgojno-izobraževalnih institucijah, za katerega še nismo našli primernih rešitev. Svoja opažanja in nasvete je strnila v knjigi *Medvrstniško nasilje v šoli* (2014), ki pomeni prvo sintezno obravnavo tega problema, mi pa smo jo ob izidu povabili na kratek intervju.

»Bralna pismenost ni perpetuum mobile.«

Medvrstniško nasilje v šoli

Sonja Pečjak

Znanstvena založba Filozofske fakultete,
2014, m. v., 166 str., 16,40 €

Bukla: S psihologijo branja se ukvarjate že skoraj tri desetletja. Kako ocenjujete napredek bralne pismenosti v Sloveniji v tem času? Se stanje pri šolarjih izboljšuje?

Pečjak: Bralna pismenost je deležna večje pozornosti tako strokovne kot laične javnosti, odkar Slovenija sodeluje v mednarodnih raziskavah, ki preučujejo razvitost te kompetence med osnovnošolskimi učenci, dijaki in tudi odraslimi – tj. od devetdesetih let preteklega stoletja dalje. Predvsem se je treba zavedati, da je to ena ključnih zmožnosti tako učencev kot tudi odraslih, ki jim omogoča učinkovito delovanje v različnih okoljih. Dobro razvita bralna zmožnost otrok in mladostnikov je prvi pogoj za učinkovito učenje in s tem za dober učni dosežek v izobraževanju. Ravno tako pomembna je pri odraslih, saj jim omogoča, da se lahko učinkovito vključujejo v delo in da se lahko sploh znajdejo v okolju, ki jih obdaja. Predvsem politiki se premalo zavedajo, da bralna pismenost ni samo izobraževalna, ampak tudi ekonomska kategorija: bolj ko so ljudje v družbi bralno pismeni, bolje in hitreje se prilagajajo trenutnim družbenim razmeram, manj je socialno izključenih, potrebnih različnih oblik pomoči itd.

Glede na razvitost bralne zmožnosti so naši osnovnošolci in dijaki v zgornji tretjini držav na svetu z najvišjo pismenostjo. Vendar ta v zadnjega četrta stoletja, odkar jo podrobneje spremljamo, rahlo niha – malo navzgor, malo navzdol. Predvsem se je treba zavedati, da pismenost ni »perpetuum mobile«. Okolje se namreč spreminja, informacije prihajajo do bralca v vedno novih informacijskih oblikah. Če jih želimo »prebrati« in razumeti, moramo uporabiti različne pristope k branju. To pa pomeni, da se je treba naučiti različnih bralnih strategij.

Bukla: Žarišče vašega raziskovanja so ravno bralne učne strategije. Menite, da bi morale biti te strategije del šolskega kurikuluma, saj večina izobraževanja temelji na razumevanju prebranega?

Pečjak: Učenci se v šoli pri različnih predmetih srečujejo z različnimi vsebinami, ki jih morajo razumeti in si jih zapomniti. Da se naučijo učno snov, uporabijo različne učne strategije (pristope), zato so te nujni sestavni del vsakega učenja in so navzoče pri vsakem predmetu. Ker jih ni mogoče ločiti od vsebine predmeta, bi morali učitelji posameznih predmetov učencem pokazati, kako se z branjem lotiti učenja pri njihovem predmetu. Nekatere strategije so sicer splošne in uporabne pri veliko predmetih (npr. strategije iskanja bistva, strategije zapisovanja), spet druge so specifične (npr. kako čim bolj nazorno urediti vsebine pri posameznem predmetu). Strategije so naravni del šolskega kurikula, vendar včasih nekateri učitelji napačno razumejo svojo vlogo pri poučevanju. Nekateri – tu mislim zlasti učitelje predmetne stopnje v osnovni šoli in profesorje v srednjih šolah – menijo, da so odgovorni predvsem za to, da učence »pripeljejo« do vsebinskih znanj (znanj o ...), ne pa tudi, da jim pokažejo, kako lahko sami pridejo do teh znanj.

Bukla: Pred kratkim ste opozorili, da založniki za učbenike in tudi za leposlovne knjige velikokrat uporabljajo neustrezen tip pisave, ki lahko povzroča probleme ljudem z bralnimi težavami. Kakšne tipe pisav odsvetujete in katere predlagate?

Pečjak: Manj primerni tipi pisav, ki otežujejo natančno prepoznavanje črk in s tem branje pri nekaterih ljudeh (npr. dislektikih), so tisti, ki imajo razne »kljukice«, takšne in drugačne »zavihke« (kot npr. najbolj razširjen tip pisave Times New Roman). Bolj primerni so tisti tipi pisav, ki nimajo teh okraskov, denimo Arial, Calibri, Tahoma itd.

Bukla: Zadnje čase se veliko ukvarjate tudi s tematiko medvrstniškega nasilja. Koliko je po vaši oceni takega nasilja in kako hude psihične posledice pušča na žrtvah?

Pečjak: Kot kažejo tuje in domače empirične študije, je tega nasilja veliko, kljub temu da ga je težko natančno »izmeriti«. V šolah je navzoče tako rekoč vsak dan in raziskovalci so notni tudi v tem, da pušča hude, predvsem psihične, posledice za normalen razvoj tistega, ki je žrtev nasilja. Glede na to, da je temeljni namen medvrstniškega nasilja nadvladati (fizično in/ali psihično) in ponižati sovrstnika, tako nasilje znižuje – praviloma že tako nizko – samopodoba pri žrtvah, vodi v socialno izključitev in lahko tudi do samomora.

Bukla: V knjigi omenjate tudi novo vrsto nasilja – spletno nasilje ...

Pečjak: To nasilje, ki se je pojavilo z razvojem novih tehnologij, poteka ali prek spleta (elektronske pošte, spletnih klepetalnic) ali prek prenosnih telefonov (SMS, MMS). Zaskrbljujoče je, da se ob nezmanjšani stopnji tradicionalnih oblik nasilja (fizičnem, verbalnem in odnosnem) povečuje delež spletnega nasilja. To nasilje je še posebej zahrbtno, ker je nasilnež anonimen oz. ga je težje izslediti in ker deluje na žrtve praviloma ves čas – žrtev nima več varnega prostora, kamor bi se zatekla.

Bukla: Ali lahko zelo na kratko svetujete, kako se spoprijemati s tem nasiljem v šolah?

Pečjak: Predvsem velja razvijati takšno šolsko kulturo, v kateri bodo učitelji in vrstniki bolj občutljivi za to nasilje – še zlasti za nekatere njegove oblike. To pomeni delo z učitelji, da se takoj odzovejo, ko opazijo to nasilje, in ga obravnavajo. Raziskave kažejo, da učitelji pogosto podcenjujejo vlogo odnosnega nasilja, kjer učenci manipulirajo z vrstniki v smislu socialnega izključevanja – osamitve in ignoriranja vrstnikov. Nadalje bi veljalo bolj ozavestiti tudi učence – ne le žrtve, ampak tudi učence opazovalce nasilja –, da (po)iščejo pomoč. Učencev opazovalcev nasilja je tako veliko, da se lahko uprejo nasilnežem in tako zmanjšajo količino nasilja. Pri zaustavljanju tega nasilja je pomembno, da je vključena celotna šola – vodstvo, učitelji, učenci in starši.

Bukla: Hvala za prijeten pogovor in uspešno delo še naprej.

Dosje Snowden

Luke Harding

prevod: Kaja Božič in Matej Frece

Učila International, zbirka Žepna knjiga,

2014, m. v., 306 str., 10,90 €

Vse se je začelo z elektronskim sporočilom: »Sem višji uslužbenec obveščevalne službe ...«, prejel pa ga je Glenn Greenwald, kolumnist angleškega dnevnika Guardian, ki je živel v Braziliji. Greenwald si je začel dvomeče dopisovati s tem skrivnostnim, fantomskim virom, kibernetiskim duhom, ki mu je na koncu spomladi leta 2013 potem dejansko postregel z enim največjih informacijskih razkritij vseh časov, nedvoumnimi podatki, ki razkrivajo obsežne obveščevalne aktivnosti ameriških tajnih služb v tujih državah, kar odmeva vse do današnjih dni. *Dosje Snowden* je knjiga, ki prinaša celovito zgodbo Edwarda Josepha Snowdna (1983), njegov profil od mladostnih dni, kjer je v svojih spletnih komentarjih že kazal poznejšo upornost, do evolucije njegovega dela v vojski, ko je v njem dozorel namen, da z zaupnimi podatki, do katerih je imel dostop, seznanji širšo javnost, in to ne glede na posledice, ki jih bo to imelo zanj. Knjiga se sklepa z njegovim izgnanstvom v Moskvi, kjer zdaj ostaja kot neke vrste ujetnik v zaporu, za katerega nobeden ne ve, koliko časa bo trajal: morda mesece, lahko pa tudi še leta ali celo desetletja. > **SAMO RUGELJ**

Kravatni gen

Tone Kregar

Litera, 2014, m. v., 117 str., 14,80 €, JAK

V knjigi so zbrane kolumne, ki jih Tone Kregar – med drugim pevec in avtor besedil pri skupini Mi2 – že več let objavlja v dnevniku Večer. Njegov slog bi najkrajše lahko označili kot »ro-kenrol«: je (družbeno)kritičen, a za-

voljlo razumljivosti odklanja intelektualizem; sovraži turbofolk, a ne samo kot glasbeno zvrst; zagovarja pomen javnega, a so mu enako pomembni zasebni užitki. Ostrino pisanja mehčajo leta; avtor kot ostareli roker oziroma »stari prdec«, kot se samoironično označi sam, in družinski oče sedanost pogosto doživlja v razmerju z (osebno) zgodovino, ki jo že rahlo barva patina nostalgije. Pisanje odlikuje živ jezik, ki mu pogosto uspe – kot je značilno za dobre rok komade – najti domačo, a ne zljajnano prispodobo ali metaforo. > **MAŠA OGRIZEK**

Ljudje in jedrska energija

urejanje: Marko Polič

Znanstvena založba Filozofske fakultete,

2013, m. v., 318 str., 24,90 €

Jedrska energija zbuja tako fascinacijo kot grozo. Obljublja enostaven dostop do prepotrebne energije, a hkrati straši tudi z apokaliptično zmožnostjo svoje neukrotljivosti. Potrebe po energiji se povečujejo, vendar se države v zvezi s prihodnjo uporabe jedrske energije odločajo vsaka po svoje. Nekatere jo bodo ohranile, spet druge jo bodo skušale nadomeščati z obnovljivimi viri energije. Pričujoči zbornik prinaša besedila, ki večplastno predstavljajo mentalni odnos človeka do jedrskega orožja. Tu je analiza spreminjanja odločevalskih postopkov v zvezi z jedrsko tehnologijo skozi čas, potem analiza miselnih modelov, s katerimi raziskujejo možnost umeščanja kritičnih objektov v prostor in pa besedilo, ki obravnava raziskovalne pristope za ugotavljanje stališč ljudi v zvezi s to energijo. Jedrska energija kot posebna psihološka in družbena dimenzija človekovega življenja. > **SAMO RUGELJ**

Kapitalizem z derivati

Politična ekonomija finančnih derivatov, kapitala in razrednih odnosov

Dick Bryan, Michael Rafferty

prevod: Katja Kraigher

Sophia, zbirka Naprejl,

2013, m. v., 286 str., 15 €, JAK

Prvovrstna ekonomska študija iz leta 2006, v kateri avtorja, sicer avstralska profesorja ekonomije, z analizo razvoja in uporabe različnih tipov vrednostnih papirjev ter izvedenih finančnih instrumentov dokazuje, da so korporacije z njimi po eno strani stabilizirale tveganja pri svojem poslovanju, po drugi strani pa je večja transparentnost njihovega poslovanja pripeljala do višjega pritiska na donosnost teh podjetij, kar je povzročilo slabše delovne pogoje zaposlenih in pritisk na zniževanje njihovih plač. Ne glede na to, da je izšla še pred krizo (opremljena je z obsežnim aktualnim predgovorom avtorjev k slovenski izdaji in z izčrpno spremno besedo Branka Bembiča), pa knjiga, v kateri strokovnjaka obdelujeta predvsem preprostejše finančne derivate, lepo pokaže tudi njihovo evolucijo, ki je z izumljanjem vedno novih finančnih pripomočkov, tako za zaščito pred tveganjem kot za špekuliranje, hkrati tudi trarisirala pot v začetek finančne krize leta 2008. Obvezno branje za razumevanje sodobnih financ. > **SAMO RUGELJ**

... aktualni predgovor avtorjev k slovenski izdaji in izčrpno spremna beseda Branka Bembiča ...

**SPET
JE TUKAJ**

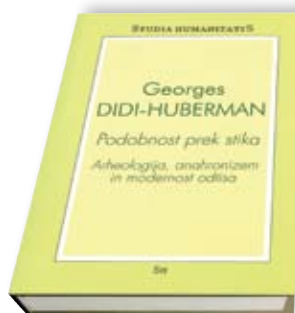
Znanje,
ki se je zateklo v knjige.
Knjige,
ki so se zatekle v prostor.

Založba ZRC v Knjigarni
AZIL

AZIL
KNJIGARNA ZRC, NOVI TRG 2, 1000 LJUBLJANA
TEL: 01 / 470 64 75

ODPRTO: 10,00-20,00, SOBOTA: 10,00-14,00
<http://zalozba.zrc-sazu.si/>

Podobnost prek stika

Georges Didi-Huberman
prevod: Mojka Žbona
Studia Humanitatis,
2013, m. v., 436 str., 28 €, JAK

Francoski filozof in umetnostni zgodovinar Georges Didi-Huberman obravnava problem odtisa, ki velja – predvsem zato, ker ga je mogoče mehansko reproducirati in v njem ni metjejske spretnosti – za neumetnino par excellence. V vizualni umetnosti tako ne obstaja zgodovina odtisa; v renesansi je Vasari, ki velja za »očeta umetnostne zgodovine«, tehnike odtiskovanja postavil v območje neumetniške reprodukcije, rokodelske neinvencije. O domnevno neumetniškem statusu odtisa priča tudi sodobna sodna praksa, po kateri predmeti, nastali z odlivanjem, denimo Duchampov Ženski trtni list, ne sodijo pod copyright. Didi-Huberman se trudi rehabilitirati odtis, kar je povezano tudi z njegovim prepričanjem, da je treba preseči tradicionalno epistemološko polje umetnostne zgodovine in kreniti proti vizualni antropologiji, ki enakopravno obravnava vse vrste podob, ne le umetniških. Avtor obravnava starodavno tehniko odtiskovanja vse od prazgodovinskih dob do danes; najtesneje je povezana z votivnimi podobami, avtor pa poudari pomen odtisa tudi pri umetnikih, kot so Donatello, Rodin in Duchamp. > MAŠA OGRIZEK

Podobe neupodobljivega

Sebastjan Vörös

KUD Logos in Znanstvena založba FF,
2013, m. v., 583 str., 30 €

Podobno kot besede o neubesedljivem tudi podobe neupodobljivega izhajajo iz razkoraka med duhovnim, verskim, mističnim izkustvom ter prenosom tega izkustva v svet čutnih ter miselnih zaznav, kamor se izkustvo zapiše kot materialni odtis, osebni spomin ali komunikacija s soljudmi. Sebastjan Vörös (1981), preučevalec nevroznanstvenih temeljev religijskih in religioznih izkustev, je zahtevno disertacijo pisal med letoma 2010 in 2013, njena drznost pa tiči ravno v poskusu spojitve najnovejših znanstvenih spoznanj o možganih z najstarejšimi duševno-duhovnimi doživetji človeštva. Vzporednice duševnim motnjam, kot so epilepsija, bipolarnost ali shizofrenija, tako Vörös najde v globoko poduhovljenih verzih, spet drugič pa z vidika nevroznanosti pojasnji učinke meditacije. Večplastno. > ŽIGA VALETIČ

Jaz in drugi v (post) moderni filozofiji in umetnosti

Valentina Hribar Sorčan

Znanstvena založba Filozofske fakultete,
2013, m. v., 146 str., 16,90 €

V informacijskem kapitalizmu, kjer se je z narcisizmom spečana individualnost razširila onkraj vseh pričakovanih (eden od dokazov je razmah »pisav jaza« in avtobiografskih knjižnih pripovedi), se teorije subjekta – razprave o različnih pojmovanjih jaza in »drugega« – berejo tudi kot iskanje rešitev za manično iskanje pristinega sebstva. Kot simptom tega se kaže tudi nova knjiga docentke za estetiko in etiko na Filozofski fakulteti v Ljubljani, ki se sprva poglobi v razvoj filozofskih teorij jaza (Lipps, Husserl, Larmore, Cassier, Heidegger, Levinas, Badiou, Nancy itd.), nato pa še v umetniške in jezikovne tokove zadnjega stoletja oz. v njihovo umevanje pojmov empatije, jaza, subjektivnosti, objekta. V duhu časa. > ŽIGA VALETIČ

Kino zemljevid

Klemen Žun

Javni zavod Kinodvor,
2014, m. v., 140 str., 16 €

Da je bilo včasih veliko več kinodvoran in precej več kinoobiskovalcev, ni nobena skrivnost in novica. A kje vse so bile te kinodvorane? Koliko časa so obravtovali? Pod kakšnimi imeni? Vsak se iz svoje mladosti spomni vsaj kakšne, ki danes ne deluje več, natančnejšega pregleda pa za Slovenijo še nimamo. Povsem drugače pa velja za slovensko prestolnico, kjer je v okviru nekajletnega truda Klemen Žun, filmski analitik v Koloseju in avtor knjige o filmu *Avatar*, zbral kar se da pregleden nabor informacij o preteklem kinematografskem življenju Ljubljane, ki je zdaj, kot svojevrsten turistični vodnik po našem glavnem mestu, izšel pri Kinodvoru ob njegovem praznovanju Leto kina. Žun je kot razlog za izid tega inteligentno oblikovanega ter z mnogimi grafičnimi informacijami opremljenega priročnika za raziskovanje ljubljanskih kinoprizorišč (vsega skupaj jih je 74) našel v iztekanju predvajanja filmov s filmskega traku, saj bodo klasični kinoprojektorji, s katerimi se je predvajanje filmov začelo še v 19. stoletju, v letošnjem letu najbrž za zmeraj postali muzejske gradivo. Nostalgčni vodnik po ljubljanski kinopreteklosti. > SAMO RUGELJ

Oko 20. stoletja

Film, izkustvo, modernost

Francesco Casetti

prevod: Polona Mesec, Denis Valič
Slovenska kinoteka, zbirka Imago,
2013, m. v., 216 str., 20 €

Monografija italijanskega profesorja filma (rojen 1947, njegovo drugo znano delo je *Teorija filma 1945–1990*), ki je znan tudi mednarodno, saj predava tudi v tujini, je vabljivo teoretsko delo iz leta 2005. Avtor skuša prek analize del filmskih teoretikov, ki so dobro znani tudi pri nas, kot sta, denimo, Balázs in Benjamin, in tudi posameznih filmov uveljavljenih filmskih ustvarjalcev (od Abela Ganca in Alfreda Hitchcocka naprej) pokazati, kako je film dejansko oblikoval modernost 20. stoletja in kako je bila kinematografija poleg estetskih norm, značilnih za »sedmo« umetnost, predvsem nov kanal za množično komunikacijo med vsemi sloji prebivalstva. Casetti svoj pogled na film v prejšnjem stoletju in na film kot oko 20. stoletja pelje elegantno in sintetično, preseneča z ugotovitvami in vznemirja (filmsko) domišljijo. Tako je napisal eno izvirnejših monografij o pomenu filma v zadnjem času, v kateri skuša pokazati in dokazati, da je prejšnje stoletje film nujno potrebovalo za svojo refleksijo: če ga ne bi bilo, bi si ga bilo treba izmisliti. > SAMO RUGELJ

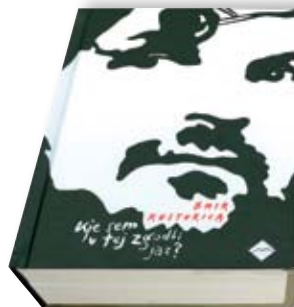
Kje sem v tej zgodbi jaz?

Emir Kusturica

prevod: Dijana Matković, Dejan Merančič
Cankarjeva založba, 2014, t. v., 449 str., 32,96 €

»Vsak bedak lahko naredi otroka, velik film pa le izbranci,« je mlademu Emirju Kusturici kmalu po prihodu na študij v Prago, ob pivu rekel profesor režije Borivoj Zeman, potem ko si je ob koncu prvega letnika ogledal njegov prvi film. Preroške besede so se uresničile manj kot deset let pozneje, ko je Kusturica leta 1981 posnel svoj celovečerni prvenec *Se spominjaš Dolly Bell?* in z njim v Benetkah osvojil dve nagradi, tudi zlatega leva za debitantski film. Kusturica (1954), srbski režiser, ki se je rodil in mladost preživel v Sarajevu (kjer je tudi režiral svoja prva dela), je najbrž v svetu (poleg Tanovića) najbolj znan sodobni režiser z območja bivše Jugoslavije, ki je v svoje filme na različne načine prelil balkanski melos. Ta z vsoto silo veje tudi iz njegove biografije, ki je izvirno izšla leta 2011 v francoščini, v njej pa nas Kusturica s svojim nezmotljivim darom za pripovedovanje vodi od svoje mladosti na sarajevskih ulicah, ki jih prevevajo urbane legende, prek študija in prvih filmov pa vse do mednarodnega preboja (s filmom *Podzemlje /1995/* je po nagrajenem *Očetu na službenem potovanju /1985/* v Cannesu prejel drugo zlato palmo) ter senc s političnim predznakom, ki so nanj padale v Miloševićevem času. »Čigav človek si? Po-vej svoji mami,« ga na koncu knjige vpraša mama z nasmehom na licu, on pa ji odločno odvrne: »Nikogaršnji!«. > SAMO RUGELJ

> SAMO RUGELJ

SOPHIA

www.zalozba-sophia.si

NOVOSTI: Jernej Kosi, KAKO JE NASTAL SLOVENSKI NAROD
Vesna Leskošek in dr., REVŠČINA ZAPOSLENIH
Miloš Ivančič, LEBIČ: ZGODBE POZABLJENEGA EKSODUSA
Michael Heinrich, KRITIKA POLITIČNE EKONOMIJE
Dick Bryan in Michael Rafferty, KAPITALIZEM Z DERIVATI
Paul Mattick, UMETNOST IN NJEN ČAS

Revija Borec: FINANCIJALIZACIJA ★ DVOJNA KRIZA EVROPSKIH INTEGRACIJ

NAROČILA: (01) 434 49 35, narocila@zalozba-sophia.si

UGODNOSTI: ★ spletne cene do 20 % nižje, izbrani naslovi do 60 % ceneje
★ darilo za nove naročnike revije
★ brez poštnine do 30. junija (pri plačilu po predračunu)

NOVO

Iztok Sitar

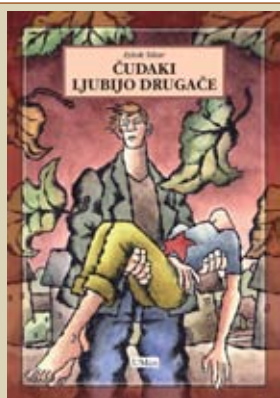
ČUDAKI LJUBIJO DRUGAČE

Ljubezenske zgodbe iz Poljanske doline

112 str. • trda vezava • barvni A4 format • cena 22,90 €

Predstavitve, pogovor z avtorjem in podpisovanje albuma bo v četrtek, 22. 05. 2014, ob 19:00 uri v: Strip.art.nica Buch, Murgle center, Ljubljana

UMco

Naročila: na spletni strani www.bukla.si • po e-pošti urednistvo@umco.si • po telefonu 01/520 18 39 • NA VOLJO TUDI V BOLJE ZALOŽENIH KNJIGARNAH.

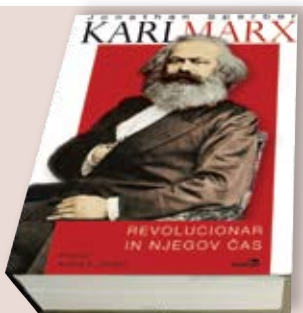
Karl Marx

Revolucionar in njegov čas

Jonathan Sperber

prevod: Andrej E. Skubic

Modrijan, 2014, t. v., 591 str., 37,90 €, JAK

Minili so časi, ko so Marxove knjige tiskali v neznanskih nakladah in ga imeli za obvezno literaturo pri študiju ekonomije, minili pa so tudi časi, ko so Marxove knjige vozili v razrez. Njegov prvi del *Kapitala* je nedavno doživel nov prevod v slovenščino, Terry Eagleton se v svoji knjigi, pred kratkim izdani tudi pri nas, sprašuje, zakaj je imel Marx v svojih teorijah prav, množica preučevalcev družbe pa je ponovno odkrila Marxove ekonomske teorije, ki jih zdaj vsak po svoje vgrajuje v sodobna analitična dela o kapitalizmu in gospodarjenju. Povsem logično je, da so se ga v teh za ekonomijo in pa kapitalizem kot družbeni sistem spet prelomnih časih na novo lotili tudi biografi, sploh ob dejstvu, da so zdaj raziskovalcem na voljo nekateri arhivi (denimo Marxovi in Engelsovi popolni osebni arhivi), ki v socialističnih časih še niso bili na vpogled strokovni javnosti. Tega podviga, ponovne osvetlitve Marxovega življenja in dela, se je lotil tudi zgodovinar Jonathan Sperber. Ta v svojih knjigah pretežno obravnava devetnajsto stoletje, skozi biografijo Marxa (1818–1883) pa v svoji opaženi knjigi, nominirani tudi za letošnjo Pulitzerjevo nagrado, ponudi svež vpogled v življenje in genezo ključnih Marxovih tez. Vse skupaj Sperber postavi v širši družbeni okvir 19. stoletja, v katerem je prišlo do pregretja idej, ki so se zatem razširile po tretjini sveta in v obliki socializma v veliki meri vztrajale še dobro stoletje po Marxovi smrti. Sperber v svoji biografski študiji spretno prehaja med Marxovo osebno zgodbo in njeno zgodovinsko vpetostjo, pri čemer pa mu uspe tega zagrizenega analitika kapitalizma potegniti iz ideoloških spon prejšnjega stoletja, ki so v marsičem onemoglo čale realno ovrednotenje njegovega družbenega prispevka. S tem pa ga iz preroka, za katerega so ga imeli ob začetku 20. stoletja, in hudičevega odvetnika, za katerega so ga razglasili ob koncu tisočletja, ponudi kot enega najbolj vplivnih političnih filozofov našega časa, ki bo v razlaganju temeljev kapitala ter njegovega spreminjanja in prilagajanja ostal aktualen tudi naprej. > SAMO RUGELJ

Velika vojna in moderni spomin

Paul Fussell

prevod: Kostja Žižek, Katja Jenčič

Studia Humanitatis,

2013, m. v., 563 str., 28 €, JAK

V letu, ko obeležujemo stoto obletnico začetka prve svetovne vojne, ki jo velik del sveta pozna kot »veliko vojno«, bo v medijih in v literarnih krogih prelomnemu in neopisljivo krvavemu zgodovinskemu dogodku namenjene več pozornosti kot v zadnjih dvajsetih letih skupaj. Zgodovina pač nikoli ni bila imuna na popkulturne vložke in posploševanja – nasprotno. To ji je, predvsem zgodovinskemu spominu, ob dejstvu, da zgodovino pišejo zmagovalci, naredilo veliko škode. Še toliko več v Sloveniji, kjer je bila prva svetovna vojna dolga desetletja pravi tabu. In to še zdaleč ne le zaradi tega, ker se je na desettisoče slovenskih borcev borilo na »napačni strani«, temveč predvsem zato, ker je skoraj celotno sodobno slovensko zgodovinopisje podleglo ideološkim skušnjavam. O prvi svetovni vojni se je pri nas začelo na glas govoriti šele po osamosvojitvi, še posebej glasno – in jasno – pa potem, ko je zaživel svetovno znani muzej v Kobaridu.

Drugje po Evropi ni (bilo) tako. Še posebej ne v Veliki Britaniji, kjer se je »velika vojna« v kolektivni zgodovinski spomin zapisala močnejše od druge svetovne vojne in kjer so milijoni žrtev poskrbeli za popolno predruženje družbe in imperija, od katerega je v nekaj desetletjih ostalo le – Združeno kraljestvo.

Velika vojna in moderni spomin sta – z britanskega zornega kota, seveda – neverjetno natančen pomnik obdobja, ki vojno in vojaške analizira prek literature (predvsem poezije) in medijev. Fussell se med kirurškim »sprehodom« po drobju vojne podrobno ukvarja z jezikom in njegovim preoblikovanjem ter »antičnimi koreninami« govorjenja in pisanja o bitkah, z odnosi med vojaki in razredno ustrojenostjo strelskih jarkov na Somi. Loti se tako rekoč kogar koli, ki se je lotil »velike vojne«, ob tem pa niti za trenutek ne zamaje humanizma, ki veje iz večine zapisov in opisov.

»Govorica, 'vsa poslikana z jeziki', je, kot je vedel že Shakespeare, navzoča v vsaki vojni. In vendar se velika vojna zdi še posebno bogata z govoricami in legendami. Bilo je, kakor da bi novost, ogromnost in grotesknost dogajanj dramatično sprostile splošni človeški impulz za ustvarjanje fikcij,« zapiše avtor. Veliko delo, ki bo v letu poplave informacij in podob marsikomu olajšalo razumevanje časa in tudi tistega, kar mu je sledilo. > BOŠTJAN VIDEMŠEK, DELO

Kako je nastal slovenski narod

Jernej Kosi

Sophia, zbirka Naprejl,

2013, m. v., 388 str., 15 €, JAK

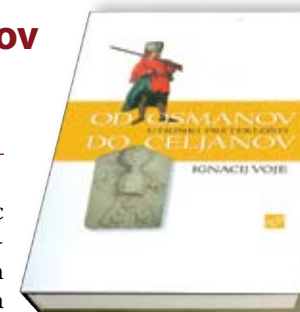
Četudi izvirno doktorska teza, je ta zgodovinska monografija izjemno zanimiva za tisti krog bralcev, ki jih zanima zgodovina Slovencev. Kosi (1982) v uvodnem poglavju kritično osvetli pogosta napeljevanja sodobnih zgodovinarjev, da so etnične skupnosti, ki so že davno živlele na našem ozemlju in govorile slovensko, težile k združevanju Slovencev v samostojno državo. Sam za dejanski začetek želje in zahteve po lastni državi, v kateri bi bili združeni vsi, ki govorijo slovensko, postavlja listino celovškega kaplana Matije Majarja (1809–1892) z naslovom *Kaj Slovenci terjamo?* in objavljeno 1848, ko se je po Evropi godila »pomlad narodov«. V nadaljevanju dela pa seže v obdobje pred tem in skuša z analizo različnih družbenih in kulturnih vidikov (od razvoja šolstva do razvoja in jezikoslovnega umeščanja slovenskega jezika) pokazati, da Majar (oziroma kdo drug) te listine ne bi mogel napisati še stoletje pred tem, saj so razmere za to dozorele šele v začetku 19. stoletja. Pronicljivo. > SAMO RUGELJ

Od Osmanov do Celjanov

Ignacij Voje

Celjska Mohorjeva družba,

2014, m. v., 222 str., 19 €

Profesor Ignacij Voje, zavzet preučevalec zgodovine balkanskih narodov, je v pričujoči knjigi zbral prgišče poljudnih in hkrati strokovnih esejev ter jih razdelil na tri dele. Zgodovinske črtice prinašajo živo izpisane zgodbe iz časov turškega gospostva na Balkanu, vključno z gusarjenjem na Jadranskem morju, z orisom Sarajeva iz 17. stoletja, pa vse do romanja Celjskih grofov in razgaljenega mita o Juriju Kozaku. V Umetnostnozgodovinskih utrinkih se srečamo z zgodbami cerkva in samostanov od Skopja do Ljubljane in, med drugim, spoznamo najstarejši znani načrt Ljubljane. Tretji del prinaša arhivske beležke, med katerimi je še posebej zanimiva obravnava Potopisa Benedikta Kuripečiča po Balkanu iz leta 1530. Privlačno napisana monografija, pospremljena z nazornim likovnim gradivom, dopolnjuje dosedanje razumevanje vpliva Osmanskega cesarstva na naše kraje. > ŽIGA VALETIČ

Stalin; Na dvoru rdečega carja

Simon Sebag Montefiore

prevod: Jolanda Blokar, Danica Križman
Cankarjeva založba,

2014, t. v., 679 str., 39,96 €

V zbirki velikih biografij Cankarjeve založbe je po Titu, Hitlerju in Elizabeti II. zdaj izšla še biografija ruskega diktatorja Stalina (1878–1953) iz leta 2005.

Njen avtor, angleški zgodovinar, ki je po tem napisal tudi biografijo zgodnjih Stalinovih let (*Mladi Stalin*, 2008, izšla je tudi v slovenščini), znan pa je tudi po svojem zadnjem delu, biografiji mesta *Jeruzalem* (2011), v tem obsežnem delu postreže z vso Stalinovo patologijo, a tudi njegovo genialnostjo, s katero je ustavil Hitlerja med drugo svetovno vojno. Biografska zgodba se sproži z usodno večerjo leta 1932, po kateri je Stalinova žena Nadja iz ne povsem pojasnenih razlogov naredila samomor, kar je Stalina za vedno spremenilo in v marsičem vplivalo na njegova prihodnja dejanja. Ob zloglasnih pogromih, ki jih je izvajal in zaradi katerih spada ob Hitlerju med najokrutnejše evropske diktatorje prejšnjega stoletja, je najbrž eno od intrigantnejših obdobjev Stalinovega življenja tisti del, v katerem se je odločalo o poteku druge svetovne vojne in ko so Nemci v drugi polovici leta 1941 na videz nezadržno prodirali proti Moskvi, da bi tudi Rusom, tako kot že mnogim pred njimi, iztrgali srce. Kljub temu da je poznejši maršal Žukov zagotavljal, da Nemce lahko ustavi, se je ruski vrh s Stalinom na čelu že sprijaznil s padcem Moskve in se je že selil iz nje (Stalin je že dal preseliti svoje knjige, njegove knjižne police so bile prazne), a v ključnih trenutkih, noči ali dveh, se je ruski diktator vseeno odločil ter ukazal svojim vojakom, naj si priskrbijo lopate in si izkopljejo grobove, saj živi ne bodo zapustili ruske prestolnice. Po mnenju mnogih je bila ravno bitka za Moskvo ključna za preobrat v drugi svetovni vojni, saj je pokazala, da Nemci le niso neustavljivi. Za razliko od Hitlerja, ki je ob koncu vojne storil samomor, je Stalin vladal do svoje smrti, Montefiore pa ob njegovih zadnjih letih z izpiljeno dramaturgijo opiše, kako se najbližji Stalinovi sodelavci ob vse hujših bolezenskih težavah vodje niso ustrezno ter hitro odzvali, temveč so ga raje hladnokrvno pustili umirati, medtem pa že delali prihodnje načrte in sklepali nova zavezništva. Biografija diktatorja, ki ga je z oblasti vrgla šele njegova smrt. > SAMO RUGELJ

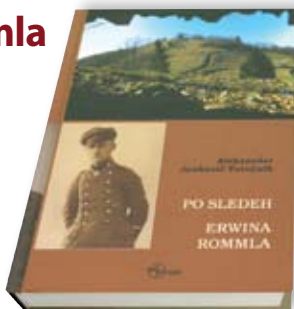
Po sledeh Erwina Rommla

Aleksander Jankovič Potočnik

fotografije: Rafael Marn et al.

Ad Pirum, 2013, t. v., 200 str., 25 €, JAK

Bilo je pred kakimi 35 leti, ko smo taborili na Bovškem in imeli na eni strani horizonta Rombon, na drugi pa Svinjak. Hodili smo po poteh prve svetovne vojne, nekaj starejši in najaktivnejši med nami je bil Sašo (Aleksander Jankovič Potočnik), ki nam je sem ter tja prinesel pokazat kakšno vojaško najdbo s teh pogorij. Tri desetletja pozneje je Potočnik eden zanimivejših vojaških kronistov tega območja pri nas in avtor več knjig, v katerih na različne načine obdeluje vojaško življenje teh krajev. V svojem najnovjšem delu pa vzame pod drobnogled Erwina Rommla (1891–1944, storil je častni samomor), razvpitega nemškega feldmaršala v drugi svetovni vojni, ki je bil med prvo svetovno vojno s svojim bataljonom zaslužen za preboj soške fronte konec oktobra 1917. Unikatna mešanica živahne pripovedi, ki je kombinacija zgodovinskih dejstev in osebnih opažanj, fotografij in avtorskega grafičnega gradiva, bo bralca v času, ko obeležujemo stoto obletnico začetka prve velike vojne, prenesla v čas teh epskih spopadov in ga podrobno seznanila tako z Rommla življenjepisom kot z njegovo taktiko na soškem bojišču. Domišljeno. > SAMO RUGELJ

Beletrina

Potujte s knjigo!

Kaj boste brali to poletje?
Razmislite, preden začnete pripravljati kovčke.

Skok v preteklost?

Dušan Šarotar: Biljard v Dobrayu

V soboškem hotelu Dobray v eni sami noči ob koncu 2. svetovne vojne trčijo številne usode. Medtem ko je samo še vprašanje ur, kdaj bo osvobodena tudi Sobota, v Dobrayu še vedno igrajo zadnjo partijo biljarda ...

Lado Kraj: Če delaš omleto

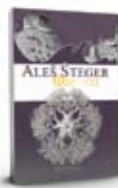
Mlada slovenska pisateljica se leta 1934 poda na potovanje v Rusijo, kjer se nazadnje izreče za komunistično idejo in Stalina. Po zgodovinskem sporu Tito – Stalin ima prav ta odločitev zanjo tragične posledice.

Srečanje s sedanjostjo?

Aleš Šteger: Odpusti

V srcu štajerske prestolnice hobotnica trinajstih posvečenih obvladuje mesto. Sredi bizarnih peripetij se Adam Bely in Rosa Portero podata po sledeh zlovesčega združenja z enim samim namenom: odpustiti njegove podanike s tega sveta.

Potovanje v prihodnost?

Michel Houellebecq: Možnost otoka

Komik z zavidljivim bančnim računom živi v histerični družbi seksualnega liberalizma. Po neuspeh ljubezenskih zvezah najde upanje v sekti elohimistov - v obljubi večnega življenja in neskončni možnosti reproduciranja užitek.

Don DeLillo: Kozmopolis

Newyorški multimilijonar si zada na videz preprosto nalogo: obiskati frizerja na drugem koncu Manhattan. Potovanje v razkošni, visoko tehnološko opremljeni limuzini se izkaže za pravo futuristično odisejajo.

Premalo prostora v kovčku?

Berite jih tudi kot e-knjige: www.biblos.si

Beletrina

www.beletrina.com

POSEBNA ŠTEVILKA – PRISPEVKI K RAZUMEVANJU ČASA

MLADINA

PRVA SVETOVNA VOJNA 1914 - 2014

*Posočje,
Primorska,
Slovenija,
Balkan, Evropa
in svet v Veliki
vojni*

DRUŠTVO SLOVENSKEGA KNJIŽEVNIH PREVJALCEV

foto: Thomir Pinter

Veronika Simoniti

Če govorimo o jeziku v italijanskih literarnih delih, ne moremo mimo narečij, ki so bila tesno povezana z nastankom in razvojem književnosti naših zahodnih sosedov. Vseskozi je bila v njej bolj ali manj navzoča tudi beletristika v katerem od narečij, tule pa se na kratko pomudimo pri narečnih prvinah v nekaterih romanih, ki so bili v zadnjem času (prvi med omenjenimi sicer že pred sedemnajstimi leti) prevedeni v slovenščino.

Godle in kažini

Sijajen roman, v katerem najdemo vse – od arhaizmov in neologizmov do moliškega, neapeljskega in beneškega, predvsem pa rimskega narečja –, je *Tista zagamana godla na Kosji 219* Carla Emilia Gadde. Aleksa Šušulic je besede govorcev iz preprostih slojev prestavil v naš nižji pogovorni jezik. Taka prevajalska odločitev se zdi več kot upravičena, saj je pretežni govor italijanskega glavnega mesta, ki ga označujejo za narečje, zamenjal za pogovorni jezik osrednjega slovenskega, lahko bi rekli širšega ljubljanskega območja, ga dodatno variiral glede na včasih težko ločljiv nivo posameznih protagonistov (»Zapri babura, da te nam poču« za rimski »Azzittete, befan, sinnò te brucio« proti kanček bolj omikanemu »Ja, vaš tipček, vendar, dečko, poba, kako naj mu rečem?« za neapeljski »'O cocco vuosto, chillo guaglione, chillo guapo: com'aggio a di?«), razlike med posameznimi narečji pa je včasih nakazal še npr. z apelativi »sinjor«, »sinjora« (kadar gre za beneško) oz. »šjor (marešalo)«, »šjora« (pri rimski različici). Šušulicu je s pretežno sočnim pogovornim jezikom uspelo ohraniti kolorit, ne da bi dodatno obremenjeval že sicer pisani roman, ki mu večglasnost in večplastnost v osnovi zagotavljata paleta najrazličnejših človeških likov in štrnasti klobčič njihovih pričevanj, s katerimi naj bi rešili godlasto uganko, kdo za vraga je spravil sinjoro Balducci na oni svet.

Pri slovenjenju *Dolgega življenja Marianne Ucrìa* znane pisateljice Dacie Maraini je zanimiva strategija Irene Trenc Frelih, ki je sicilijansko narečje – za katero je značilno, da se o-ji pogosto spremenijo v u-je in e-ji v i-je – preslikala s posnemanjem teh glasov: »Ugotovila je, da je Mariano preveč lep, da bi bil muški, in kaj naj počnemo s takšno lepoto?« / »Ha trovato che Mariano era troppu beddu pi essere nu masculu e che ne facciammo di una bellezza simile?«. Slovenski prevod je na koncu knjige opremila z razlago nekaterih italijanskih in sicilijanskih besed, ki jih je ohranila v izvorniku ali transkribirane.

Dejan Rajčič pa je tak slovarček postavil na začetek slovenske izdaje Pasolinijevega *Nasilnega življenja* in se pri tem zgledoval po avtorju, ki je podobnega, vendar z drugimi slengizmi, žargonskimi izrazi in rimskimi dialektizmi, zapisal na konec romana, katerega glavna oseba izhaja iz kriminalnega rimskega obrobja. Prevajalec, ki bi si sicer lahko prihranil trud z glosarčkom nekaterih primorskih (*bašta, mona, pupa, špinel*) ali pogovornih izrazov (*buzi, keš, kidniti, uštiman*), je za dialoge protagonista in njegovih pajdašev izbral nekakšno fužinščino, ki nazorno ponazarja njihovo mentaliteto. Ustrašil se ni fonetičnih zapisov (*gdo, škocki*), srbizmov oz. hrvatizmov (*majke mi, sunce vam žarko*) ali drznega, pogovornega besednega reda in je izvornik ponekod celo presegel v eksplisitnosti: »Kva b' rad? Ma skini mi se s kurca« / »E levate dar ca... ma che vòì?«.

Spet drugače se je prevajanja *Baudolina* lotil Vasja Bratina. Že v uvodnem poglavju naletimo na arhaično narečje, ki ga je Umberto Eco skoval na temelju (srednjeveške) latinščine oz. vulgarne italijanščine, natančneje piemontskega in genovskega narečja, in tudi pozneje najdemo v romanu govornico, ki naj bi posnemala starinsko narečje iz okolice Ecove rojstne Alessandrie. Bratina se je odločil za narečje Vipavske doline, kar se zdi posrečeno, saj ostaja besedilo, ki je v uvodu pomešano z arhaizmi, tudi v prevodu hkrati patinirano in narečno zaznamovano: »Tjepl al pobivali al necabant zdej skuorej pišem latinsku nje de b nje zastuopu latinšno zatu k sm se jo nauču brat is ene latinske librum jen k mi po latinsku govorijo zastuopm pisajne mi pej ne gre k ne vejm kaku se pišejo besjede« / »masavano o amasavano o necabant adesso quasi schrivo Latino non è ke non capisco il latino perché ho im-

parato a legere su un librum latino et quando mi parlano latino capisco ma è lo skrivere ke non so come si scrivono i verba«.

Kot vidimo iz teh primerov, se je vsak prevajalec lotil italijanskega narečja po svojem občutku, čeprav nekateri na podoben način. Šušulicevo in Rajčičevo rešitev npr. zagovarjajo tudi nekateri prevodoslovci, ki se zavedajo, da je prestavljanje narečij izvornika z narečji v ciljnem jeziku tvegano početje. Vsekakor je pomembno, da prevajalec doseže ustrezen učinek in hkrati ohrani poglobitvene poteze izvornika, pri tem pa pazi, da ga ne zanese ne v nevtralizacijo ne v pretirano podomačitev.

Sama sem se z narečjem srečala predvsem pri dveh avtorjih, s sardinskimi pri Salvatoreju Niffoiu in sicilijanskimi pri Andrei Camilleriju. Če poenostavimo, je sardščina – o njej nekateri jezikoslovci trdijo, da ni narečje, temveč jezik – mešanica latinščine (še danes z besedami na -us), bizantinske grščine, srednjeveškega govora Pise, katalonščine, kastiljščine in moderne italijanščine. V romanu *Vrnitev v Baraule* se ne pojavlja dosledno, zato sem uporabila dialektizme le tu in tam, govor preprostih govorcev sem nakazala z opuščanjem končnega -i v nedoločnikih, da bi se zatekla v starejši slovenski govor, pa se mi ni zdelo primerno, ker bi deloval anahronistično.

Pri Camillerijevih kriminalkah (*Oblika vode, Lončeni pes, Tat malic, Glas violine*) sem bila pogumnejša. Čeprav sicilijanščino povezujemo z zaostalim jugom in mafijo, sem v prevod vnesla našo primorsčino (ki sicer zbuja naklonjenost in celo smeh), vendar sem se omejila le na nekatere dialoge, saj osamljene besede iz primorskih narečij drugje ne bi imele pravega učinka, in sem jo – s pomočjo »narečnega informatorja« iz Dekanov – stopnjevala glede na govorničev raven in situacijo, npr.: »Duol siz Garibaldijem, pravte, pri vsem tem kažini, ki se dogaja v državi?« / »Lei mi viene a dire 'via' a Caribaldi con tutto questo burdello che succede nella nostra terra?« Z nevtralnimi ali samo pogovornim jezikom bi se izgubila bistvena slogovna prvina avtorja, ki narečne izraze vpleta tako spretno, da jih je največkrat mogoče razumeti iz konteksta. Naj še omenim, da je na internetu stran avtorjevih oboževalcev s slovarjem najpogostejših narečnih besed in rubriko, kjer Camillerijevi prevajalci z vsega sveta razlagajo *gušte* in *kažine* pri svojem delu.

Veronika Simoniti je diplomirana romanistka. Vrsto let je delala kot svobodna prevajalka in lektorica italijanskega jezika. Piše tudi kratko prozo (*Zasukane storije, Hudičev jezik*).

Čustveni VAMPIRJI

NAROČILA:
www.zalozba-chiara.si
hanah@zalozba-chiara.si
040 699 990

Primerjava izposoj knjig v slovenskih splošnih knjižnicah in prodaje knjig v največji knjigotrški mreži

Knjige pridejo med bralce po različnih poteh, od klasičnih (knjigarne in knjižnice) prek zgodovinsko močnih direktnih prodajnih poti, tipičnih za slovenski knjižni trg, do vse večjega števila drugih prodajnih mest, kot so veleblagovnice in domače ter tuje spletne trgovine s ponudbo tiskanih in elektronskih knjig. Ker za slednje relevantnih prodajnih podatkov še ni moč pridobiti, bom za primerjalno analizo najbolj izposojanih (knjižnice) in kupovanih (knjigarne) knjig uporabil vira, ki sta mi na voljo, to so javni podatki o izposoji v slovenskih splošnih knjižnicah in prodaji v knjigarnah največje slovenske knjigarniške verige. Za oba namreč lahko predpostavimo, da sta skupaj in posamezno kanala, po katerih bralci v Sloveniji najpogosteje dostopajo do knjig.

Že ob pogledu na statistike izposoj in prodaje knjig je jasno, da največ knjig med bralce »pripeljejo« slovenske knjižnice. Leta 2012 so si v slovenskih splošnih knjižnicah uporabniki na 264 izposojevališčih izposodili 25,4 milijona enot knjižničnega gradiva, leto prej pa 24,5 milijona enot gradiva, kar pomeni nekaj več kot 3-odstotno rast. Ocenjujem, da se je v približno 140 slovenskih knjigarnah v zadnjih letih prodalo končnim bralcem med 1–1,2 milijona knjig v slovenščini letno, kar je približno kar **21-krat manj**, kot je bilo izposojenih enot gradiva na dom v knjižnicah. Učbeniki pri knjigarniški prodaji niso všteti. Medtem ko se v knjižnicah pretok gradiva povečuje, beležijo knjigarniške statistike v taistem času padanje števila prodanih knjig.

S pomočjo sistema Cobiss, kjer so vključene vse splošne knjižnice, in lestvice *Naj 10 v slovenskih knjigarnah*, ki jo ureja GZS, lahko hitro povzamemo smernice zadnjih let. Zmagovalec **knjižnične izposoje** v zadnjih dveh letih je biografski roman Vesne Milek Cavazza, pred tem pa so vrh lestvice vrsto let osvajali ljubezenski romani Katheleen Woodiwiss. Pravzaprav ljubezenski romani v zadnjih treh letih z izjemo Cavazze, zasedajo vseh prvih deset mest najbolj izposojanih knjig. V letu 2013 so se med deveterico »ljubičev« znašli še nekoliko bolj začinjeni erotični romani E. L. James. **Knjigarniški prvaki** so bili zadnja tri leta različni. V letu 2011 je na lestvici *Naj 10* zmagala *Ljubezen gre skozi želodec* 2 Valentine in Luke Novaka, v 2012 je bila ob koncu leta na vrhu knjiga Toneta Pavčka *Angeli*, lovoriko za leto 2013 pa je osvojila E. L. James s *Petdeset odtokov sive*. Če bi sešteli prodane izvide v knjigarnah za zadnja leta, še več, za zadnje desetletje, bi odkrili nesporno kraljico knjigarniških lestvic: Luise L. Hay z *Življenje je tvoje*. Knjigarniške uspešnice so torej žanrsko raznovrstnejše in se z leti spreminjajo.

Recept za knjižnično uspešnico je torej ljubezenski roman, ki ga prav na vrhu zamenjujejo erotični romani, recept za slovensko knjigarniško megaluspešnico pa je erotika s ščepcem rahlo poetičnega psihopopa slovenskega avtorja in z obvezno zabelo – kuharskimi bukvami televizijskih kuharjev. Pri lestvici *Naj 10* seveda zmanjka podatkov po desetem mestu, zato se bomo morali zaneesti na podatke samo ene knjigarniške mreže, ki pa je pri prvih desetih naslovih zelo podobna lestvici, ki jo sestavljajo v GZS, tako da je vzorec kar reprezentativen.

Ko stopimo s temena glave in se začnemo čez vrat in telo premikati navzdol po lestvicah naj 10 za leto 2013 izposoje v knjižnicah in prodaje v knjigarnah proti dolgemu repu, takoj opazimo, da je v **knjižnicah prva stoterica** zelo homogena. To pomeni, da stoterica popolnoma obvladujejo **ljubezenski romani**, ki jih zveste bralke in bralci berejo tako zavzeto, da se njihovo število vedno giblje okoli treh četrtnih prve stoterice. Sledijo jim obvezna domača branja z okoli deset naslovov, pol manj pa je otroških knjig in romanov. Med stotimi najdemo osamljene primere kriminalk, priročnikov, biografij in drugih zvrsti.

Med **stotimi najbolje prodajanimi v knjigarnah Mladinske knjige** pa je bilo v letu 2013 največ knjig s področja popularne psihologije in osebnega razvoja (15), sledi otroško in mladinsko leposlovje (13), romani (11), darilne knjige (9) in ljubezenski, natančneje erotični romani (8). Med stotimi najbolje prodajanimi sem naštel **22 različnih zvrsti, medtem ko je v knjižnični stoterici za leto 2013 sedem različnih kategorij oziroma žanrov knjig**.

Če se spustimo še nižje po knjižnični lestvici, tja vse do 500. mesta, opazimo, da se ljubezenskim romanom počasi pridružujejo tudi drugi žanri. Od 101. do 500. mesta še vedno močno prevladujejo romani s prevladujočo ljubezensko tematiko, teh je več kot polovica, sledi otroško in mladinsko leposlovje (51), ki ga najmočneje zastopata Grozni Gašper in Anica, in kriminalni romani (46). Za-

tem pa zazija večja luknja, saj sledijo romani z dvajsetimi in pa stripi z osemnajstimi predstavniki. **Tako med 101. mestom in 500. mestom knjižničnih izposoj** najdemo knjige **iz enajstih različnih žanrov** (oziroma kategorij), kar je pol manj **kot med prvimi stotimi najbolj prodajanimi knjigami** v knjigarnah Mladinske knjige.

In kaj medtem ljudje kupujejo v knjigarnah? Med 101. in 500. mestom na prodajni lestvici so prvo mesto osvojile knjige otroškega in mladinskega leposlovja (71 naslovov), druga najmočnejša kategorija so priročniki za otroke in mladino, kjer prevladujejo pobarvanke in aktivnostne knjižice (58), na tretjem mestu so skupaj popularna psihologija in osebni razvoj (med prvimi stotimi je ta kategorija dosegla prvo mesto) in kuharice (33 naslovov). Sledijo romani (29), na šestem mestu so ljubezenski romani (19), na repu lestvice 500 najbolj prodajanih pa so kriminalni romani (5).

Med 101. in 500. mestom v knjigarnah Mladinske knjige je bilo **32 različnih kategorij knjig ali trikrat več kot na seznamu 500 najbolj izposojanih**. Obema lestvicama je skupna močna zastopanost otroškega in mladinskega leposlovja. Treba pa je dodati, da so knjige, ki jih kupci pridobijo skozi druge knjigarniške mreže in predvsem v neknjigarniških prodajalnah v velikih nakupovalnih centrih, žanrsko precej različne od knjig, ki se prodajajo v mreži knjigarn Mladinske knjige. Še več, če bi ob bok knjigarniški in knjižnični lestvici postavili lestvico najbolj prodajanih naslovov v nakupovalnih centrih, bi verjetno hitro ugotovili, da so do 500. mesta **izposojeni naslovi v knjižnicah in prodani v največji knjigarniški mreži žanrsko precej bolj sorodni kot tisti, prodani v nakupovalnih centrih**.

Knjige, ki jih je sofinancirala Javna agencija za knjigo, so tako na lestvicah izposoje kot na lestvicah prodaje v zadnjih treh letih bolj ko ne redkost. Med prvimi 500 najbolje izposojanimi knjigami v splošnih knjižnicah so bili v letu 2011 trije naslovi, v letu 2012 štirje in v letu 2013 spet trije naslovi, ki so izšli s finančno podporo JAK RS. Med petstoterico najbolj izposojanih se skozi vsa tri leta pojavljajo isti avtorji. Našteli smo Gorana Vojnoviča s *Čefurji raus!* in *Jugoslavijo, moje deželo*, Paola Giordana s *Samotnostjo praštevila* in Draga Jančarja z romanom *To noč sem jo videl*, ki je prav tako kot oba Vojnovičeva romana dobil Delovega kresnika. Med prvo petstoterico najbolj prodajanih pri največjem slovenskem knjigotržcu je bilo tudi relativno malo subvencioniranih knjig, vendar še vedno nekaj več kot med najbolj izposojano petstoterico. V letu 2011 je bilo štirinajst, v letu 2012 enajst in v letu 2013 šestnajst takih naslovov. Na knjigarniški lestvici se je izmed podprtih knjig najvišje uvrstila slikanica *Bober Bor*, ki je bila (tudi zaradi ugodne cene) v letu 2013 četrta, na lestvici knjižnične izposoje pa so v zadnjih treh letih močno zmagali *Čefurji raus!*, ki so se redno uvrščali med dvajsetim in petindvajsetim mestom. Za vsemi naštetimi podprtimi uspešnicami so promocijske aktivnosti: medijska pozornost zaradi nagrad, tematike ali pa samo promocijske aktivnosti založnika in knjigotržca. Veliko podprtih knjig razen knjigarniških in knjižničnih polic ne doživi nobene javne odmevnosti. Tudi zaradi tega bi bilo primerno razmisliti, da se znotraj podpore posameznega knjižnega naslova nameni del subvencije ne le proizvodnji posamezne knjige, temveč tudi njeni promociji.

Razmerje med močjo oskrbovanja slovenskih bralcev s knjigami med knjižnicami in knjigarnami je vidno tudi po številu izposoj in prodanih izvodih na posameznih mestih na lestvici. Lani je **najbolj izposojena knjiga** dosegla več **kot 8.200 izposoj**, knjiga na stotem mestu približno 3.800 izposoj in knjiga na 500. mestu nekaj več kot 2.300 izposojenih izvodov. V knjigarnah največjega slovenskega knjigotržca se je končnim kupcem **najbolj prodajana knjiga** prodala v več kot **2.500 izvodih**, stota je dosegla skoraj 500 izvodov, petstota pa skoraj 200 izvodov. Knjižnične zmagovalke se je izposodilo približno 3,3-krat več, stote 7,6-krat več in petstote že 11,5-krat več kot knjig, ki so v knjigarnah na enakih mestih po prodaji.

Izposojamo si torej bolj ene knjige, kupujemo pa bolj druge. **Le resna raziskava o bralnih in nakupovalnih navadah Slovencev bi pokazala, kakšne knjige ljudje kupijo, kakšne si izposodijo, predvsem pa kakšne preberejo in kakšne podarijo**. Ob tem pa je seveda na mestu tudi vprašanje, ali ima množična oz. prevladujoča izposoja žanrskih knjižnih zgodb tudi ustrezen odmev v državni in občinski kulturni politiki.

bukla

Brezplačna revija
o dobrih knjigah.

letno 10/št. 100
maj-junij 2014
www.bukla.si
Ker zgodbe navdihujejo ...

Intervjuji: Aleš Šteger, Uroš Zupan, Sonja Pečjak in Vladimir P. Štefanec; knjiga meseca dr. Mance Košir

**100. številka revije Bukla
in ekipa, ki jo ustvarja!**

buklaplus

Naslednja številka Bukle izide julija 2014.

Kdo je kdo na naslovnici Bukle?

1 **Mag. Darja Lavrenčič Vrabc**, MKL, vodja Pionirske - centra za mladinsko književnost in knjižničarstvo ter Oddelka za otroke in mladino KOŽ. Že več kot pet let skupaj s svojimi sodelavci skrbi, da se Buklini bralci srečujejo s kakovostnim mladinskim branjem in spoznavajo poučne knjižnične projekte, nagrajene mladinske knjige in druge aktivnosti s tega področja.

2 **Tine Logar**, urednik pri Cankarjevi založbi in Mladinski knjigi. Ekipi Bukle se je pridružil takoj na začetku, jeseni 2005, in verjetno je edini v Sloveniji, ki je (kot lektor) prebral prav vse besede v stotih številkah revije. Pravi, da mu je delo s Samom Rugljem in z odličnimi sodelavci v čast in veselje.

3 **Mag. Tilka Jamnik**, podpredsednica Društva Bralna značka Slovenije – ZPMS in predsednica Slovenske sekcije IBBY, skrbi, da v Bukli objavimo tudi informacije o uspehih slovenskih mladinskih knjig in njihovih ustvarjalcev v mednarodnem prostoru, pa tudi informacije o novostih v mednarodni mladinski književnosti idr.

4 **Iztok Ilich**, publicist in raziskovalec, je že 45 let zvest knjigam. Leta 2012 je prejel Schwentnerjevo nagrado za življenjsko delo, česar pa ni razumel kot namig, da mora nehati. Kot sodelavec vseh knjižnih revij – predhodnic Bukle – se je pred nekaj leti, samoumevno, pridružil tudi tej ekipi.

5 **Žiga Valetič**, pisatelj, scenarist, publicist in grafični oblikovalec. Z Buklo diha tako rekoč od prve številke, iz življenjskega ritma pa ga za spoznanje bolj od leposlovja vrže branje stvarne literature in esejistike.

6 **Vesna Sivec Poljanšek** je kot novinarka, občasna prevajalka in knjižna urednica že dolgo obkrožena s pisano besedo. V času študija nemščine in primerjalne književnosti je pisala recenzije za nacionalni radio, zdaj pa svojo ljubezen do knjig preliva v prispevke za revijo Bukla.

7 **Maša Ogrizek** svoj analitični filozofski duh kot recenzentka pase na poljanskih literaturo. Za Buklo piše od daljnjega leta 2005. Ko pridejo tisti dnevi v mesecu, vsakič znova kroti svojo gostobesednost in poskuša o knjigah z malo besedami povedati čim več; knjig skoraj stotim ponovitvam ostaja še nekaj rezerve.

9 **Kristina Sluga**, literarna kritičarka, novinarka in prevajalka, se pri branju vedno znova čudi, kam človeka ponese domašljija in beseda. Pri Bukli je pristala povsem po naključju, zdaj pa mineva že tretje leto, odkar piše o poeziji in vseh mogočih »buklah«, upa da zanimivo in da k branju uspe pritegniti še kakega bralca.

10 **Ajda Janovsky**, samostojna novinarka, navdušena bralka in občasna prevajalka. Ljubezen do knjig jo je že pred mnogimi leti pripeljala v ekipo Bukle, kjer lahko koristno uporabi svojo najljubšo prostčasno dejavnost.

11 **Mag. Dušana Zabukovec**, predsednica UO Društva slovenskih književnih prevajalcev, v njegovem imenu že dva mandata skrbi za to, da se o prevodih piše tudi v Bukli, ne le govori med štirimi stenami. Kdo naj bi sicer ocenjeval in komentiral prevode, če ne prevajalci in prevodoslovci?

12 **Dr. Manca Košir**, publicistka, upokojena profesorica, mati študijskih krožkov Beremo z Manco Košir in legendarnih večerov z istim naslovom v Kavarni Union. Z veseljem je že več kot šest let prostovoljka v Bukli z rubriko Moja knjiga meseca.

14 **Dr. Saša Dolenc**, urednik Kvarkadabre, internetnega časopisa za tolmačenje znanosti, avtor člankov in knjig o znanosti, trenutno zaposlen na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani. Za Buklo od leta 2007 pripravlja rubriko o aktualnih tujih knjigah Okno v svet.

13 **Renate Rugelj** in 8 **Samo Rugelj**: nora na buklo in Buklo; drugače do stotke itak ne bi (pri)šli!

12. kongres slovenskih založnikov

3. junij 2014, Hotel Astoria, Bled

PROGRAM

9.00–9.30	Sprejem udeležencev	12.25–12.45	Raziskava o branju in nakupnih navadah Slovencev pri nakupu knjig – raziskava MK ob 40-letnici Sveta knjige Matjaž Vračko , MKZ
9.30–9.40	Uvodni pozdrav in dobrodošlica Maruša Kmet , predsednica Društva slovenskih založnikov	12.45–13.05	Evidentiranje in vrednotenje slovenske produkcije knjig za otroke mag. Darja Lavrenčič Vrabc , MKL
9.40–9.50	Častna otvoritev dr. Uroš Grilo , minister za kulturo	13.05–13.45	Izgubljeni kupec dr. Samo Rugelj , založba UMco
9.50–10.00	Pozdravni nagovor Aleš Novak , direktor JAK	13.45–14.00	ODMOR
10.00–10.15	Podelitev nagrad naj knjigotržec in naj založnik Slovenija in Škotska: zgodba o dveh založništvih dr. Miha Kovač , Filozofska fakulteta v Ljubljani	14.00–14.20	Predstavitve natečaja za najlepšo izložbo Helena Kraljič , Založba Morfem
10.15–10.45	Osebnostna izkaznica panoge – primerjalna analiza 2012/2013 Andreja Kavčič , SPPRO	14.20–15.20	Najbolj učinkoviti načini spletnega oglaševanja Radoš Skrt , Studio Moderna
11.05–11.15	Predstavitve projekta TISP in platforme Smart Book Zdravko Kafol , ZKZK	15.20–15.50	Misija: pridobiti nove kupce in obdržati obstoječe Maja Ambrož , vodja marketinga, Medex, d. o. o.
11.15–11.45	ODMOR	15.50–16.00	Povabilo k dogodku Noč knjigar Helena Kraljič , Založba Morfem
11.45–12.25	Ključni vidik prodaje knjig mag. Primož Hvala , HSC	16.00	Zaključek kongresa in kosilo

Več o kongresu in prijave na www.drustvo-zaloznikov.si.

DOMAČA NEGA

Alojzija Fink
Pjerina Mohar
Anica Sočnik

Vabimo vas v naši knjigarni:

Celje Prešernova 23 T 03/490-14-20(21)	Ljubljana Nazorjeva 1 T 01/244-36-50
---	---

CELJSKA MOHORJEVA DRUŽBA
Prva slovenska založba
www.mohorjeva.org

Ta moški

Jodi Ellen Malpas

prevod: Katja Benevol Gabrijelčič
Učila International, zbirka Žepna knjiga,
2014, m. v., 460 str., 12,90 €

Šestindvajsetletna notranja oblikovalka Ava O'Shea se je pred kratkim razšla s svojim dolgoletnim fantom, zato zdaj živi pri prijateljici Kate in uživa v samskem življenju. Ko pa nekega dne odide obiskat podeželski dvorec, ki naj bi ga opremila za neko bogato stranko, se ji tla v hipu zamajejo pod nogami. Lastnik podeželskega hotela je namreč nesramno čedni Jess Ward. Vsakokrat, ko Ava naleti nanj, se ob njem obnaša kot zbegana najstnica. »Ta moški« jo namreč nenehno spravlja ob pamet in vso razsodnost. Čeprav Ava ve, da bi se mu bilo dobro izogibati, ji čustva in telo, kadar se srečata, govorijo drugače. Kako dolgo se bo lahko še upirala njegovemu šarmu? Čutni erotični roman, po katerem pisateljica že snuje nova nadaljevanja in ki je napisan v duhu razvpite knjige *Petdeset odtenkov sive*, je kot ustvarjen za branje v lahkotnih poletnih nočeh. > **VESNA SIVEC POLJANŠEK**

Sramota gospe Robinson

Zasebni dnevnik
viktorijanske dame

Kate Summerscale

prevod: Maja Ropret
Zala, 2014, m. v., 260 str., 14,95 €

Skrivni dnevnik Isabelle Robinson, nesrečno poročene žene, razgledane matere treh otrok, na stežaj odpira vrata v meščanski svet sredi 19. stoletja. Njena intimno zapisana sanjarjenja o mladem poročenem doktorju so prišla pod roke njenemu neotesanemu možu, ki jih je sodišču in časopisom ponudil v objavo in kot razlog za ločitev. Inteligentna, strastna in osamljena ženska je z romantičnimi zapisi in prvoosebni erotični sanjarjenji razburila puritansko družbo tistega časa in ji dala zadosten dokaz prešuštva in razlog za javno izobčenje. Britanska avtorica s svojo kompleksno pripovedjo, ki temelji na resničnih arhivskih podatkih, odpira razpravo o krhkih mejah zasebnosti žensk in dvojnih standardih v viktorijanski Angliji, kjer je ženska lahko izgubila moža, otroke, premoženje in ugled, če so ji dokazali prešuštvo, medtem ko so bili moževi skoki čez plot zlahka spregledani. Bralci pa si s postopnim razkrivanjem ozadja lahko oblikujejo lastno mnenje o krivdi in motivih. > **RENATE RUGELJ**

Obožujem Pariz

Lindsey Kelk

prevod: Teja Britovšek
Učila International, zbirka Žepna knjiga
2014, m. v., 316 str., 10,90 €

Potovanje v Pariz bi moralo biti sanjska dogodivščina, še posebej če odhajaš tja skupaj s fantom, hkrati pa te za pisanje o pohajkovanju po središču modnega sveta najame prestižna ženska revija. A junakinja Angela, kaj kmalu spozna, da izkušnja, ki jo čaka ne bo preveč prijetna. Ne le da v službi nekdo spletkari in ji skuša uničiti enkratno priložnost za napredovanje, tudi v zasebnem življenju ni vse tako, kot bi moralo biti – njen fant Alex v mestu ljubezni namreč naleti na bivše dekle, ki je prepričano, da srce čednega glasbenika od nekdanj pripada samo njej. Duhovita sodobna romanca, ena iz vrste ljubezenskih romanov, ki jih je uveljavljala britanska avtorica posvetila priljubljenim svetovljanskim krajem – ob Parizu tudi Londonu, New Yorku, Vegasu in Hollywoodu. > **AJDA JANOVSKY**

skrevni dnevnik Isabelle Robinson, nesrečno poročene žene, razgledane matere treh otrok, na stežaj odpira vrata v meščanski svet sredi 19. stoletja. Njena intimno zapisana sanjarjenja o mladem poročenem doktorju so prišla pod roke njenemu neotesanemu možu, ki jih je sodišču in časopisom ponudil v objavo in kot razlog za ločitev. Inteligentna, strastna in osamljena ženska je z romantičnimi zapisi in prvoosebni erotični sanjarjenji razburila puritansko družbo tistega časa in ji dala zadosten dokaz prešuštva in razlog za javno izobčenje. Britanska avtorica s svojo kompleksno pripovedjo, ki temelji na resničnih arhivskih podatkih, odpira razpravo o krhkih mejah zasebnosti žensk in dvojnih standardih v viktorijanski Angliji, kjer je ženska lahko izgubila moža, otroke, premoženje in ugled, če so ji dokazali prešuštvo, medtem ko so bili moževi skoki čez plot zlahka spregledani. Bralci pa si s postopnim razkrivanjem ozadja lahko oblikujejo lastno mnenje o krivdi in motivih. > **RENATE RUGELJ**

Beneško naročilo

Marina Fiorato

prevod: Mateja Maligoj
Učila International, zbirka Žepna knjiga,
2014, m. v., 384 str., 12,90 €

Legendarno bogastvo beneških trgovcev in njihova nekdanja družbenopolitična moč sta povsem prevzela angleško pisateljico (italijanskih korenin), ki

je tudi svojo peto knjigo postavila na sredino 16. stoletja v svetovno znano mesto kanalov in mostov. Takrat je Benetkam vladal pravični dož Venier, ki so mu maščevalni Turki poslali s kugo okuženo galejo, da bi zredčila beneške vrste in oslabilo njihovo trgovsko moč. S smrtonosno ladjo je v Benetke prišla tudi Fejra, mlada haremska zdravnica, ki je dobro poznala skrivnosti osmanske medicine. Venetio je v strahu pred popolnim pogubljenjem mesta pri arhitektu Palladiu naročil gradnjo največjastnejše cerkve, hkrati pa je mlademu kužnemu zdravniku Casonu na majhnem otoku omogočil ustanovitev karantenske bolnišnice za okužene Benečane. Za Casona in Fejro pa je usoda imela povsem drugačne načrte. > **RENATE RUGELJ**

Projekt Rosie

Graeme Simsion

prevod: Tea Mejak
Mladinska knjiga, zbirka Oddih,
2014, t. v., 328 str., 32,96 €

Genialni profesor genetike, Don Tilman, že od rojstva trpi za posledicami aspergerjevega sindroma, kar mu po eni strani omogoča, da z računalniško natančnostjo upravlja svoje življenje, po drugi pa mu zaradi pomanjkanja ustreznega čustvovanja prinaša težave v vsakdanjih človeških odnosih. Njegovo urejeno življenje se obrne na glavo, ko se s pomočjo znanstvenega vprašalnika odloči poiskati primerno ženo. Kadilke, vegetarijanka, zamudnica in vse druge neustrezne kandidatke zlahka izloči v eni minuti. Potem pa se pojavi Rosie Jarman, ki ima vse možne »napake«, povrhu pa je še simpatična in duhovita. Nenavadna in optimistična knjižna uspešnica avstralsko-novozelandskega avtorja je nastala najprej kot scenarij in dokazuje, da formula za ljubezen ne obstaja. > **RENATE RUGELJ**

Poželenje

Maya Banks

prevod: Špela Vodopivec
Učila International, zbirka Žepna knjiga,
2014, m. v., 438 str., 12,90 €

Mojstrica erotičnih romanc se v drugem delu trilogije o treh vplivnih, premožnih in neznansko čednih prijateljih posveti Jacu Crestwellu, starejšemu bratu Mie, ki je v prvem delu osvojila srce Gaba Hamiltona. Odločnemu temnolascu zmeša glavo Bethany, natakariča s sestrine poroke z zapleteno preteklostjo. Ker tako veleva dogovor, jo mora med rjuhami deliti s tretjim prijateljem, Ashem McIntyrem, a med vročimi posteljnimi igravicami postane kaj kmalu jasno, da si želi dekle imeti samo zase. Z erotiko nabita ljubezenska zgodba je nadvse sočen bralni grizljaj, ki ljubiteljic in ljubiteljev takšne literature zagotovo ne bo pustil hladnih. > **AJDA JANOVSKY**

Mafija v Pragi

Michal Viewegh

prevod: Anjuša Belehar

Sanje, zbirka Sanje. Roman, 2014, m. v., 334 str., 14,99 €, JAK

Eden najbolj popularnih sodobnih čeških pisateljev (rojen leta 1962), izjemno priljubljen tudi med slovenskimi bralci, se je po številnih uspešnih romanih o družinskih, osebnostnih in partnerskih težavah (*Čudoviti pasji časi*, *Roman za ženske*, *Roman za moške*, *Primer nezveste Klare*, *Angeli vsakdanjega dne*, *Biosoproga* itn.) zdaj preizkusil tudi na polju žanrskega pisanja. In to ne katerega koli žanra, pač pa politične kriminalke, ki bi lahko bila v tem času močno povezana z realnostjo marsikater

evropske državnice. Viewegh glede avtentičnosti zgodbe povsod priznava, da je navdih črpal iz časopisnih novic o resničnih kaznivih dejanjih na Češkem, katerih storilci niso bili nikoli kaznovani, jih je pa s pisateljsko spretnostjo preobrninil in izrisal tako, da učinkujejo kot očitna in nedvoumna fikcija. Afere v državnih institucijah, kriminal, korupcija, politična neko

... afere v državnih institucijah, kriminal, korupcija, politična neko

rektnost, materialna grabežljivost, strankarska bitka za oblast, medijske gonje in nečedni posli sodstva, policije, zločinskih županov in gangsterskih podjetnikov so osnovno gibalno te črne kriminalke, ki je več kot angažiran avtorjev odmev na družbenopolitično dogajanje na Češkem in morda tudi kje drugje. > RENATE RUGELJ

Šved, ki je izginil

Robert Karjel

prevod: Petra Berlot Kužner

Učila International, zbirka Žepna knjiga 2014, m. v., 327 str., 10,90 €

Šved, poimenovan samo N., leta 2004 v cunamiju na Tajskem izgubi ženo in hčerkici. Obupan nad svojo usodo in otopel zaradi pravkar preživete katastrofe si odide lizat fizične in psihične rane v enega od redkih ohranjenih tajskih obmorskih hotelov. Tam spozna čudno družino z vseh koncev sveta, ki je prav tako kot on preživela pogubni cunami. Nevsakdanje oko

liščine združijo peterico v odločitvi, da se pozneje, na drugem koncu sveta, loti podviga z neslutnimi posledicami. Pred Ernstom Gripom iz švedske varnostnoobveščevalne službe, ki mora raziskati celotno ozadje dogajanja, je zato zahtevna naloga. Roman spretno prikaže podobo ZDA in njen boj proti terorizmu po 11. septembru 2001, obenem pa bralca prepričljivo, kot se spodobi za kakovostno, odlično izdelano psihološko srhljivko, posrka v neverjetno napeto zgodbo. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Tiha žena

A. S. A. Harrison

prevod: Irena Madric

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2014, m. v., 288 str., 10,90 €

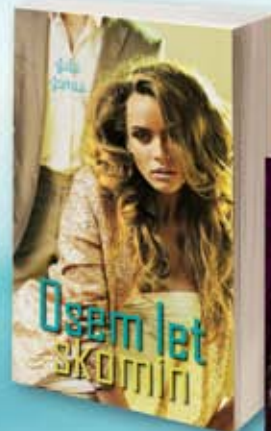
Srhljivka je sodobna urbana zgodba, ki ima dva junaka, moškega in žensko na pragu srednjih let. Njuno dolgoletno razmerje, ki ga formalno nista nikoli potrdila s poroko, je zašlo v slepo ulico. Avtorica, sicer kanadska pisateljica, ki je tik pred izidom svojega prvega romana umrla, stara 65 let, njuno zgodbo pripoveduje v ločenih poglavjih, iz katerih na eni strani vznika njuna skupna preteklost, na drugi pa se vse bolj kaže grozeča prihodnost. On namreč živi dvojno življenje, z vse bolj agresivno ljubico, sicer hčerko njegovega najboljšega prijatelja, načrtuje skupno življenje, ona pa je vse

A. S. A. Harrison

bolj potisnjena v kot, saj ji njeno delo psihoterapevtke ne prinaša dovolj prihodkov za življenje, neformalni status njunega razmerja pa ji ob ločitvi po zakonih ameriške zvezne države, v kateri živita, ne prinaša nobene odškodnine ali vsaj dela skupnega premoženja. Kaj ji torej preostane? Prijateljica ji postreže s skrivnim načrtom, po katerem naj najprej začne s skrivno razprodajo nekaterih premičnih kosov njunega premoženja ... > SAMO RUGELJ

Hiša knjig Poletno branje

Osem let skomiri
448 strani; 13,99 €

Nihče ni kot ti
608 strani; 13,99 €

Tudi princi na belem konju razočarajo
752 strani; 14,99 €

Nora na ljubezen
492 strani; 13,99 €

Spominčice
640 strani; 13,99 €

Igra z ognjem
320 strani; 10,99 €

Distribucija Avrora

t: 059 932 107

e: info@galarna.si

Območje divjine

Joy Fielding

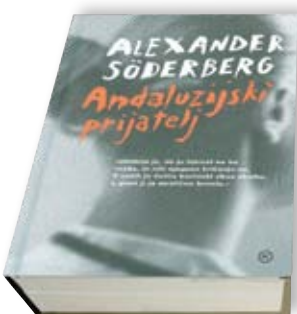
prevod: Niki Neubauer

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2014, m. v., 369 str., 12,90 €

Odločitev trojice kolegov Jeffa, Wila in Toma, ki popivajo v baru z izzivalnim imenom Območje divjine na Floridi, ima nepredvidene posledice.

Namesto da bi, kateri od njih, kakor so stavili, spravil v posteljo seksi neznanko, ki pije martini z granatnim jabolkom, se vsak po svoje zapletejo v njeno zgodbo. To pa ni, kot so sprva predvidevali, zgodba nedolžnega dekleta iz sosednje ulice – življenje Suzy Bigelow je namreč prepleteno s skrivnostmi in zaznamovano z nasiljem. Kriminalko izpod peresa uveljavljene avtorice tega žanra odlikujejo zanimivi junaki z nesrečno preteklostjo, ki jim v veliki meri narekuje odzive na napete okoliščine, v katerih so se znašli zaradi stave, ter nepričakovani preobrati in na moč nenavaden konec. > **AJDA JANOVSKY**

Andaluzijski prijatelj

Alexander Söderberg

prevod: Danni Stražar

Mladinska knjiga, zbirka Krimi, 2014, t. v., 598 str., 34,96 €

Söderbergu (1971), švedskemu pisatelju, ki je bil poprej televizijski scenarist, je pričujoči romaneskni prvenec izšel leta 2012 in si hitro pridobil laskave ocene žanrskih kritikov, ki naj bi pripeljale do t. i. Brinkmannove trilogije. Glavna junakinja v tej kompleksni mešanici kriminalne drame in akcijske srhljivke, »Sopranovi srečajo Stiega Larssona«, kot ga je ocenil eden od recenzentov, mafijskega obračuna, ki se meša z ljubezensko zgodbo, mednarodne trgovine z orožjem, ki jo usmerjajo neustavljivi čvrsti možje različnih narodnosti, je namreč ženska, Sarah Brinkmann. To je medicinska sestra, ki ji je umrl mož, zato se zdaj kot samohranilka s sinom prebija skozi življenje, dokler ne naleti na privlačnega, stasitega Hectorja Guzmana. Ta jo nezgrešljivo omreži kljub temni senci, ki jo Sarah čuti v njegovem ozadju, v naslednjem koraku pa jo potegne v štrene mednarodnega kriminala, iz katerih se bo le s težavo izvlekla. Za ljubitelje skandinavskih kriminalk, ki so prestavile v višjo, hitrejšo prestavo. Nadaljevanja sledijo. > **SAMO RUGELJ**

Ni je več

Gillian Flynn

prevod: Dušanka Zabukovec

Mladinska knjiga, 2014, t. v., 600 str., 34,96 €

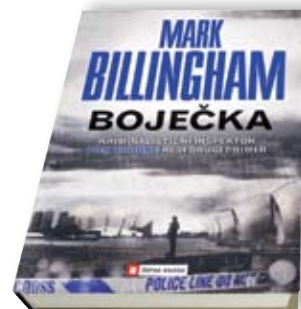
Kriminalka iz leta 2012, ki bo to poletje mnogim krajšala čas. Nick in Amy Dunne sta poročena pet let. Nick je zaradi krize in odpuščanja izgubil svojo novinarsko službo, znižanje družinskega proračuna pa je parček prisililo, da sta se iz New Yorka preselila v njegovo rojstno mesto. Tu se je Nick s svojo sestro lotil novega posla in odprl bar. Na peto obletnico poroke Amy nenadoma izgine in kljub intenzivnemu iskanju se za njo izgubi vsaka sled. Nick tako postaja vse bolj očitno osumljenec, saj je za zagon svojega posla porabil njen prihranjen denar, ob tem pa je nedavno povečal tudi premijo njene življenjskega zavarovanja. Tudi Amyjin dnevnik dokazuje, da njuni odnosi v zadnjem času niso bili več bleščeči in da se je za fasado na videz idiličnega in lepega para skrivala njegova temnejša podoba. Kaj se je torej zgodilo? Spretno in napeto napisana kriminalka ameriške pisateljice (1971), pred tem že avtorice dveh knjig, je že kmalu po izidu postala velika uspešnica, ki si jo je za svoj naslednji režiserski projekt izbral David Fincher (*Sedem*), v glavnih vlogah pa sta zaigrala Ben Affleck in Angležinja Rosamund Pike. Film bo na kino spored prišel oktobra, roman pa vas v knjigarnah čaka že sedaj! > **SAMO RUGELJ**

Boječka

Mark Billingham

prevod: Petra Anžlovar

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2014, m. v., 416 str., 12,90 €

Tom Thorne, nova zvezda med knjižnimi kriminalističnimi inšpektorji, je pred svojim drugim velikim izzivom. (Slovenski bralci so mu lahko sledili že v romanu *Zaspanka*.) Tokrat ga raziskovanje pelje po sledi izprijenih dejanj serijskega morilca, a izkaže se, da ima opraviti kar z dvema zločincema. Eden je neusmiljeni morilec, ki ima potek svojih krvavih dejanj premišljen do potankosti, drugi pa je njegov prestrašeni in pokorni posnemovalc. Videti je, da je ubijanje postalo timski šport. Thorne mora ujeti moškega, čigar potreba po manipulaciji z drugimi je tako velika kot potreba po ubijanju, pri tem pa mora paziti, da s svojim delom ne ogrozi najbližjih. Ali mu bo uspelo? Srhljivo in napeto branje. > **RENATE RUGELJ**

Spartak; Meči in pepel

J. M. Clements

prevod: Jernej Zoran

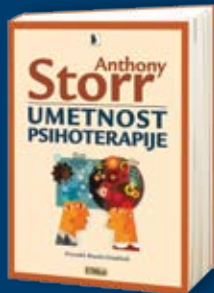
Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2014, m. v., 302 str., 10,90 €

Gladiator Spartak v sebi skriva neizmerno moč in pogum, zaradi česar je njegov lastnik in trgovec s sužnji Lanista Kvint Batiat še posebej zadovoljen s svojo »lastnino«. Ko namreč vidi, kako zagrizeno se Spartak po starih rimskih običajih bojuje ob grobu Pelorja, bogataša, ki so ga umorili lastni sužnji na čelu z neustrašno čarovnico Medejo, Batiat skuje načrt, kako bi se pretkano dokopal do bogastva pokojnega Rimljana Pelorja. Pri tem pa ne računa na prepreke, niti na odločilno Spartakovo vlogo. Roman, prvi iz istoimenske TV nanizanke o slovitom zaslužnjem bojevniku Spartaku, bo navdušil ljubitelje romanov z zgodovinsko tematiko, pa tudi one, ki prisegajo na napete zgodbe, polne junaških dejanj, spletk, krvi in tudi neizogibne strasti. > **VESNA SIVEC POLJANŠEK**

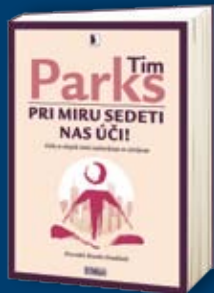
KNJIGE NOVIH RAZSEŽNOSTI – ZBIRKA PREOBRAZBA

Anthony Storr
UMETNOST
PSIHOTERAPIJE

284 str.
cena 26,90 €

Tim Parks
PRI MIRU SEDETI NAS UČI
Kako je skeptik iskal ozdravljenje in oživiljenje.

367 str.
cena 28,90 €

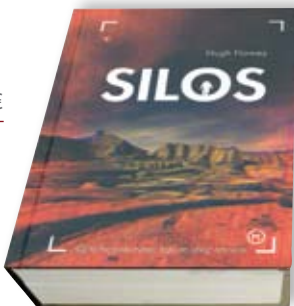
UMco

Naročila: www.bukla.si • po e-pošti urednistvo@umco.si • po telefonu 01/520 18 39 • KNJIGE ZALOŽBE UMCO SO NA VOLJO TUDI V BOLJE ZALOŽENIH KNJIGARNAH.

Silos

Hugh Howey; prevod: Uroš Kalčič
Mladinska knjiga, 2014, t. v., 614 str., 37,96 €

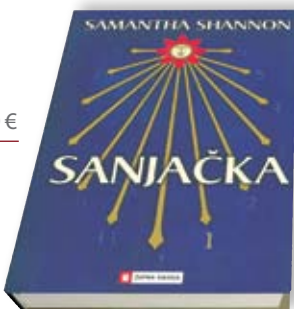
Silos je knjižni fenomen Hugh Howeya, nekdanjega skiperja na bogataških jadrnicah, ki je med pisatelje prestopil s prvim delom ekofuturistične pripovedi o podzemnih silosih. V globokih etažah živijo kolonije ljudi, medtem ko je zunanji svet, kot ga poznamo danes, zastrupljen in neobljuden. Tako vsaj verjamejo večni ujetniki podzemlja. Howey pa nam prek svojih likov razkriva skrivnostno delovanje in zapleteno hierarhijo skupnosti v silosu. Za razliko od podobnih postapokaliptičnih romanov, ki pretežno nagovarjajo mlade bralce (*Igre lakote*, *Duša*, *Razcepljeni*), je *Silos* zahtevnejši – tako po izvirnosti, razvejenosti kot tudi po slogu, saj dogodke opisuje z vidika odraslega opazovalca. Prvih pet zgodb (pričujoča slovenska izdaja) je izhajalo v elektronski obliki, na izjemen odziv bralcev pa je Howey odgovoril še s predzgodbo in z epilogom. Pri nas na preostanek sage še čakamo, čakamo pa tudi na film, ki naj bi ga pripravil režiser Ridley Scott, saj je že pred časom odkupil filmske pravice za priredbo. > ŽIGA VALETIČ

Sanjačka

Samantha Shannon
prevod: Amanda Mlakar
Učila International, 2014, m. v., 464 str., 12,90 €

Leta 2059 so jasnovidci, vedeževalci, eksorcisti in drugi ljudje z nadnaravnimi sposobnostmi najstrože kaznovani – v Londonu, kjer živi glavna junakinja Paige, jih vladajoči Rod neusmiljeno zapre v Tower, od koder se, kolikor je znano, ne vrne nihče. Devetnajstletnica Paige z redkimi darovi si s prepovedanimi dejavnostmi služi vsakdanji kruh. Ko jo navsezadnje ujame tajna policija, dekle odkrije, da so stvari zelo drugačne, kot se zdijo: vsa oblast v deželi je v resnici v rokah mogočnega ljudstva refaimi, ki jasnovidce za sužnji in jih uporablja kot vojščake v boju z nevarnimi nasprotniki. Paige postane sužnja mogočnega Arkturja, ki v njej vzbuja sovraštvo, a jo hkrati neustavljivo privlači. Očarljiva zgodba o ljubezni, prijateljstvu in želji po svobodi, ki navsezadnje prevlada nad vsem. Prvenec dvaindvajsetletne avtorice so objavili že v 28 državah. > AJDA JANOVSKY

Peti val

Rick Yancey; prevod: Mojca Žnidaršič
Učila International, 2014, m. v., 444 str., 12,90 €

Literatura za mlade, ki jo berejo tudi starejši, se je v zadnjih dvajsetih letih razvijala od fantazijskih prek vampirskih do distopičnih romanov, od tu pa že išče nove žanrske poti razvoja svojih zgodb. *Peti val* je uspešnica iz leta 2013 (hitro prevedena v slovenščino), nekakšen vsebinski križanec med McCarthyjevo *Cesto* in *Igrami lakote*, ki pa ji je dodan že znanstvenofantastični element. Zemljo pretresa invazija vesoljcev, njihovi napadi pa so zdesetkali človeško prebivalstvo in povzročili izoliranost vsakega posameznika, saj ni mogoče zaupati nikomur. Zgodbo pripoveduje šestnajstletna Cassy, oborožena je s puško M16 in skuša zbežati pred ljudem podobnimi bitji ter sama preživeti v tem svetu, dokler ne sreča skrivnostnega Ewana, ki bi lahko pomenil njeno rešitev, ali pa tudi pogubljenje. Filmske pravice za roman, ki naj bi se sklenil v trilogijo, so že odkupljene, film, ki bo posnet po *Petem valu*, pa je že v pripravi. > SAMO RUGELJ

Trubarjeva hiša literature:
Polfinale urnih zgodb, tekmovanja v živem pisanju proze.
Foto: Tomaž Skale/Dnevnik

Modrijanova knjigarna:
Predstavitve mladinskega fantazijskega romana *Kostja Veselko*; prevajalka Maja Novak in literarni kritik Matej Bogataj.
Foto: Tit Nešović

Avla Filozofske fakultete:
dr. Jana S. Rošker in dr. Boris A. Novak na predstavitvi knjige *Puščavnik*.
Foto: Matevž Rudolf

Hiša sanjajočih knjig Ljubljana:
Gostovanje Mirjane Bobić Mojsilović ob izidu romana *Abeceda mojega življenja*.
Foto: Manca Čujež/založba Sanje

Otvoritev Knjižnice Šentvid:
Prenovljena Knjižnica Šentvid je odprla svoja vrata.
Foto: Nuša Osredkar

Knjigarna Beletrina:
Pogovor z Ladom Kraljem o njegovem novem romanu *Če delaš omloto*.
Foto: Manca Čujež.

Slovenska knjižnica:
Noč v čitalnici Slovenske knjižnice.
Foto: Domen Grögl

BERE IN PIŠE:
DR. SAŠO DOLENC

Social Physics
How Good Ideas
Spread – The Lessons
from a New Science
Alex Pentland,
The Penguin Press, 2014

Je mogoče k raziskovanju odnosov v družbi pristopiti povsem eksaktno z izvajanjem poskusov, ki so bili v preteklosti značilni predvsem za naravoslovne znanosti? Alex Pentland z univerze MIT pravi, da lahko s pomočjo sodobne tehnologije preučujemo sodelovanje med ljudmi tudi tako, da prebivalcem neke soseske na primer razdelimo zastoj mobilne telefonice v vgrajenim posebnim programom, ki zbira podatke o srečanjih in gibanju ljudi ter jih posreduje raziskovalcem. Ugotovitve, do katerih je prišel z novo metodo, ki jo imenuje fizika družbe, so zelo zanimive.

Plato at the Googleplex
Why Philosophy
Won't Go Away
Rebecca Goldstein,
Pantheon, 2014

Kaj bi Platon povedal, če bi ga povabili na televizijsko omizje o odnosu med etiko in religijo? Kakšno bi bilo njegovo stališče glede trditve nekaterih znanstvenikov, da lahko s slikanjem možganov dokažejo, da ljudje nimamo svobodne volje? Kako bi se odzval, ko bi izvedel, da je danes najboljša enciklopedija proizvod anonimnih zanesenjakov? Avtorica knjige se inovativno loti vprašanja aktualnosti filozofije v enaindvajsetem stoletju: Platona postavi v današnji čas in ga, opremljenega s prenosnim računalnikom, pošlje na predavateljsko turnejo. Dobesedni navedki iz Platonovih knjig tako zaživijo v povsem novi luči.

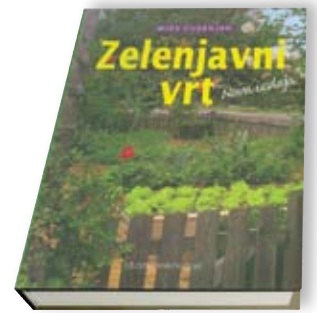
Survival of the Sickest
The Surprising Connections
Between Disease and Longevity
Sharon Moalem, Jonathan Prince,
HarperCollins, 2007

Med branjem zelo zanimive in dobro napisane knjige o najrazličnejših boleznih in mehanizmih, ki jih povzročajo, se pred nami izrisuje malo drugačna predstava o dogajanju v človeškem telesu, kot smo je vajeni. Morda se sliši nenavadno, a določene bolezni lahko življenjsko dobo tudi podaljšajo.

Zelenjavni vrt

Miša Pušenjak
Kmečki glas, 2014, pt. v., 319 str., 27 €

Priljubljena strokovnjakinja za urejanje in gojenje vrtov je v času, ko ljudje vse bolj spoznavamo pomen samooskrbnosti, napisala dopolnjeno izdajo svoje knjižne uspešnice. Kot ugotavlja avtorica v novi izdaji priročnika, na srečo spet vse bolj spoštujemo zemljo in cenimo kakovostno, doma pridelano hrano. In povrh vsega, svetuje Pušenjakova v uvodu v to slikovito, bogato in nasvetov polno knjigo, nam vrt lahko v teh stresnih časih ponudi najboljšo sprostitev. Po službi najprej popijmo kavo ali čaj, da preženemo največje skrbi iz glave, namigne avtorica knjige, potem pa se premišljeno lotimo dela. Kako, se sprašujete. Sezite po tem priročniku, pa boste v kratkem času spoznali, kako izberemo ustrezno zemljišče, analiziramo tla in jih, če je treba, obogatimo, zakaj je kolobarjenje pomembno, kako se lotimo vzgoje sadik in izdelamo setveni načrt, kje posadimo določene rastline ter še mnogo drugega. Uporabno in nadvse poučno branje. Pa veselo na delo! > **VESNA SIVEC POLJANŠEK**

Ptice naših vrtov, sadovnjakov, polj in gozdov

Axel Gutjahr; prevod: Petra Piber
Mladinska knjiga, 2013, 256 str., 29,95 €

Kmetje in vrtičkarji dobro vemo, da obdelovalne površine niso le prostor za vzgajanje rastlinskih pridelkov, pač pa tudi dom in življenjsko okolje številnim pticam, ki si tam iščejo hrano. V prvem delu koristnega priročnika so zbrani uporabni nasveti za vzpostavitev čim bolj simbiotskega bivanja človeka in ptic, od izgradnje prijaznih gnezdilnic in umetnih gnezd do krmljenja in skrbi za ptice v vseh letnih časih. V drugem delu pa je ob odličnih posnetkih predstavljanih več kot 100 različnih ptic iz našega okolja. Od zdaj naprej boste zlahka razlikovali med tistimi, ki jih najpogosteje srečujete v sadovnjaku, v gozdu ali na travniku, morda pa vas bo knjiga prepričala, da jih z nekaj triki zvabite tudi v svoj vrt. Ne bo vam žal. > **RENATE RUGELJ**

Kaj cveti v Sredozemlju?

Peter in Ingrid Schönfelder; prevod: Milan Lovka
Narava, 2014, m. v., 320 str., 19,90 €

Poletje je pred vrati in z njim tudi počitniška potepanja po raznih koncih Sredozemlja. Morda boste letos v nahrbtnik dali tudi pričujoči uporabni priročnik, s katerim lahko po preprostem ključu (po barvi in zgradbi cvetov) razlikujete med več kot 500 sredozemskimi rastlinami. Ob veliki barvni fotografiji posamezne rastlinske vrste so poleg osnovnega opisa dodane še značilnosti vrste, majhen zemljevid, nahajališča in druge podobne rastline, kar vam omogoča zanesljivo prepoznavanje in določanje. Z uporabo takega sodobno oblikovanega priročnika so lahko vaši izleti v naravo še posebej navdihujoči. > **RENATE RUGELJ**

Dva gobarska priročnika

Mladinska knjiga, 2014

Založba Mladinska knjiga je v minulih letih že izdala vrsto zajetnih, enciklopedično popolnih knjig o gobah, za letošnjo gobarsko sezono pa je nabiralce oborožila z bolj praktičnima, žepnima priročnikoma, ki kljub manjšemu obsegu vsebujejo vsa potrebna pojasnila, opozorila in druge informacije. Za *Gobe v košari* (19,95 €) italijanskega strokovnjaka Bruna Tassija je dovolj celo že srajčni žep, a knjižica ima na kar 382 strani številne barvne fotografije in preglednice, na prodaj pa je v zaščitni kartonski škatli s priloženim praktičnim zložljivim nožem za čiščenje nabranih gob. Drugi, še novejši priročnik *Gobe – Prepoznavanje in določanje najpomembnejših vrst* (22,95 €) je nemškega izvora; gobe v njem pa so po zunanem videzu razdeljene v štiri skupine: cevarke, lističarke z obročem na betu in druge brez obroča ter druge gobe. Čas bo, da vzamete košaro v roke in sami preverite, katere od njih so že na voljo. > **IZTOK ILICH**

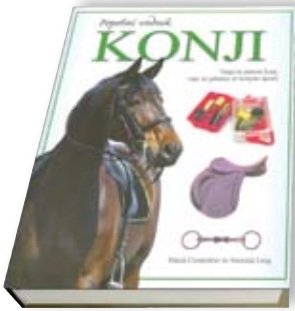
Konji: popolni vodnik

Nega in pasme konj, vaje za jahanje in konjski športi

Maria Costantion, Amanda Lang

prevod: Irena Furlan

Hiša knjig, Založba KMŠ, 2014, m. v., 256 str., 34,90 €

Ne glede na to, ali imate svojega konja ali pa te čudovite živali občudujete samo od daleč, je treba vedeti, da konji (in tudi poniji) vseh pasem zahtevajo posebno nego in skrb in je potrebno veliko znanja in vaje, da jim omogočite lepo življenje. Zato je prvi del tega velikega slikovnega priročnika v celoti namenjen oskrbi konj, od opreme konjušnice in čiščenja boksa prek primerne opreme za konja (sedla, uzda, vajeti, stremena itn.), striženja in spletanja kit, podkovanja in pravilne prehrane do učenja jahanja in nasvetov za šport in tekmovanje. V drugem delu knjige pa je predstavljenih več kot 200 pasem konj s podrobnimi podatki o njihovi višini, barvi, poreklu, značilnostih in namenu. Pregledno in poučno. > **RENATE RUGELJ**

Moj zadovoljni konj!

Charlotte Clergeau, Laure Marandet

prevod: Borut Petrovič Jesenovec, Slavica Jesenovec Petrovič
ilustracije: Cécile Miller

Narava, 2014, t. v., 84 str., 19,90 €

Čudovito ilustrirani in jedrnaty nasveti vam bodo v začetnih poglavjih pomagali razlikovati med nesrečnim oziroma bolnim konjem in takim, ki se dobro počuti v svoji koži. V nadaljevanju boste ob zabavnih nasvetih Dr. Konja lahko primerjali konjsko življenje v boks in na travniku, ugotavljali skrivnosti idealne konjske teže, se učili o hierarhiji v čredi in pomenu tkanja prijateljskih vezi med otrokom in konjem. Biti prijatelj s konjem, pa še ne pomeni, da mu je treba vse dovoliti. Dobra vadba se začne z dobrimi razmerami za delo in dobro opremo. Bogate informacije, zbrane v lično oblikovani knjigi, bodo marsikateremu jezdecu omogočile razviti enkratni odnos s svojim konjem. > **RENATE RUGELJ**

Prisluhnimo konju

Maksimiljana Marinšek

Kmečki glas,

2014, m. v., 160 str., 20 €

Maksimiljana Marinšek, psihologinja in ljubiteljica konj, tudi večkratna zmagovalka na kasaških derbijih, je svojo stroko in posebno naklonjenost do konj uspešno združila v publiko. V Naklem pri Kranju je ustanovila Društvo za aktivnosti in terapijo s pomočjo živali in na tem področju dosegla tudi doktorski naziv. Ta knjiga povzema avtoričine izkušnje in spoznanja o konju: najprej opiše anatomske značilnosti te živali, nadaljuje z analizo njenih navad in vedenja, piše o družabnosti in igrivosti, »govorici« in razmišljanju ter svoja dognanja nazadnje pripele do sklepne glave Konj – prijatelj, sodelavec in terapevt. V njem opiše pomoč odraslim in zlasti otrokom, ki se spopadajo s strahovi, različnimi stiskami in drugimi duševnimi in telesnimi motnjami, z jahanjem in s hipoterapijo. > **IZTOK ILICH**

Zdrava pasja kuharica

Jonna Anne, Mary Straus, Shawn Messonnier

ilustracije: Joanna Kerr

fotografije: Andrew Perris

prevod: Lili Potpara

Modrijan, 2014, m. v., 128 str., 17,50 €

Si predstavljate kakšen dolgčas bi bil, če bi vsak dan jedli ene in iste jedi, nas sprašujejo avtorji kuharice z recepti, namenjenimi človekovemu najboljšemu prijatelju. Slikovno bogato knjižico sta s strokovnim znanjem obogatila veterinar in nutricionistka za pse, v njej pa predstavljata vrsto zdravih in okusnih dobrot, s katerimi lahko razveselimo pasje ljubljence: prigrizke in priboljške, ki lahko služijo za nagrajevanje (denimo arašidovi hrustljavčki), mesne obroke, namenjene vsakodnevni hrani (eden takšnih je razbojniški lonec), in celo jedi, ki poskrbijo za posebne pasje potrebe – svež zadah, vitko linijo, zdravo kožo ipd. Dodano vrednost predstavljajo veterinarski nasveti, priporočila o velikosti obroka in podatki o hranilnih vrednostih za vsak recept posebej. > **AJDA JANOVSKY**

Novo iz založbe KMEČKI GLAS

NAJ VAS OKUS PO SVEŽEM, SLASTNEM IN SLADKEM SPREMLJA VSAK DAN!

Andrej Goljat & ljubitelji peke kruha

Vsi pečemo kruh

Zbirka receptov za peko okusnega kruha.

- 174 strani,
- 12,50 EUR

Andrej Goljat

Prigrizki in narezki

Domiselne ideje za različne sladokusce.

- 168 strani,
- 12,50 EUR

Alenka Kodele

Torte in tortice

Navodila in postopki za ustvarjanje kraljevskih sladici.

- 168 strani,
- 12,50 EUR

Naročanje: 01/473 53 79, karmen@czd-kmeckiglas.si, www.kmeckiglas.com

Za zmešat!

Christopher Fung
prevod: Srđan Milovanović
Mladinska knjiga,
2014, m. v., 176 str., 19,95 €

Prvo med štirimi poglavji tega priročnika je namenjeno blagodejnim vplivom sočenja na zdravje, preostala pa sestavljajo tudi podnaslov izdaje: sokovi, smutiji in supersmutiji. Avtor začetno trditev, da je sočenje eden najpreprostejših načinov za občutno izboljšanje počutja, v nadaljevanju potrjuje s praktičnimi napotki in recepti. S sočenjem, še zatrjuje, se poleg neprecenljivih hranil ohrani tudi skoraj vsa voda iz sadja in zelenjave, zaradi česar zavrača sicer enostavnejše poseganje po najrazličnejših prehranskih dopolnilih. Sokovi nastanejo s stiskanjem ali ožemanjem sadja in zelenjave ali z mešanjem obeh; za pripravo smutijev, pri katerih so osnovnima sestavinama lahko dodani še jogurt, mleko ter zelišča in začimbe, je potreben mešalnik, supersmutiji pa so napitki s supernabojem – superživili. > **IZTOK ILICH**

Hrana kot zdravilo

140 živil za boljše zdravje
F. Bohlmann, M. Ullmann
prevod: Petra Piber
Narava, 2014, m. v., 256 str., 16,90 €

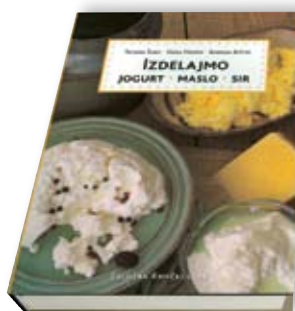
Hipokrat, najslavnejši antični zdravnik, je pred več kot 2000 leti razglasil priporočilo: »Hrana naj bo vaše zdravilo in vaše zdravilo naj bo hrana.« In danes, ko v privilegiranem delu sveta živimo v strahu pred čezmerno težo in boleznimi, ki jih prinaša obilje nezdrave hrane, so taka priporočila še posebej pomembna. Nemška avtorja, ona novinarka, specializirana za področje naravnega zdravilstva, in on diplomirani nutricionist, avtor številnih priročnikov o zdravju, nas v knjigi s preglednimi napotki in koristnimi informacijami vodita po poti k trdnemu zdravju. Pregledno in sistematično sta po abecedno urejenih poglavjih združila živila z zdravilnim delovanjem in tako opisala več kot 140 živil, od ajde do žajblja in vse kar je vmes. Načrtna in premišljena prehrana lahko omili ali celo odpravi marsikatero bolezen in prepreči številne zdravstvene težave, zato le preverite napotke in priporočila iz priročnika. > **RENATE RUGELJ**

Izdelajmo jogurt, maslo, sir

Tatjana Šubic, Darja Mavrin,
Barbara Bešter
Kmečki glas, 2014, m. v., 183 str., 17 €

Bi si za zajtrk privoščili kozarec doma pripravljenega kislega mleka, za kosilo ali večerjo pa domači sir na žaru, morda slastno albuminsko skuto? Nič lažjega, pravijo avtorice tega priročnika, ki bralca postopoma, nazorno in ob številnih slikovitih fotografijah vodi od osnov poznavanja kravjega mleka in njegove sestave do primerjav različnih vrst mleka. Vsebinsko poglavij, ki opisujejo lastnosti mleka, postopke njegove obdelave in pripomočke za izdelavo sirov, skute, smetane in drugih mlečnih dobrot, je urejena zelo pregledno in natančno. Tako se bodo lahko začetniki, pa tudi tisti, ki jim tovrstnega znanja sicer ne manjka, bi ga pa radi obogatili s kako novo skrivnostjo mlekarskih mojstrov, z lahkototilno izdelavo slastnih mlečnih dobrot. > **VESNA SIVEC POLJANŠEK**

Bi si za zajtrk privoščili kozarec doma pripravljenega kislega mleka, za kosilo ali večerjo pa domači sir na žaru, morda slastno albuminsko skuto? Nič lažjega, pravijo avtorice tega priročnika, ki bralca postopoma, nazorno in ob številnih slikovitih fotografijah vodi od osnov poznavanja kravjega mleka in njegove sestave do primerjav različnih vrst mleka. Vsebinsko poglavij, ki opisujejo lastnosti mleka, postopke njegove obdelave in pripomočke za izdelavo sirov, skute, smetane in drugih mlečnih dobrot, je urejena zelo pregledno in natančno. Tako se bodo lahko začetniki, pa tudi tisti, ki jim tovrstnega znanja sicer ne manjka, bi ga pa radi obogatili s kako novo skrivnostjo mlekarskih mojstrov, z lahkototilno izdelavo slastnih mlečnih dobrot. > **VESNA SIVEC POLJANŠEK**

Zdravi z naravo 2

414 receptov ljudskega zdravilstva
Anita Di Grazia
Porezen, zbirka Zdravko Dren,
2014, t. v., 227 str., 25 €

Ljudsko zdravilstvo, iz katerega se je razvila sodobna medicina, še vedno živi in se razvija, spreminja in dopolnjuje. Poleg zdravljenja ali lajšanja simptomov različnih obolenj, ki človeka spremljajo iz pradavnine, odkriva tudi pripravke za blaženje tegob, ki jih z osupljivim tehnološkim in znanstvenim napredkom vred prinaša današnja, k storilnosti in dobičku naravnana zahodna civilizacija. Njen zlovesči poganjek je kemija s farmacijo na čelu, ki se skuša polastiti vsega življenja. Avtorica je 386 receptom ljudskega zdravilstva, objavljenim v prvi knjigi, v tej drugi dodala še 414 novih, tako da jih je zdaj v obeh zaokroženih kar 800! Napotki in recepti so nanizani po abecednem redu, od pripravkov za odpravljanje alkoholnega mačka ter zdravljenje angine, astme in bronhitisa do blaženja težav z želodcem in žolčnimi kamni. > **IZTOK ILICH**

USPEŠNICI O ZDRAVI PREHRANI V SODOBNEM ČASU

Tonia Reinhard SUPERŽIVILA

Najbolj zdrava hrana na tem planetu

Nekatera živila so za človeka tako koristna, da sodijo v kategorijo »superživila«. Odkrijte, katera so in kako iz njih dobiti čim več?

256 strani • 26,80 €

Robert Lustig MASTNA LAŽ

Grenka resnica o sladkorju

Knjiga je manifest našega časa, saj razkriva resnične razloge, zakaj smo predebeli in ponuja znanstveno utemeljene rešitve.

433 strani • 28,90 €

Vi in vaša dieta

Michael F. Roizen, Mehmet C. Oz
prevod: Alenka Perger
Učila International, zbirka Žepna knjiga,
2014, m. v., 470 str., 12,90 €

Človeško telo je po naravi ustvarjeno tako, da želi priti na optimalno težo in jo tudi ohraniti, če ga le ne oviramo preveč. Zdravnika Roizen in Oz poskušata s številnimi hudomušno obarvanimi (in še bolj zabavno ilustriranimi) nasveti reprogramirati delovanje našega telesa in predvsem zmanjšati obseg pasu. Njuni nasveti vključujejo tako zakonitosti paleoprehranjevanja – ko je bila prehrana naših prednikov sestavljena iz zelenjave in mesa in še ni slonela na žitih – kot tudi različne povezave med čustvi in hrano, posebnost pozornost pa namenjata še po krivici obsojenim maščobam. V osrednjem delu priročnika je predstavljen načrt hranjenja in telesne dejavnosti, ki vam lahko, če ga sprejmete za svojo, izboljša zdravje, viden v počutje. > **RENATE RUGELJ**

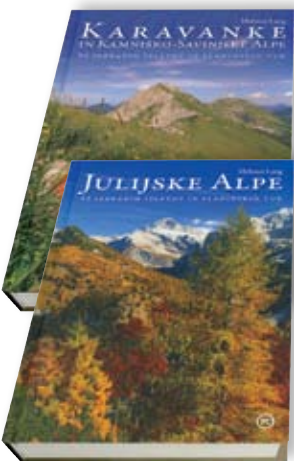
Lepi izleti vabijo

Željko Kozinc

fotografije: Željko Kozinc et al.

Modrijan, 2014, t. v., 440 str., 39,80 €

Kozinc (1939), pisatelj in popotnik, nam je v zadnjih desetletjih, večinoma na straneh časopisa Delo, postregel s stotinami namigov za izlete v naravo po Sloveniji. Ti so pred petnajstimi leti začeli izhajati tudi v knjigah pod naslovom *Lep dan kliče*. Prva je izšla leta 1999, sledile pa so še tri (stranski proizvod so bili še njegovi izleti po okolici Ljubljane), tako da je Kozinc vsega skupaj v njih nanizal kar 500 izletov po znanih in manj znanih slovenskih izletniških in pohodniških točkah. Zlahtni literarni zapisi o njegovih poteh so se zasedli v srcu njegovih bralcev, tudi takih, ki so njegove popotne zapise predvsem brali, ne pa toliko »izletnikovali«, saj gre za edinstveno slovensko literarno potopisje, ki se namerno oddaljuje od standardne vodniške oblike. Zato je ob desetletnici prve knjige *Lep dan kliče* izšla prva zbirka Kozinčevih najljubših izletov z naslovom *Moje najljubše poti*, ki je že s samo pojavno obliko utemeljila tudi monografsko vrednost njegovega pisanja. Ker je med bralci naletela na izjemen odziv, je ob petnajstletnici te priljubljene knjižne zbirke pred nami še pričujoči drugi izbor njegovih najljubših izletov, tokrat pod naslovom *Lepi izleti vabijo*. Ta obsega dobrih sto izletov, med katerimi jih je bilo nekaj več kot osemdeset že objavljenih, tem pa je Kozinc dodal še 23 novih. Vsi so izpisani s prepoznavnim Kozinčevim pristopom, ki navdušuje vedno znova, knjigi je dodan zemljevid z označbami lokacij, kjer se nahajajo izleti, spodaj podpisani pa je ob listanju knjige denimo odkril skoraj pozabljene kraje, na katerih je taboril v rani mladosti, potem pa pozabil, kje je to sploh bilo, hkrati pa ga Kozinc spet in spet usmerja na kuclje in kraje, ki se jih je zato, ker so malo ven iz obstoječih markiranih poti, do zdaj izogibal. Lepi dnevi letos torej spet kličejo na Kozinčeve izlete! > **SAMO RUGELJ**

Karavanke in Kamniško-Savinjske Alpe; Julijske Alpe

Helmut Lang; prevod: Marjana Samide
Mladinska knjiga,

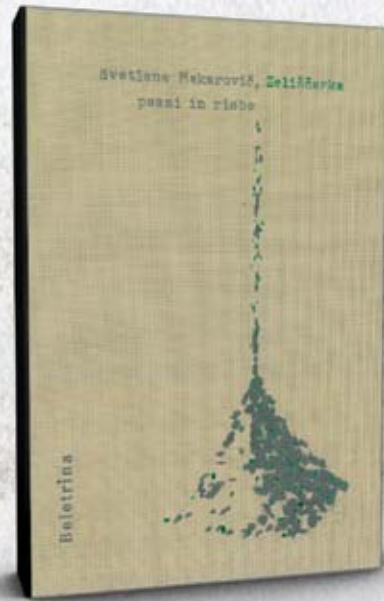
2014, t. v., 192/196 str., 24,94 €/knjigo

Domači planinski vodniki k obravnavanim goram večinoma pristopajo s perspektive naših državnih meja (ki na severu in zahodu peljejo tudi po vrhovih gora) in zato na Julijske Alpe (ki so ime dobile po Juliju Cezarju) in Karavanke po navadi gledamo kot na samo

ali pa predvsem slovensko gorovje. Zunanji pogled nam ta pogled lahko razširi ter v dobi brez evropskih mej naše izlete mimogrede podaljša do sosednjih hribov v Avstriji in Italiji ter nam včasih tudi omogoči, da se na naše vršace povzpnejo s severne ali zahodne strani, ki smo ju do zdaj nekoliko zanemarjali. Komplet lepo oblikovanih, z zemljevidi in reliefnimi grafi opremljenih ter ustreznimi informacijskimi podrobnostmi obogatenih planinskih vodnikov (izhodišče, trajanje, težavnost, dostop, zemljevidi, namigi, variante izletov) *Julijske Alpe* in *Karavanke* s po 53 izleti v vsakem je napisal Helmut Lang iz Beljaka. Avtor nam naše gore osvetli v novi perspektivi, nas občasno opozori na vrhove in pristope, ki nikoli niso bili v središču naše pozornosti, hkrati pa nam pokaže veličastno igrivost narave tam, kjer smo jo jemali že za samoumevno. Spomladanski planinski vodniki, ki nas bodo letos poleti in naprej spremljali na naših gorskih pohodih. > **SAMO RUGELJ**

Svetlana Makarovič Zeliščarka

pesmi in risbe

Petindvajset pesmi po avtoričinem izboru z govornico rastlin o ljudeh izreka tisto, kar je mnogokrat nemogoče izreči naravnost. Pesničine spremljevalne tematske risbe še poudarjajo grenčino sporočila: izrisane so z mačjim krempljem in mačjo šapo, z ostrino, ki pa v naglobjih plasteh prehaja v nežnost.

Na voljo v boljše založenih knjigarnah in na www.knjigarna-beletrina.com.

Ob izidu pesniške zbirke *Zeliščarka* bo **med 21. in 24. majem** v Steklenem atriju Mestne hiše v Ljubljani na ogled **razstava avtoričinih risb**.

Svetlana Makarovič bo tudi častna gostja festivala **Dnevi poezije in vina 2014**, ki se bo **od 27. do 30. avgusta** odvijal na Ptujju.

Spremljajte program na www.stihoteka.com.

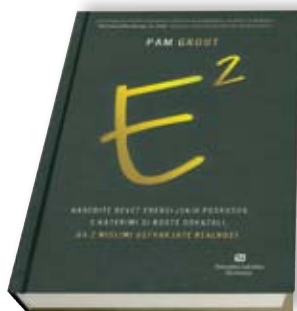
Beletrina*
www.beletrina.com

E na kvadrat

Pam Grout

prevod: Jana Lavtžar

Tehniška založba Slovenije,
2014, t. v., 163 str., 27,99 €

Pam Grout v knjigi *dokazuje*, da nič ni nemogoče, da obstaja neviden vir energije, ki nam je ves čas na voljo, le vklopimo ga ne in ga uporabimo v svoje dobro. Misli, s katerimi izoblikujemo svoj pogled na svet, so veliko več kot to. Z njimi pravzaprav upravljamo svoje življenje, saj so naša prepričanja in strah tisti, ki nas omejujejo. V knjigi je devet poskusov, ki naj bi dokazovali, da je polje potencialov, tako kot elektrika, zanesljivo, predvidljivo in vsakomur dosegljivo. Velja poskusiti! Rilke pravi: »Večina ljudi spozna samo en kot svoje sobe, en del pri oknu, en ozek pas, po katerem nenehno hodijo sem in tja.« Ob branju knjige me je spremljala neslišna pesem, ki jo prepeva Neca Falk: »Na življenje gledam z vseh strani, od zgoraj, spodaj in še kje ...« In taka se zdi tudi knjiga, ki nam lahko pomaga, da se premaknemo. V življenje. > **SABINA BURKELJCA**

Čustveni vampirji

Albert J. Bernstein

prevod: Irena Pan

Chiara, 2014, m. v., 260 str., 24,60 €

Ste kdaj srečali ljudi, ki so se vam na začetku zdeli popolni, inteligentni, očarljivi, nadarjeni in vznemirljivi, pozneje pa se je izkazalo, da so v vaše življenje prinesli popolno zmešnjavo? Dnevno vas izčrpavajo, so pretirano dramatični, posesivni, manipulativni, zahtevni in nikoli zadovoljni. To so lahko sosede, prijatelji, partnerji, ljubimci, šef v službi, starši ali tašča, ki so po besedah doktorja klinične psihologije povsod okoli nas in nam neprestano izčrpavajo čustveno energijo. Avtor jih je v priročniku razdelil na več tipov glede na njihove potrebe, od antisocialnih vampirjev prek histričnih, narcisističnih, obsesivno kompulzivnih, paranoidnih itn. Ne morete se jih povsem znebiti, a v knjigi so zbrani primeri in strategije, kako se obraniti takih ljudi, kako se pred njimi zaščititi, jim pogledati v oči in ostati nepoškodovani. Dobrodošli in poučni nasveti. > **RENATE RUGELJ**

... pretirano
dramatični, posesivni,
manipulativni, zahtevni
in nikoli zadovoljni ...

Pozornost v partnerstvu

Hans Jellouschek

prevod: Stanislav M. Maršič
Mohorjeva založba Celovec,
2014, m. v., 128 str., 19,90 €

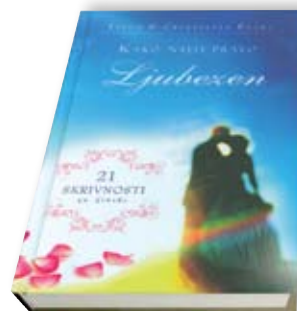
Hans Jellouschek, nemški zakonski terapevt, psihoterapevt ter učitelj transakcijske analize in sistemsko integrativne terapije za pare, omenjene teme obravnava tudi v vrsti priročnikov. Ključna beseda v tej knjigi je pozornost, natančneje vzajemna pozornost, kot eden od bistvenih elementov odnosov med partnerji. Prav pozornost, kot je Jellouschek spoznal ob delu z več sto pari, daje globino skupnemu življenju, kajti večina tega, s čimer se partnerji ranijo, ne izvira iz zlobe ali iz pomanjkanja naklonjenosti, ampak iz nepozornosti. Samo spoznanje, da je tako, pa ne zadošča, zato avtor priporoča vaje v pozornosti, s čimer misli urjenje v zaznavanju tega, kar je tukaj in zdaj, in ne tistega, kar bi radi ali ne bi radi, da bi bilo. Vaja v pozornosti je obenem najosnovnejši trening v osebni avtonomiji – sposobnosti živeti v zvezi, ne da bi izgubili svojo avtonomijo, in obenem sposobnosti biti avtonomni, ne da bi se bili primorani zvezi odreči. > **IZTOK ILICH**

Kako najti pravo ljubezen

21 skrivnosti za ženske

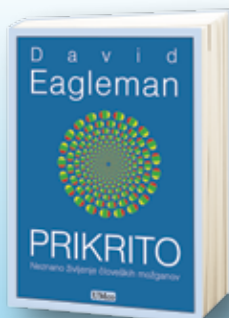
Jason in Crystalina Evert

prevod: Klementina Logar
Družina, 2014, t. v., 376 str., 24,90 €

Včasih je s partnersko zvezo tako kot z obiskom poceni frizerja: privlači te neverjetno ugodna ponudba salona, a ko vidiš, da je frizerka povsem »zamočila«, si prisežeš, da ne boš nikdar več prestopil praga tega salona. Ko je mesec naokoli, na koncu spet obišeš isti salon, in čeprav iz njega na koncu znova odideš razočaran, še nekajkrat vztrajaš. Zaradi ugodne ponudbe. Takole, pravita avtorja tega priročnika, priznana ameriška terapevta, ki s svojimi nasveti pomagata mladim po vsem svetu, pogosto počnemo tudi v partnerskem odnosu: čeprav poznamo vse njegove slabosti, še kar vztrajamo v njem. Da bi se temu v prihodnje izognili in da bi (s)poznali vse pasti, na katere lahko naletimo pri iskanju prave ljubezni, sta napisala knjigo, polno dragocenih nasvetov, ki bodo (sploh) nežnejšemu spolu pomagali na poti do srečnega partnerstva > **VESNA SIVEC POLJANŠEK**

zbirka Angažirano

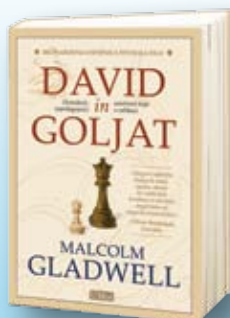
David Eagleman

PRIKRITO

Neznano življenje
človeških možganov

Izvirno in intrigantno predstavljena številna strokovna dognanja v zvezi z delovanjem človeških možganov.

266 strani, **24,90 €**

Malcolm Gladwell

DAVID IN GOLJAT

Outsiderji, neprilagojenci in
umetnost boja z velikani

Mednarodna uspešnica!

Resnične in pozitivne zgodbe, ki spodbujajo k spremembi življenja.

266 strani, **24,90 €**

Jonathan Haidt

PRAVIČNIŠKI UM

Zakaj dobre ljudi ločujeta
politika in religija

Več kot aktualna knjiga za slovensko družbeno dogajanje zadnjega obdobja.

Izdajatelj: UMco in Penca in drugi.

469 strani, **28,90 €**

UMco

Naročila sprejemamo: po telefonu 01/520 18 39 • po e-pošti urednistvo@umco.si • na spletni strani www.bukla.si
UMco, d. d., Leskoškova 12, 1000 Ljubljana • Knjige založbe UMco so na voljo tudi v vseh boljše založenih knjigarnah!

Odpusti mi, Nataša

Sergej Kurdakov

Mohorjeva založba,

2014, m. v., 288 str., 18,90 €

Avtobiografska pripoved Sergeja Kurdakova razkriva resnično zgodbo ruskega mladeniča, ki se je uprl ideološkemu nasilju in sklenil privzgojeno zvestobo partiji zamenjati s predanostjo Bogu – od tod podnaslov *O ruskem Savlu, ki je v 20. stoletju postal Pavel*. Potem ko je na čelu posebne udarne skupine zavzeto preganjal prikrite kristjane, »religioznike« na Kamčatki, je lepa Ukrajinka Nataša, ki se ni upirala njegovi surovosti, v njem nepričakovano vzbudila dvom o takšnem ravnanju. Dvaindvajsetletni podpornočnik sovjetske mornarice, zgodaj osiroteli »oktobrijanik, Leninov vnuk«, gojenec državnih zavetišč v Sibiriji in zgledni komсомолец, se je odločil za tvegan prebeg na Zahod. V viharni noči jeseni 1971 je z ladje skočil v morje, odplaval do kanadske obale in se v novem okolju pridružil organizacijam, ki so pomagale preganjanim vernikom na socialističnem vzhodu. > **IZTOK ILICH**

Potepuški maček Bob

James Bowen; prevod: Tine Verbič

Mladinska knjiga, 2014, t. v., 216 str., 24,94 €

Štiriintridesetletni londonski poulični glasbenik, brezdomec in nekdanji heroinski odvisnik, James Bowen, je v avtobiografski pripovedi iskreno popisal svoje srečanje z neobičajnim štirinožnim kosmatincem, ki je osmislił njegovo življenje. Nekega dne je naletel na poškodovanega oranžnega mačka in mu pomagal po svojih najboljših močeh. Skrb za drugo bitje mu je bila sprva povsem tuja, saj je še samega sebe komaj preživljal, a sčasoma je njuno druženje preraslo v pravo prijateljstvo. Bob, kot je poimenoval lepega potepuškega mačka, se mu je pridružil pri »delu« na ulici in postala sta nerazdružljiva londonska atrakcija. Tako s petjem kot s prodajo časopisa sta služila denar in zabavala mimoidoče, hkrati pa pletla trdno vez, ki je Jamesu omogočila rehabilitacijo in iskanje pravih poti. Ganljivo. > **RENATE RUGELJ**

Nekega dne je naletel na poškodovanega oranžnega mačka in mu pomagal po svojih najboljših močeh. Skrb za drugo bitje mu je bila sprva povsem tuja, saj je še samega sebe komaj preživljal, a sčasoma je njuno druženje preraslo v pravo prijateljstvo. Bob, kot je poimenoval lepega potepuškega mačka, se mu je pridružil pri »delu« na ulici in postala sta nerazdružljiva londonska atrakcija. Tako s petjem kot s prodajo časopisa sta služila denar in zabavala mimoidoče, hkrati pa pletla trdno vez, ki je Jamesu omogočila rehabilitacijo in iskanje pravih poti. Ganljivo. > **RENATE RUGELJ**

Confessio

Izpoved svetega Patrika

Patricius, svetnik

prevod: Gašper Kvartič

ilustracije: Patrik Benedičič

Družina, 2014, t. v., 151 str., 19,90 €

Pričujoča knjiga nam prinaša dve zgodbi. Ena zgodba je iz zapiskov sv. Patrika (njegov god, 17. marec, je na Irskem zapovedan praznik, zadnje čase pa ga praznuje vedno več ljudi po vsem svetu), ki se je ohranila vse od 5. stoletja, ko je, sicer v Angliji rojeni, Patrik širil krščansko vero po današnji Irski. Izpoved ni Patrikova avtobiografija, ampak gre bolj za zapis njegovega oznanjevanja krščanske vere. Druga zgodba pa je o dveh ambicioznih mladeničih, ki sta se lotila prevajanja in iluminiranja besedila. Svetnikov soimešnjak Patrik, ilustrator oziroma iluminator, je knjigo prinesel v Slovenijo in se dogovoril s prijateljem Gašperjem, da jo prevede iz latinščine v slovenščino. Pod budnim očesom dr. Davida Movrina je nastala natančno prevedena in estetsko dognana knjiga misli enega ključnih svetnikov 5. stoletja, ki bo pritegnila ljubitelje tako Irske kot starih rokopisov. > **JURE PREGLAU**

Fant, ki je postal papež

Življenjska zgodba

papeža Janeza Pavla II.

Miguel Álvarez

prevod: Marjeta Čemažar

Družina, 2014, m. v., 160 str., 19,90 €

Prijatelji in znanci Karla Wojtyła se fanta, ki je pozneje postal ena najbolj cenjenih svetovnih osebnosti, papeža Janeza Pavla II., spominjajo kot skromnega človeka, ki je bil vedno pripravljen pomagati sočloveku. Tudi ko je postal papež, je v sebi ohranil iskričnost, preprostost in čut za sočloveka, zaradi katerih je bil med ljudmi tako zelo priljubljen. Skozi takšne in podobne zanimivosti nas vodi ta tekoče zasnovana biografska zgodba o Janezu Pavlu II., ki so ga letos konec aprila razglasili za svetnika. Knjiga, oplemenitena s številnimi papeževimi modrostmi in popestrjena z opisi pomembnih življenjskih mejnikov Karla Wojtyła, prinaša nov vpogled v življenje te edinstvene osebnosti, ki jo prav zaradi njene vsestranske veličine še danes spoštujejo tako verujoči kot ateisti. > **VESNA SIVEC POLJANŠEK**

Gangsterjev vodnik k Bogu

John Pridmore, Greg Watts

prevod: Klementina Logar

Družina, 2014, m. v., 144 str., 19,90 €

»Moje življenje se je včasih vrtele okrog nesvete trojice mene, mene in mene,« v knjigi iskreno prizna John Pridmore, nekdanji zloglasni gangster

iz londonskega podzemlja, ki sta ga dolgo časa vodila samo napuh in pohlep. A nekega dne je prišlo do usodnega preobrata. Potem ko je kot varnostnik nekega lokala skoraj do smrti pretepel mladeniča, ker ta z družbo še ni hotel zapustiti bara, je ves prazen v duši obsedel v svojem bogatem stanovanju in nenadoma začutil klic Boga. Klic, ki ga je odpeljal k popolni spreobrnitvi in povsem drugačnemu načinu življenja. Knjiga, ki spretno prepleta opise Johnovih nekdanjih dogodivščin ter njegova nova spoznanja, obogatena pa je tudi s številnimi svetopisemskimi primeri in osebnimi zgodbami ljudi, ki jih John zdaj srečuje na svoji novi poti, prinaša iskreno izpoved o moči upanja in trdne vere. > **VESNA SIVEC POLJANŠEK**

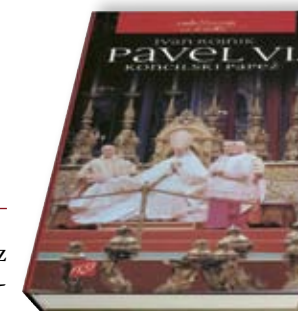
Pavel VI. – koncilski papež

Ivan Rojnik

Celjska Mohorjeva družba,

2014, t. v., 159 str., 18 €

Izpod peresa slovenskega duhovnika z doktoratom s Papeške univerze Salesianum prihaja drobna, a vsebinsko bogata knjiga o papežu Pavlu IV., prvem papežu, ki je obiskal vseh pet celin. V petnajstih letih vodenja Cerkve sredi dvajsetega stoletja je sprejel več državnikov, predstavnikov krščanskih cerkva in drugih veroizpovedi kot kateri koli papež pred njim. Poleg tega je vpeljal 1. januar kot dan miru in o miru govoril v Združenih narodih, ob tem pa je, ob papežu Janezu XXIII., osnoval in izpeljal tudi Drugi vatikanski koncil. Zgodba o enem najvidnejših cerkvenih dostojanstvenikov našega časa daje vpogled v eno najbolj prelomnih obdobij v zgodovini sodobne Cerkve. > **AJDA JANOVSKY**

NOČ KNJIGARN 2014

Ljubljana, 20. junij

Društvo slovenskih založnikov organizira dogodek **NOČ KNJIGARN**

Ta dan bodo knjigarne v centru Ljubljane:

- MKT: Konzorcij, Wolfova, Čopova;
- Modrijanova knjigarna – Trubarjeva;
- Hiša sanjajočih knjig – Trubarjeva;
- Felix knjigarna: Čopova, Cankarjeva, Miklošičeva;
- Knjigarna Celjske Mohorjeve – Nazorjeva;

odprte do 24. ure. V njih se bodo predstavile različne kulture:

slovenska

latinsko-ameriška

irska

afriška

arabska

kitajska

Program:

18.00 – otvoritev dogodka v šolskem muzeju v Ljubljani

19:00 – otroški program in predstavitev kulture

20:00 – glasbeni program v sozvočju s kulturo

21:00 – plesni program in predstavitev tradicionalnih plesov

22:00 – predstavitev avtorjev

24:00 – zaključek

Sodelujejo: Arabsko kulturno društvo Rozana, Konfucijev inštitut, MOL, Pevski zbor Sankofa, Slovenski šolski muzej, Šola irskega plesa, veleposlaništvo Irske, veleposlaništvo Zvezne republike Brazilije, Zavod 13, Zavod Global ...

Medijski pokrovitelji: Delo, Slovenske novice, Tiskarna Januš, revija Bukla, Radio 1 ...

»Ko odrastem, bom srečen!«

Tako, na videz preprosto, se glasi globok odgovor glavnega junaka *Knjige vseh stvari* nizozemskega pisatelja Guusa Kuijerja, devetletnega dečka Thomasa, ko odgovarja svoji sosedki Van Amersfoort (najprej se je boji, saj bi znala biti čarovnica?!), o tem, kaj bi rad postal, ko bo odrasel. Toda to ni tako preprosto dosegljiv cilj. Lahko ga začnemo uresničevati šele, ko se osvobodimo strahu. Naj korak za korakom do sreče, velikega ali manjšega kosa, pripeljejo tudi žlahtne knjige, saj pripovedujejo o vsem, kar obstaja. Na srečo. Še vedno. To pa je tudi nasvet vsem velikim in malim bralcem te knjige, pa tudi drugih njegovih knjig, ki so prav vse dobitnice znaka *zlata hruška*. Na branje, v svet odlične literature, vabim mlade bralce, pa tudi njihove starše, pedagoge in sploh vse ljubitelje kakovostne in presežne mladinske knjige.

Guus Kuijer

Košček vznemirjenja in sreče v živo pa smo doživeli tudi udeleženci majske strokovne srede, 7. maja, ki jo je organizirala MKL, Pionirska v sodelovanju s Knjižnico Domžale in založbo Miš, ki je že od leta 2011 nosilka slovenskega literarnega festivala *Bralnice pod slamnikom*. Letos so te prinesle več kot sto dogodkov, ki so pravo darilo mladim bralcem v različnih krajih Slovenije, tudi tistih, ki so malo bolj odmaknjeni od hrupnih dogajanj v prestolnici. Udeleženci so bili pretežno mladinski in šolski knjižničarji iz različnih predelov Slovenije. Imeli smo čast biti navzoči pri slovesnem odprtju festivala in srečanju s pisateljem Guusom Kuijerjem. Da je bil dogodek resnično pomemben, dokazuje tudi navzočnost ministra za kulturo dr. Uroša Grilca in veleposlanikov ter predstavnikov različnih držav in tujih ustanov, ki delujejo v Sloveniji (British Council, Goethejev inštitut), ki so doživeto prebirali otroško poezijo svojih najbolj žlahtnih avtorjev. Višek pa je bilo srečanje z nizozemskim avtorjem Guusom Kuijerjem, ki je za svoje literarno delo ovenčan z mnogimi nagradami, doma in na tujem. Najbolj pa ga krasi najuglednejša nagra-

da Astrid Lindgren, ki jo je leta 2012 prejel za delo na področju mladinske književnosti, kar bi morda lahko enačili z Nobelovo nagrado za literaturo, ki jo prejmejo avtorji književnosti za odrasle. Z njim se je na odru sproščeno pogovarjal prevajalec, voditelj Boštjan Gorenc Pižama, ki se je temeljito poglobil v svet njegove literature in pogovor obarval tudi s svojo duhovitostjo. Udeleženci pa smo uživali v nabito polni dvorani Kulturnega doma Franca Bernika v Domžalah. Z nami so bili tudi mladi, učenci različnih osnovnih šol, nagrajenci literarnega natečaja (v sklopu Bralnic) in za nagrade jim je čestital tudi sam velikan svetovne mladinske književnosti, ki ga krasi žlahtna preprostost in iskrenost, skratka človeški vrlini, ki v današnjem svetu nista tako pogosti. Več o dogajanju na Bralnicah si lahko preberete na spletni strani www.bralnice.si.

Marcus Sedgwick

Bralnice pa so letos k nam pripeljale še enega vrhunskega ustvarjalca svetovne mladinske književnosti, angleškega pisatelja Marcusa Sedgwicka, ki se prav tako uvršča v sam vrh. Njegova knjiga *Rdeča kot kri, bela kot sneg*, dobitnica znaka zlata hruška, je vrhunsko branje, tudi za odrasle bralce. Pričara nam čar ruske zime, čas oktobrske revolucije, svoje delo pa inovativno prepleta s starodavno pravljico in pravoslavniimi miti o velikem ruskem medvedu ... Ker se letos spominjamo 100. obletnice začetka prve svetovne vojne, toplo priporočamo v branje njegovo *Slutenje* in *Revolver*, ki obljublja visokokakovostno branje.

Dragi mali in veliki bralci, vabljeni na druženje z literaturo obeh pisateljev, ki vas postavlja v različne dežele sveta, časovna obdobja ... Obogatila vas bo in vam dala malce sreče. Gospa Van Amersfoort (*Knjiga vseh stvari*) pa bi vam prav gotovo rekla, da je vse to preprosto lepo in dano zato, da v tem uživamo. Vzemite si svojo srečo in užitek.

Hvala organizatorjem letošnjih Bralnic, da so nas obdarovali s takšnim doživetjem, ki se je za vedno vtisnilo v naša srca in spomin.

Volčji Grad pri Komnu
sobota, 31. maj, in nedelja, 1. junij 2014

kulin Art fest

1. mednarodni sejem kuharskih knjig
in knjig s kulinarčno vsebino

vstop prost

www.ztt-est.it
info@ztt-est.it, tel. +39 040 368892

Prejšnji romani pisatelja Vladimirja P. Štefanca, kot so Morje novih obal, Viktor Jelen, sanjač, Republika jutranje rose, Odličen dan za atentat in drugi, navdušujejo tako zahtevne bralce kot tudi stroko, ki ga je že večkrat nominirala za nagrado kresnik. Z najnovejšim delom Sem punk čarovnica, Debela lezbijka in ne maram vampov pa je Štefanec ustvaril žanrsko drugačno branje od svojih prejšnjih; napisal je svojo prvo knjigo za mlade, ki pa zaradi številnih aktualnih tem predstavlja dobrodošlo branje tudi za odrasle. Z iskričim pisateljem in publicistom, ki obožuje različne zvrsti umetnosti – med drugim likovno in fotografijo, o katerih tudi predava – in ki v sebi nosi dušo pankerja, smo se pogovarjali ravno v času praznovanja njegovega 50. rojstnega dne.

Vsestranski umetnik s pankersko dušo

Sem punk čarovnica, Debela lezbijka in ne maram vampov

Vladimir P. Štefanec

Modrijan, 2014, m. v., 212 str., 16,50 €, JAK

Bukla: Vaša nova knjiga je izšla malo pred vašim okroglim rojstnim dnevom. Naključje ali skrbno premišljena poteza založbe, sploh ker gre – vsebinsko in žanrsko gledano – za vašo prvo tovrstno knjigo?

Štefanec: No, pa ste me! Takoj na začetku in direktno, s tem okroglim rojstnim dnevom ... Nisem si še povsem na jasnem, kako naj se s tem življenjskim dejstvom soočim, vi pa mi z njim brez problema pomahate pred nosom ... Mislim, da se na založbi z mojim rojstnim dnevom niso ukvarjali, da gre za naključje, obletnica k sreči še ni tako visoka, da bi si v zvezi s tem zaslužil kako posebno obravnavo. Vsaj upam, da je tako ... In moja nova knjiga je seveda povsem zavezana mladosti, času, ko nas naše rojstne letnice še ne obremenjujejo ...

Bukla: Po vaših prvih objavljenih romanih ste izjavili, da boste prvoosebnega pripovedovalca za nekaj časa umaknili in se lotili pripovedovanja s kake druge perspektive in z uporabo drugih tehnik. Je torej zdaj končno minilo dovolj časa, da ste znova začutili, da bi knjiga zaživela bolje, če jo položite v usta prvoosebne pripovedovalke, trinajstletne Daše?

Štefanec: Pri pisanju literature se mi zdita pomembni tako vsebina kot oblika. Slednje poskušam vedno uskladiti z vsebino in tako doseči primeren učinek. Prvoosebna pripoved je najbolj neposredna, v povezavi z ustreznimi vsebinsko učinkuje najbolj zavezujoče in v tem smislu se mi je zdelo zgodbo nosilne osebe knjige najprimerneje predstaviti z njenega, prvoosebnega stališča. Sem se pa zavedal, da je to občutljivo, saj mora takšno besedilo delovati absolutno verodostojno.

Bukla: Glede na zelo občuteno orisano prvoosebno pripovedovalko in zelo živ jezik mladih ne gre spregledati, da njihov svet zelo dobro poznate. Koliko je k temu pripomoglo dejstvo, da imate doma najstnico, ki ste ji knjigo, konec koncev, tudi posvetili?

Štefanec: Tudi sam sem že kdaj opazil, da se pisanja knjig za mlade, tudi takšnih s prvoosebnimi pripovedovalci, pogosto lotijo avtorji, ki njihovega sveta ne poznajo zares, se le pretvarjajo, da ga, »fejkaajo«, kot bi rekli nekateri najstniki. Tudi oni se namreč ne izražajo vsi enako ... To odbija še mene, kaj šele mlade, saj gre pri tem za pokroviteljstvo, kvazirazumevanje mladih najslabše vrste. Če ne bi zares poznal sveta mladih, imel živega stika z njimi, se tovrstnega pisanja zagotovo ne bi lotil, saj bi bilo to podcenjujoče. Dejstvo, da ima človek doma najstnico ... Če bi ona to prebrala, bi verjetno vzkipela, začela predavati o tem, da v resnici nihče nikogar nima, ne doma ne kjer koli drugje, da je vsak bitje zase, da samo živimo skupaj, pa še to samo začasno ... Torej, dejstvo, da začasno živim z najstnico, s svojo hčerko, je bilo za nastanek knjige gotovo odločilno in zato ji je ta tudi posvečena. Konec koncev je bila tudi občasna sodelavka in prva recenzentka.

Bukla: Ne moreva tudi mimo dejstva, da je lik Dašinega očeta, starega pankerja, v katerem najstnica, čeprav tega ne pove na glas, prepozna zaveznika in sorodno dušo, prav tako kot lik glavne junakinje izdelan zelo natančno in premišljeno. Koliko avtobiografskega je v obeh likih?

Štefanec: Gotovo precej, gre pač za dokaj neposredno besedilo, pri katerem si ni bilo treba ravno vsega izmišljevati. In v njem je popisanih kar nekaj dejanskih dogodkov. Na primer tisti odločilni, s katerim je bila zamisel za knjigo pravzaprav spočeta ... Ob koncu šestega razreda devetletke si je punca, kot nagrado za odličen uspeh, zaželela staro verigo, ki je že dolgo ležala v kleti. Ob tem se mi je milo storilo.

Pa ne le zaradi skromnosti njene zele, ampak še bolj zaradi rahlo zarjavelih podrobnosti ... Tiste verige si je želela, da bi jo nosila na hlačah, a o njej ni ničesar vedela. Ni na primer vedela, da je isto verigo, prav tako kot jo je nameravala ona, nekoč nosil njen oče ... Vedela ni niti tega, da je bil oče nekoč panker ... Tista veriga je zdaj na naslovnici knjige.

Bukla: Knjiga odpira veliko problemov. Od nasilja v šoli, naraščajočega elitizma med mladimi in lukenj v šolskem sistemu do samo navideznega priznavanja drugačnosti, odrinjenosti drugačnih itd. Torej ste se držali vašega mota, ki drži že za vaše prejšnje knjige, da »globlje vsebine podajate sproščeno, 'nezateženo'«?

Štefanec: Res je, težjih tematik nimam navade še dodatno obteževati z literarnim patosom, vsaj praviloma je tako. Četudi so pri meni zadeve glede tega v različnih knjigah zastavljene različno ... V knjigi, namenjeni mlajšim najstnikom, pa je to po moje tako rekoč nujno. Oni so pač izjemno občutljivi na »teženje«, zaznajo ga tudi tam, kjer ga odrasli ne, in to je treba upoštevati. Hkrati naj bi knjiga tekla v enotnem, ne ravno počasnem ritmu, ki bi ga pretirano vrtanje v določene probleme ustavljalo. Ob tem pa so vsi v knjigi načeti problemi preprosto del vsakdanjika mladih, tako kot tudi manj zoprne in prijetne stvari. To, da se problemov ne izpostavlja pretirano, naj bi v besedilu torej pričalo tudi o tem, kako žalostno vsakdanji so ...

Bukla: Nekoč ste omenili, da se vam zdi prijateljstvo izumirajoča vrednota, ki jo velja ohraniti, in jo zato radi zagovarjate v svoji literaturi. Tudi v vaših novi knjigi je čutiti to vašo željo. Daša zaradi svojega zunanjega videza in umikanja konfliktom namreč ne sodi med osrednje, priljubljene v razredu, zato je tudi brez pravih prijateljev. A na koncu se stvari vendarle začnejo premikati ...

Štefanec: Na koncu nekako najde svoje mesto, kot ga končno v življenju vsak, kjer koli že to mesto je. Ali pa je nanj potisnjen, postavljen zaradi okoliščin ... Prijateljstvo je za mlade še toliko pomembnejše, a zdi se mi, da so danes resnična prijateljstva pogosto ogrožena, vse teže dosegljiva. Zdi se mi, da se v njih že v otroštvu pogosto prikradejo različni interesi, preračunljivosti, da nanje vplivajo socialne in vse preostale družbene danosti, razlike ... Pristni stiki med vrstniki se marsikje zdijo mogoči le znotraj vedno bolj omejenih okolij, v katerih vladajo določene vrednote, ki nekatere seveda vnaprej izključijo. Pojavljajo pa se tudi nekakšna »prijateljstva iz nuje«, prijateljska zaveznitva izključenih, »manj priljubljenih« mladostnikov. Recimo, da gre v knjigi tudi za nekaj takšnega.

Bukla: Še vedno pišete osnutke knjig »na roke« in se šele potem lotite pretipkavanja? In ali je tudi ta roman kot vaši prejšnji, nastajal, če je tako naneslo, tudi med čakanjem v avtu, na parkirišču itd.?

Štefanec: Še vedno pišem »na roke«, ja. Tipkovnica se mi še vedno zdi moteč vmesnik, vsaj pri pisanju prve različice rokopisa, ki pa je navadno že zelo podobna končni. Tudi ta knjiga je bila napisana tako, je pa, vsaj kar se pisanja tiče, nastajala med štirimi stenami. Trenutno sem v mirnejšem obdobju in ne pišem v avtih ... Morda to pride z leti, z »okroglimi rojstnimi dnevi«. Kaj pa vem ...

Bukla: Menda si po vsaki knjigi radi vzamete premor, da začnejo ideje spet zoreti in se v vas nabere ustvarjalna napetost. Ste torej že v fazi zorenja idej in že vsaj približno veste, kam vas bo odpeljala prihodnja knjiga?

Štefanec: O prihodnjih knjigah sicer nimam navade govoriti, a zdi se, da je glede tega tokrat že vse dokončno odločeno, saj je moja nova knjiga, roman za odrasle s tematiko iz sodobnega življenja, že napisana, v pripravi na založbi. Izšla naj bi letošnje jesen. Okroglo obletnico bom torej vsekakor obhajal delovno ... In tudi ustvarjalne napetosti ne manjka ...

Vladimir P. Štefanec

Foto: Goran Bertok

Tu ležim in krvavim

Jenny Jägerfeld

prevod: Danni Stražar

Miš, 2014, t. v., 281 str., 27,95 €

Pričujoči švedski najstniški roman, namenjen tudi starejšim, spada med t. i. problemsko literaturo. Njegov začetek je šokanten in krvav – Maja si v šoli pri izdelovanju police z žago odreže del prsta. Avtorica podrobno popiše fizično bolečino, ki se prepleta s psihično. Njena mama in oče namreč ne živita skupaj in tako je Maja prepuščena sama sebi, zaradi česar je osamljena in nerazumljena. Mamo vidi vsakih štirinajst dni in uživa v druženju z njo, vseeno pa čuti, da je Jana posebna ženska in mati. Nekega dne pa Maja mame ne najde in Janina skrivnost se postopoma razkrije. *Tu ležim in krvavim* je napeta, tekoče napisana zgodba (avtorica je učiteljica kreativnega pisanja), ki prikazuje sodobno družbo in odnose v njej. Knjiga, ki po branju (ali že med njim) kliče k pogovoru o Maji in Jani, predvsem pa tudi o nas. > SABINA BURKELJCA

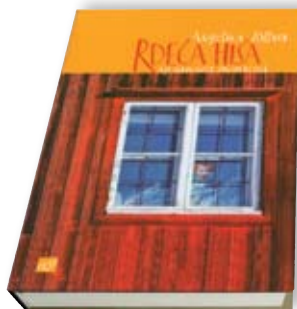
... prikazuje sodobno družbo in odnose v njej ...

Rdeča hiša ali skrivnost živih besed

Angelika Zöllner

prevod: Alenka Novak

Društvo Mohorjeva družba, 2014, m. v., 132 str., 13,50 €

Zanimiva (večplastna, s simboli podprta) zgodba pripoveduje o družini dečka Martina, ki živi zelo »ekstotično«, če jo primerjamo z družinami v sodobni družbi. Vsako leto odhajajo počitnikovat na Švedsko, kjer uživajo v nabiranju gozdnih sadežev, opazovanju sončnih zahodov, zvezdnih utrinkov in podarjanju dragocenih trenutkov drug drugemu. Martin je poseben deček, ne zanimajo ga telefoni in računalniki, pač pa rdeči lokvanji, sončni zahodi, visoka drevesa. Samo takšen deček lahko sreča trola. Martin sreča tudi starega pastirja Johana (ki si ogleduje svet in se ga uči razumeti), ki mu razkrije zanimivo zgodbo o rdeči hiši. S pastirjem se spoprijateljita – njegovo šibko točko (Martin namreč ne mara branja) pa Johan obrne v pozitivno smer, kar kaže, da je deček potreboval izkušnjo živih besed ob toplem človeku, kot je Johan. To je knjiga o sprejemanju, o soočenju s smrtjo (izpuščanje), o ljubezni (odnosih) in toplini. O tem, da troli še živijo. In še o marsičem. > SABINA BURKELJCA

Prvič

prevod: Irena Duša

Mladinska knjiga,

2014, t. v., 221 str., 24,94 €

Kako mladi doživljajo pomembno točko v fazi zorenja in odraščanja, izgubo nedolžnosti, trenutek, ko je bilo zanje »prvič«? Za mnoge, kot prikazujejo zgodbe priznanih britanskih avtorjev za mlade, vmes pa najdemo tudi dve naših avtorjev Suzane Tratnik in Gorana Vojnovića, »prvič« še zdaleč ni bilo izjemno ali na moč lepo. Nasprotno, pogosto je v prvo izkušnjo s spolnim odnosom vpletenih preveč strahu, sramu in še kopice drugih čustev, ki potem »prvič« obarvajo drugače, kot so si ga mladi slikali pred tem v svojih fantazijah. A ne glede na omenjeno je »prvič« vendarle prvič, kar so avtorji osmih kratkih zgodb, zbranih v tej knjigi, prikazali nadvse spretno in rahločutno, včasih z dodanim kančkom humorja, spet drugič pa z neizogibno neposrednostjo in tudi s trpkostjo. Mojstrsko zgrajene zgodbe o različnih izkušnjah prvega spolnega odnosa se vsaka po svoje dotaknejo bralcev vseh starosti in jim ponudijo poglobljen vpogled v čustveno doživljajski svet mladih. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

... »prvič« je vendarle prvič ...

na omenjeno je »prvič« vendarle prvič, kar so avtorji osmih kratkih zgodb, zbranih v tej knjigi, prikazali nadvse spretno in rahločutno, včasih z dodanim kančkom humorja, spet drugič pa z neizogibno neposrednostjo in tudi s trpkostjo. Mojstrsko zgrajene zgodbe o različnih izkušnjah prvega spolnega odnosa se vsaka po svoje dotaknejo bralcev vseh starosti in jim ponudijo poglobljen vpogled v čustveno doživljajski svet mladih. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Ime mi je Damjan

Suzana Tratnik

Mladinska knjiga,

zbirka Odisej,

2014, t. v., 171 str., 22,95 €, JAK

Mladinski roman, ki je prvič izšel leta 2001 in v središče postavlja temo iskanja spolne identitete, ni danes nič manj aktualen. Brezkompromisna prvoosebna izpoved mladega Damjana, s katerim se seznanimo na sestanku skupine za samopomoč, bralca v trenutku potegne v svet besnenja, rezanja žil, omamljanja in drugih izgrediv. Avtorica zelo počasi razkiva, da Damjan pravzaprav ni bil vselej Damjan in da je njegovo ekscesno vedenje v največji meri posledica nesprejemanja njegove okolice. Z divjanjem se upira pričakovanjem svojih staršev, ki mu ne pustijo dihati, v strahu pred posmehom pa k sebi ne spusti nobenega prijatelja ali dekleta. Najbrž za Damjana ne boste vedno našli razumevanja (vsaj jaz ga nisem), vseeno pa ima prav, ko trmari, da mora svojo pot poiskati sam. Zelo dobro zasnovano zgodbo, ki se bere na dušek in naj bi naslednje leto doživela tudi filmsko upodobitev, dopolnjuje odlična spremna beseda Romana Kuharja o transseksualnosti. > KRISTINA SLUGA

Narava d.o.o.

www.narava.si

KAJ CVETI V SREDOZEMLJU?

Idealen priročnik za prepoznavanje rastlin med dopustom v Sredozemskih deželah.

320 str.

19,90 EUR

NAŠA ZDRAVILNA ZELIŠČA

Nepogrešljiv in neprecenljiv vir uporabnih informacij o zdravilnih zeliščih in njihovi uporabi.

256 str.

19,90 EUR

NARAVA d.o.o.
Britof 96 a
4000 Kranj
04 280 20 00
prodaja@narava.si
www.narava.si

Eskimo Limon 9

Sarah Diehl

prevod: Tamara Bosnič

Miš, 2014, t. v., 284 str., 30,95 €

Eskimo Limon je v Izraelu priljubljena sladoledna lučka, pa tudi naslov izraelske najstniške knjižne zbirke, ki so jo, ne da bi vedli, od kod prihaja, za svojo vzeli tudi najstniki v Evropi. Avtorica prek preproste zgodbe o izraelski družini, ki se preseli v Nemčijo, bralcem predstavi Izrael in judovstvo drugače, kot so vajeni: namesto na holokavst in izraelsko-arabski konflikt se osredotoči na popularno kulturo in sodoben način življenja. Prigode računalničarja Chena, njegove žene Ziggy in njenega enajstletnega sina Erana v novem okolju so opisane z obilico humorja, čeprav so občutki, ki jih izžvejoje situacije, ki jih doletijo v novi domovini, včasih vse prej kot veseli. Roman ponuja pronicljiv vpogled v judovsko kulturo, hkrati pa se neprisiljeno dotika resnih tem, povezanih z njihovo zgodovino. > **AJDA JANOVSKY**

Tedaj

Morris Gleitzman

prevod: Dušan Ogrizek

Miš, 2014, t. v., 240 str., 26,95 €

V četrtem romanu iz Gleitzmanove serije (izšli so že *Nekoč*, *Potem* in *Zdaj*) spremljamo trinajstletnega judovskega dečka Feliksa, ki je ostal brez očeta in mame ter prijateljice Zelde. Zanj skrbi Gabriek, ki ga skriva v majhni jami v hlevu. Prinaša mu hrano in pijačo, ga opogumlja in mu polaga na srce, da je izobrazba zelo pomembna. Feliks in Gabriek pozneje pobegneta k poljskim partizanom, kjer Feliks sreča Juli, s katero se spoprijatelji. Otrok mora na hitro odrasti, saj je priča največjim grozodejstvom, kar jih morejo videti oči, vseeno pa ne izgubi upanja, saj ima čisto srce in pogum, ki ga usmerjata ter vodita skozi vojne grozote. Vojna namreč povzroča izgube, bolečino in uničenje, prinaša pa tudi prijateljstva, nesebično pomoč, toplino, ljubezen, snidenja, celo sobivanje judovskih in nacističnih otrok. In sanje ostajajo, kajti »sanje so kakor zgodbe. Imamo jih zaradi istega razloga kot zgodbe. Zato da razumemo stvari in jih lažje sprejmemo.« > **SABINA BURKELJCA**

Dolginove nenavadne pustolovščine

Josep Maria Folch i Torres

prevod: Veronika Rot

KUD Sodobnost International,

2014, t. v., 303 str., 24,90 €

Dolgin ni navaden deček! Čeprav si njegova starša želita, da bi, ko bo odrasel, postal, denimo, zdravnik, jima fant takoj pove, kaj si zares želi: rad bi plul po širnih morjih in doživel ogromno razburljivega. Starša na koncu, čeprav nerada, popustita in mu dovolita, da sledi svojim sanjam. A biti mornar, še zdaleč ni lahko, kmalu ugotovi Dolgin. Ko mu nekoč že preti, da ga bodo mornarji zaradi nekega prekrška privezali na desko in ga porinili v besneče morje, ga pred gotovo smrtjo reši le iznajdljivost. In prav ta mu pozneje na njegovi poti pride še neštetokrat prav. Legendarne Dolginove pustolovščine praznujejo letos že 104. rojstni dan, a zaradi lahkotnosti, humorja in svežine, ki jih je priljubljeni katalonski klasik spretno vnesel vanje, navdušujejo še danes. > **VESNA SIVEC POLJANŠEK**

Kostja Veselko

Derek Landy

prevod: Maja Novak

Modrijan, 2014, m. v., 302 str., 19,90 €

Prva v zbirki knjig o detektivu Kostji Veselku, ki po inteligenci, (samo)ironiji ter elegantni opravi s klobukom in dolgim dežnim plaščem spominja na detektive iz filmov noir. A od njih se tudi pomembno razlikuje – je okostnjak s čarobnimi močmi! Kostjo po smrti strica, pisatelja grozljivk, »podeduje« brihtna, samotarska najstnica Stephanie; kmalu postaneta nepremagljiv detektivski par, ki se nenehno zapleta v nabrušene dialoge ter med preganjanjem hudobcev iz magičnega dublinskega podzemlja drug drugemu rešuje kožo – no, kosti. Ob posrečenih osrednjih junakih in njunem enakopravnem odnosu je ena glavnih odlik romana domiselni jezik, ki ga je odlično ujela prevajalka Maja Novak. Posebej zabavna so (poslovenjena) imena junakov: Hudomir Kačnik, Žalna Moder, Vseved Brihtna ... in Valkira Vihar, ki si ga izbere Stephanie. A ob imenu, ki nam ga izberejo drugi, in tistim, ki si ga nadenemo sami, obstaja še tretje, resnično ime, ki je zapisano le v Knjigi imen. In prav to dragoceno knjigo morata Valkira in Kostja rešiti iz krempljev črnega maga Kačnika, saj bi z njeno pomočjo lahko zavladal svetu. > **MAŠA OGRIZEK**

Lihožerci

Pavel Šruta

prevod: Peter Kuhar

KUD Sodobnost International,

2014, t. v., 227 str., 22,90 €, JAK

Pa smo le izvedeli, kaj se je zgodilo z vsemi nogavicami, ki smo jih kdaj iskali, ko smo se odpravljali v službo in v šolo ali na uro tenisa in odbojke. Vzeli so jih lihožerci – nagajivi mali vrage, ki po stanovanjih kradejo in žrejo pretežno léve, torej lihe, nogavice in nam v trenutkih, ko bi to najmanj potrebovali, povzročajo nepredstavljive težave! Zbirka kratkih zgodbic Pavla Šruta, ki so napisane v dolgi tradiciji češkega humorja, je bila razglašena za mladinsko češko knjigo minulega desetletja, v njej pa mrgoli stvorov z zabavnimi in sila nenavadnimi imeni. Dogodivščine Hihiteka, Vasila, Pepija Žice, Čanga Davitelja, profesorja Kodravca in Kudle Razparača nas popeljejo v svet, kjer boj za nogavice še nikoli ni bil tako oster. > **ŽIGA VALETIČ**

Mali volk in njegove pustolovščine, 2. del

Lovci in druge zgodbe

Jean-François Kieffer

prevod: Sonja Benčina

Družina, 2014, t. v., 44 str., 14,90 €

Frančišek Asiški je bil velik ljubitelj živali in velja za njihovega zavetnika. Znal naj bi se pogovarjati s pticami, ob neki priliki pa naj bi celo odvrnil volka od napada. Ta volk se je potem spoprijateljil s siroto, z dečkom, ki je dobil nadimek Mali volk. Pred nami je že drugi del fantovih stripovskih dogodivščin, ki se napletejo skozi šest zgodb, poleg pa najdemo tudi pesmico *Muzikantova pot*. Mali volk je bister in srčen, potuje in opravlja dobra dela, ljudem prinaša radost, predvsem pa je neustrašen, kadar je treba pomagati komu v stiski. Založba Družina tako nadaljuje z izdajanjem stripov, ki izvirne krščanske vrednote približujejo najmlajšim. > **ŽIGA VALETIČ**

zbirka Pošastna hiša

Zana Fraillon

ilustracije: Simon Swingler

prevod: Miha Sužnik

Zala, 2014, t. v., 151/136 str., 16,95 €/knjigo

Prvi v zbirki knjig o dečku Gašperju, ki je za eno leto kazensko poslan v »pošastno hišo«, nenavaden internat, v katerem pristanajo otroci, ki so jih izključili iz drugih šol. Če so mišljenje z lastno glavo, trma, učenje iz napak, kršenje pravil ipd. na običajnih šolah nezaželeni, so v pošastni hiši življenjsko pomembni. V njej se pod vodstvom čudaškega ravnatelja Von Strasserja in stroge učiteljice Stenke otroci namreč urijo za lovce na najrazličnejše pošasti – kopačomleta, bruhocvrtnika, puhlokruleža ipd. Osvežujoče je, da so Gašper in njegovi prijatelji povsem navadni, celo »problematični« mulci, brez čudežnih supermoči, ki sluzaste in krvoločne pošasti porazijo samo s pogumom, iznajdljivostjo in medsebojnim zavezništvom. Mladim bralcem bodo všeč tudi stripovske ilustracije in razodetje, da odrasli ne vidimo pošasti, ker so se nam možgani od pubertete dalje skrčili na velikost posušene slive. > **MAŠA OGRIZEK**

Moj dedek in jaz in pujsa Babi

Marjolijn Hof

ilustracije: Judith Ten Bosch

prevod: Katjuša Ručigaj

Miš, zbirka Čiv, 2014, t. v., 98 str., 25,95 €

Dedek iz te prikupne zbirke zgodb priljubljene in večkrat nagrajene nizozemske pisateljice je zares nenavaden! Njegov značaj je radoživ, vesel in zvedav, prav takšna pa je tudi njegova vnukinja. Odlična kombinacija za odlične vragolije! Ker – le kdo si ne bi želel dedka, ki, kadar ga tako prime, speče gore palačink, na koncu pa svoji vnukinji iz njih, ker ne ve, kam bi z njimi, domiselno napravi špagete?! Še dobro, da se oba spomnita, da bo preostalih palačink vesela pujsa s sosednje kmetije, ki jo pripeljeta k sebi in jo krstita za Babi, ta pa cvili od smeha, kadar ji kdo reče »svinja«. Zgodbice, primerne za vse z večno otroško dušo v sebi, navdušujejo s pisateljico pripovedno pronicljivostjo in humorjem ter bralca v hipu očarajo. > **VESNA SIVEC POLJANŠEK**

Vampirji in volti

zbirka Krokarsčine, knj. 4

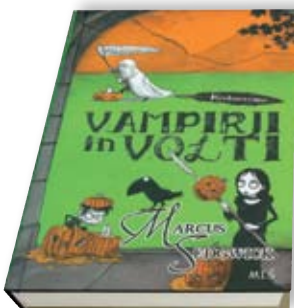
Marcus Sedgwick

ilustracije: Pete Williamson

prevod: Meta Osredkar

Miš, 2014, t. v., 249 str., 26,95 €

Prebivalci gradu Drugoroki – »vseh sort čudaki, norci in prismuknjenci« – se veselijo noči čarovnic. Ta bo tokrat nekaj posebnega, saj bo družina gostiteljica velikega plesa. Do te časti pa se niso dokopali s poštenim žrebom, pač pa z goljufijo, za katero je poskrbel iznajdljivi Valevin. Po napornih pripravah, pri katerih sodeluje tudi krokar Edgar, se v njihov dom zgrne množica gostov, z njimi vred pa nezaželena nadloga, ki jo bodo morali nekako odpraviti. Jim bo uspelo? Še en roman iz zbirke *Krokarsčine* mlade bralce navdušuje z zabavno zgodbo, prikupnimi čarovniškimi liki in prisrčnimi ilustracijami, ki se zliva z besedilom v razgibano celoto, v katero se rad zatopi tudi kak nadbranjem manj navdušen otrok. > **AJDA JANOVSKY**

zbirka Brina Brihta

Sally Rippin

ilustracije: Aki Fukuoka

prevod: Darinka Koderman Patačko

Učila International,

2014, t. v., 96 str., 11,90 €/knjigo

Mladi bralci (začetniki) bodo v dveh knjigah srečali štiri zabavne prigode prikupne junakinje Brine. Pegasta navihanka si lase spleta v kitke. Njen najboljši prijatelj je sošolec Jan, a prijateljice jo zafrkajo, da je njen ljubček. Raje kot na baletne urice hodi na nogomet, a kaj ko fantje v šoli mislijo, da žoga ni za punce. Ima tudi drugo najboljšo prijateljico, ki ji je ime Rožica. Nekega večera se z Janom odločita za polnočno pojedino, ki prinese veliko zabave. > **RENATE RUGELJ**

Ne bodi grozen, Gašper!

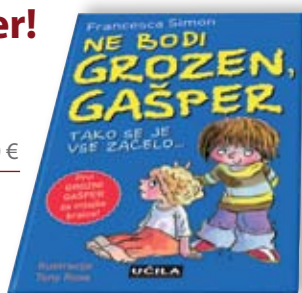
Francesca Simon

ilustracije: Tony Ross

prevod: Polonca Kovač

Učila International, 2014, t. v., 64 str., 11,90 €

Pred vami je prvi Grozni Gašper za najmlajše bralce, ki bo razkril, kakšen je bil slavni navihanelec, ko je bil še majhen? Pravijo, da je že takrat imel kar nekaj težav. Še največ z rojstvom mlajšega bratca Petra, ki se ga nikakor ni mogel znebiti ... Ampak v resnici ga je imel rad, le preberite, kako je to ugotovil. > **RENATE RUGELJ**

VIKING Viki

LAŽNI OTOK ZAKLADOV

Legendarni Viking Viki je sin mogočnega vikinškega poglavarja. S svojo iznajdljivostjo prijatelje pogosto rešuje iz nevarnosti. Po zaslugi njegovih pametnih domislic se napete pustolovščine Vikingov vedno srečno končajo.

30 barvnih strani
21,5 x 23 cm
trda vezava
Cena: 12,99 EUR

STUDIO 100
© Studio 100 Animation/ASE Studios

info@ocean-si.com · www.ocean-si.com |

Slon na drevesu

Maša Ogrizek

ilustracije: Dunja Jogan
Založništvo tržaškega tiska,
2014, t. v., 36 str., 15 €

Slon sredi afriške savane ne ve, kaj je ljubezen, a čuti, da mu nekaj manjka. Spomni se maminih besed, da se zaradi ljubezni počutiš lahek kot pero. V perje so odeti ptiči, pomisli in spleza na drevo, kjer pisanemu ptiču sramežljivo zaupa, da pravzaprav išče ljubezen. Ptič ga pouči, da je ljubezni treba mehko postlati. Toda v še tako mehkem gnezdu, če je prazno, ni ljubezni. Slon jo končno odkrije, ko pred seboj zagleda lepo slonico s krilci. Njej je oče dejal, da se, ko si zaljubljen, počutiš, kot bi letel. Potem sta se narahlo dotaknila z rilci in objel ju je globok mir ... Poetična pravljica seveda ne mine brez življenjskega nauka: Dokler slon – ali kdor koli – sledi nasvetom drugih, zaman išče ljubezen. Šele ko v tišini prisluhne lastnim občutjem, ga ljubezen poišče sama. > **IZTOK ILICH**

Viking Viki

Lažni otok zakladov
prevod: Tanja Hrastelj
Ocean, 2014, t. v., 30 str., 12,99 €

Desetletni deček Viki, sin poglavarja vikinške vasice daleč na severu, svojega očeta po telesni moči sicer ne dosega, zagotovo pa ga prekaša po iznajdljivosti in bujni domišljiji. Z njegovo pomočjo so se vaščani že marsikdaj izognili nevarnosti. Nekega dne vikinška družina iz morja na ladjo potegne ostarelega Olafa, ki naj bi med iskanjem zaklada doživel brodolom. Smo rekli zaklada? Zaklad seveda zanima tudi vikinge in po Olafovem nasvetu se podajo na bližnji otok, da bi ga poiskali. Še dobro, da je mladi Viki ujel pogovor zahrbtnega Olafa, ki je s piratoma skušal ukrasti vikinško ladjo ... Prikupna slikanica, ki je nastala

po istoimenski risanki v sodelovanju z avtorjem Gaudinom, bo tako v mladih kot tudi v malo starejših bralcih obudila nostalgичne spomine na drzne otroške prigode in zveste prijatelje, ki v nesreči zmeraj potegnejo skupaj. Obvezno! > **RENATE RUGELJ**

Veliko tekmovanje v kaccih

Guido van Genechten
prevod: Stana Anželj
Sanje, zbirka Luna,
2014, t. v., 30 str., 13,95 €

Kralj Kaka ima sila zabavno opravilo: ob pomoči ministra za velike in male potrebe vsako leto organizira tekmovanje v kaccih. In, da, njegovi podaniki iz vsega kraljestva se za to na moč potrudijo: gospodična krava se poteguje za zmago s kravjakom, zapakiranim v škatlo za pite, kozlički so iz svojih bobkov sestavili stolpič, miške so izdelale kruh in ga, kot bi bili na njem ocvirki, posule s svojimi mišjaki. Le kdo bo zmagal v tem napetem, a nič kaj dišečem boju? Slikanica s pristrčnimi ilustracijami zabava najmlajše pa tudi njihove starše, ki jim bodo to knjigo prebirali za lahko noč. > **VESNA SIVEC POLJANŠEK**

Zelo lačna gosenica

Eric Carle
prevod: Jelena Isak Kres
Mladinska knjiga, zbirka Velike slikanice,
2014, t. v., 24 str., 17,95 €

Pravljico o gosenici je leta 1969 napisal priznani ameriški ilustrator in pisec otroških knjig Eric Carle. Še danes velja za eno najbolj priljubljenih slikanic na svetu in je bila prevedena že v več kot 58 jezikov. Z zabavno zgodbo o strašansko požrešni gosenici otroke na nevsiljiv način naučimo šteti, pri tem spoznajo različne vrste sadja in druge dobrote (sir, kumarico, torto, liziko), skozi katere se pregrize »zelena gospodična«. Za piko na i pa izvedo še, kako iz majhne gosenice nastane prelep metulj. > **KRISTINA SLUGA**

Polonca, mala in velika

Mateja Gomboc
ilustracije: Ana Razpotnik Donati
Družina, zbirka Mavrična knjižnica,
2013, t. v., 31 str., 14,90 €, JAK

Ljubka Polonca je navihana deklica, ki še hodi v vrtec in si včasih silno želi, da bi odrasla. A potem ugotovi, da ji tudi kot majhni punčki ni nič hudega. Nasprotno, lahko se v miru crklja v očkovem naročju, z dedkom odide v vrtec, kjer se oba neizmerno zabavata, pomaga sosedu na vrtu in si z marljivim delom prisluži glavo slastne solate, se nauči opravičiti prijateljčkom v vrtcu, napiše svojo prvo pesem in še in še. Polončine zgodbe so prikupne in všečne ter za povrh začinjene tudi s poučnim naukom. In prav v tem je še večji čar te imenitne knjige za vse »male in velike Polonce«. > **VESNA SIVEC POLJANŠEK**

Kdo se skriva v temi?

Tul Suwannakit
prevod: Irma Toman
Okaši, 2014, t. v., 31 str., 12,99 €

V avtorjevi prvi knjigi so otroci spoznavali barve, v tej pa bodo ugotovili, da tema sploh ni tak bav bav, kot si predstavljajo. Ravno nasprotno – ponoči zna biti izjemno zanimivo, saj na plan pokukajo številne živali, ki jih lahko vidimo le v temi. Torej, kdo se ponoči klati naokrog? Kresničke, netopirji, krastače, sove, nočni metulji ... Avtor je slikanico razdelil na strašljive črne sence, za katerimi se skrivajo čisto prijazne živalce, na koncu pa dodal še njihove kratke opise. > **KRISTINA SLUGA**

Mali Leon ni jezen; Mala Lina reče ne

Linne Bie; prevod: Jana Osojnik
Kres, 2014, t. v., 16 str., 12,90 €/knjigo

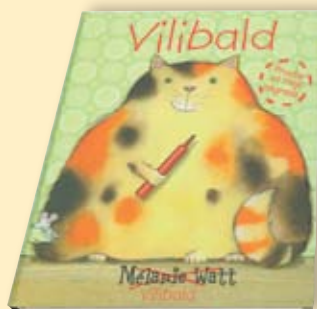
Prikupni slikanici sta namenjeni najmlajšim. Lepe, barvite ilustracije z všečnimi podobami iz otroškega sveta in preprosta zgodba bodo pritegnile malčkovo pozornost, da bo z veseljem srkal znanje, ki ga ponujata. Medtem ko bo Leonova zgodba razkrila pare nasprotij, kot je zaspan – buden, bo Linina pokazala, da je v okoliščinah, kot je držati mamico za roko med prečkanjem ceste, prijetnejše reči »da« kakor »ne«. > **AJDA JANOVSKY**

Vilibald

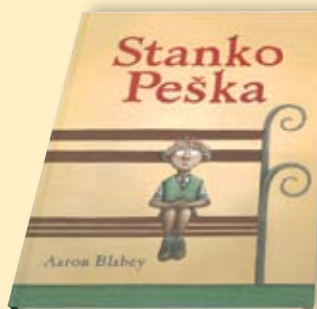
Mélanie Watt

prevod: Gaja Kos

KUD Sodobnost International,
2014, t. v., 32 str., 18,90 €

Vilibald je (po lastnem skromnem mnenju) najpametnejši in najlepši maček na svetu, ki avtorici (poznani že po knjigah *Plašna veverica in Plašna veverica ponoči*) ne pusti napisati (in ilustrirati) zgodbe o miški. Z rdečim flomastrom kar naprej spreminja zgodbo, saj želi imeti v njej glavno vlogo on (ki je veličasten, briljanten, atraktiven, duhovit itd.) in ne neka dolgočasna miš. Bo pisateljici sploh uspelo dokončati zgodbico glede na to, da hoče imeti ta »samoljubljen klobčič kožuha« vedno zadnjo besedo? Izvirno in duhovito. > DANIELA PREGLAU

Stanko Peška

Aaron Blabey

prevod: Katja Klopčič Lavrenčič

KUD Sodobnost International,
2014, t. v., 32 str., 19,90 €

Stanko Peška je majhen, tako majhen, da se vsi v njegovem razredu norčujejo iz njega. Sovraži biti majhen! Nekega dne pa v njihov 3. A

pride nova sošolka Frida Robida, ki ima ravno nasproten problem – je velika in sovraži biti velika. Hitro se spoprijateljita in nato se vse začne obračati na bolje ... Ena tistih drobnih knjig, ki nas opozarjajo, da moramo sprejeti drugačnost najprej pri sebi. > DANIELA PREGLAU

Pika

Jessica Meserve

prevod: Barbara Majcenovič Kline

Skrivnost, 2014, t. v., 25 str., 18,90 €

Tekmovalnost med sorojenci je naravni del odraščanja. Majhna deklica Pika je imela težave s starejšo sestro Polono. Pri teku je bila vedno počasnejša in manj poskočna od nje, dobila je tudi manjša in čisto nezanimiva darila in zato se je nekega dne ujezila in iz kletke izpustila Poloninega papagaja. A prava sestrskaja ljubezen reši še tako hude zagate. > RENATE RUGELJ

Kakšne barve sem?

Tul Suwannakit

prevod: Irma Toman

Okaši, 2014, t. v., 28 str., 12,99 €

Radoživa slikanica s prekrasnimi ilustracijami bo navdušila otroke in starše. Najmlajše bralce popelje v pisani svet barv, ob tem pa spoznajo tudi različne živali, od rumenega puhastega piščančka in oranžnega razkuštranega orangutana do elegantnega sinjega kita. Na Tajskem rojeni in v Avstraliji živeči pisatelj ter ilustrator, ki je bil za svoja dela večkrat nagrajen, na koncu knjige navede tudi nekaj osnovnih podatkov o vsaki živali (ste vedeli, da lahko slon v svoj rilec načrpa do štiri litre vode?). Vedoželjne bralce, ki bodo ob branju še posebej pozorni, pa čaka prav posebno presenečenje. > KRISTINA SLUGA

zbirka Rozalinda

prevod: Branka Fišer

Učila International,

2014, m. v., 32–48 str., 5,90 €/knjigo

Rozalinda (v originalu Pinkabella) je ljubka deklica, ki ima rada rožnate barvo, zato ima rožnate čevlji, prikupno rožnato oblekico in celo rožnate lase. Njena najboljša prijateljica je Vijolica, ki ima, seveda, najraje vijolično barvo. Rozalindina ljubljenska sta muca Maca in zajček Dolgoušček, Vijolica pa ima kužka Pikija, ki ni nikoli pri miru. Prijateljici včasih jahata konja Rjavčka. Rozalinda ima tudi mlajša brata, dvojčka Tineta in Toneta, ki se za razliko od redoljubnih in čistih deklic, najraje igrata v umazaniji. Njihove zabavne dogodivščine so zbrane v štirih najbolj rožnatih knjižicah na svetu. Po njih lahko poljubno rišete, lepate in dopolnjujete zapisane zgodbe, vsaka od knjižic pa ima še kak dodatek za ustvarjanje, od barvic, radirk do nalepk in rožnatih lističev. Za vse, ki imajo radi rožnato. > RENATE RUGELJ

Policist Maj; Peter vozi skuter

Emilie Beaumont

prevod: Ante Bračić

Oka otroška knjiga,

2014, t. v., 12 str., 8 €/knjigo

Čeprav so junaki zbirke *Mali nadobudnež*, v kateri sta izšli spet novi knjižici, fantje, ki upravljajo različna vozila (vse od letala in tovornjaka do formule), znajo trpežne kartonke s prijavnimi ilustracijami pritegniti tako dečke kot deklice (preizkušeno). Zgodbe so opremljene z malo besedila, zapisanega v rimah. V eni je glavni junak pogumni policist Maj, ki se s svojo sodelavko Lili poda na lov za roparji banke. V drugi pa fant Peter, lastnik prekrasnega zelenega skuterja. Nekega jutra ga pokliče njegova prijateljica Polona, ki se ji mudi na železniško postajo, in Peter, ki ne pušča prijateljev na cedilu, ji nemudoma priskoči na pomoč. Na koncu vsake zgodbe iz zbirke *Mali nadobudnež* je tudi pet kratkih vprašanj, ki otroku pomagajo obnoviti zgodbo. > KRISTINA SLUGA

Care Santos PRODAM MAMO

Prevod Barbara Pregelj
140 str. 20,50€

- © Prilagojena oklevajočim bralcem in bralcem z disleksijo.
- © Barvne ilustracije.
- © Uvrščena na seznam Belih vran.

Takole bom začel: to je pesem srbskega pesnika Ivana V. Lalića, ki pripada generaciji Vaska Pope, Miodraga Pavlovića in nekoliko starejšega Zorana Mišića, torej generaciji, ki je bila takoj po drugi svetovni vojni mlada, provokativna in prodorna. Pesem je iz zbirke *Strasna mera* iz leta 1984.

Aloja

*Ovoga maja cveta moja aloja
Na terasi; cvet je aktinomorfan,
Ružičast, bledeozelen, i liči mi na pagodu
Premda pagode inače poznajem samo sa slika.
Gledam ga prvi put; aloja cveta retko
I broji godine drukčije, u skladu sa svojom svrhom
Koja mi izmiče, ali koju poštujem.
Zato i zalivam aloju. Zato i pristajem
Da s vremena na vreme bivam poražen, ili
Ponižen, u najboljoj nameri – a reč je o istom:
O dodirivanju snaga koje se ne prepoznaju
Ali deluju zajedno, u nekom smislu
Koji mi izmiče, kao i ponekad svrha
Kuju poštujem. Sad evo pokušavam
Da ova pesma liči na cvet moje aloje,
Jer mora da se dešava nešto zaista važno
Kada se aloja odlučila da cveta.*

Odlepljene podobe

Nekaj časa se že z Andrejem Ilcem, urednikom Nove lirike pri Mladinski knjigi, pogovarjava o prevodu Lalićevih pesmi. Je samo vprašanje, ali naj napravim izbor ali naj prevedem eno celo pesniško zbirko, to morava še doreči. Najprej moram to doreči sam pri sebi. Doma imam Lalićevo delo, štiri knjige, ki jih je uredil Aleksandar Jovanović, in ga prebiram. V cirilici. Nimam težav z branjem cirilice, tekoče jo berem. Ampak vseeno se mi pri branju pojavlja ta hip nepremostljiva zadrega. Besedilo mi pred očmi in v mislih ne zaživi tako kot besedilo, ki je napisano v latinici. To se mi zdi sila zanimivo. Lahko berem pesem petkrat, desetkrat, lahko jo znam že skoraj na pamet, a šele ko si jo bom transkribiral v latinico, bodo podobe v besedilu zaživele tako, da jih bom lahko začel prevajati.

Tak občutek imam, kot da se šele takrat besedilo odlepi od podlage, da lahko šele takrat pogledam med papir in tiskarsko barvo, za besedilo. Potem se zadovoljen, potem vse skupaj zadaha in steče.

In dostikrat se sprašujem, kako je z branjem podob, ki se znajdejo v literaturi, ki jo zapisujem. Tudi tu se morajo konkretne podobe, ki mi pridejo na pot, odlepiti od podlage, morajo zalebdeti, da jih lahko pogledam še od zadaj. Tako oblebdijo, dokler jih ne zapišem. Recimo štiri pare dolgih dekliških nog v teniskah in kratkih hlačah, dolgo krilo v sandalih, ki mi je zaplapolalo tik pred nosom, ko sem sedel na robniku pod palmo v parkcu in poslušal nastop čakavskih pesnikov v Kukljici na Ugljanu. Takrat mi je postalo jasno, od kod izvira burja, o kateri so prebirali pesniki na odru.

Večkrat me tudi vprašajo, v čem je razlika med pisanjem za odrasle in pisanjem za otroke. Mislim, da se v pisanju za odrasle te odlepljene, lebdeče podobe z različnih koncev in iz različnih časov, namočene od dežja ali komaj vidne v megli, sestavljajo v besedilo po neki notranji, meni nejasni in zato (še) neizrekljivi logiki. Pri pisanju za otroke pa v odlepljene, lebdeče podobe postavim kak predmet ali kakega človeka, ki ga tam ni bilo. Nabrežje med staro tržaško železniško postajo in molom San Carlo, veliki obklesani bloki in ogromne jeklene gobe za ladijski privez. Točno tja sem postavil tisti košček mila, ki prepotuje pot čez Trg Oberdan in pade v morje, kjer ga ogledujeta dve skuši. (Potem se dopiše zgodba, ta velikokrat generira samo sebe, v pesmih pa rima generira nesmisel spredaj.)

Te odlepljene in lebdeče zelo konkretne podobe so z jezikom vred pravzaprav material, iz katerega nastaja besedilo. Ampak logika, slesledje, tisti hip izbrano besedišče in vrstni red besed, to mi je skrivnost. To mora biti tisto »nekaj zares pomembnega, če se je aloja odločila cveteti«.

In s tem bom končal.

Peter Svetina,
pisatelj, pesnik, prevajalec

SOL'S
the Fair spirit

Pasadena Men in Pasadena women

SVEŽE BARVE IN NOVI MODELI
NOVA KOLEKCIJA SOL'S 2014 ŽE ČAKA NA VAS

UMCO
PRILOŽNOST ZA PROMOCIJO

UMCO d. d., Leskoškova 12, Ljubljana
tel: 01/520 18 30, faks: 01/520 18 40
info@umco.si, www.umco.si

Pokličite nas za brezplačen katalog!
Ponudba velja za pravne osebe in društva.

Novo iz založbe Družina!

Timothée de Fombelle

VANGO

1. DEL: MED NEBOM IN ZEMLJO

PUSTOLOVSKI
ROMAN

Pariz 1934.

Pred notredamsko katedralo se med množico začne zasledovanje. Vango mora bežati. Bežati pred policijo, ki ga je obtožila zločina, bežati pred skrivnostnimi silami, ki ga preganjajo. Vango ne ve, kdo je. Velike skrivnosti so skrite v preteklosti. Vango išče resnico na sicilskih otokih in v megleni Škotski, medtem ko svetu vse bolj grozeče preti vojna. Pisatelj se skozi napeto zgodbo dotakne tem, kot so iskanje resnice, obsodba totalitarizmov, boj proti zlu, nesebična pomoč, požrtvovalnost in ljubezen.

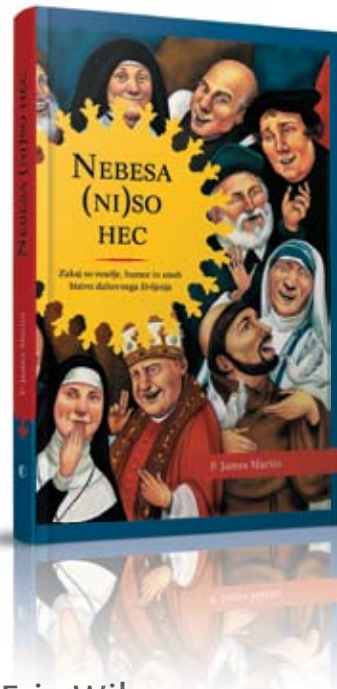
Ena od 10 najboljših mladinskih knjig leta 2013 po izboru britanskega časopisa Independent.

Cena: 24,90 EUR

p. James Martin

NEBESA (NI)SO HEC

Zakaj so veselje, humor in smeh bistvo duhovnega življenja

Jezuit James Martin nam v knjigi *Nebesa (ni)so hec* zagotavlja, da Bog želi, da bi okušali veselje, ohranjali smisel za sveti humor in se smejali življenjskim nesmiselom ter svoji človeškosti. Vabi nas, da znova odkrijemo pomen humorja in smeha v vsakdanjem življenju ter sprejmemo temeljno resnico: vera vodi v veselje.

Cena: 24,90 EUR

Stephen in Alex Kendrick

IZZIV LJUBEZNI

40-DNEVNI IZZIV ZA ZAKONCE

Izziv ljubezni je rešil tudi zakon Caleba in Cathrine v romanu Varno pred ognjem.

Knjiga Izziv ljubezni nam ponuja 40-dnevni izziv, ki bo zakonce naučil, kako ljubiti brezpogojno. Ne glede na to, ali je vaš zakon trden ali v krizi, boste ob izpolnjevanju Izziva ljubezni vsak dan rasli in se odpirali ljubezni.

Cena: 19,90 EUR

Eric Wilson

VARNO PRED OGNJEM

ROMAN PO FILMU FIREPROOF

Gasilski načelnik Caleb Holt in njegova žena Catherine se po sedmih letih zakona, neskončnih prepirih, jezi in nezadovoljstvu začneta spraševati, kaj se je zgodilo z njima. Odločita se za ločitev, toda Caleba oče izzove naj sprejme 40-dnevni izziv: **Izziv ljubezni**. Caleb se kljub številnim dvomom odloči zanj in se pri tem ne zaveda, da bo ta odločitev za vedno spremenila njegovo življenje. Presenečen odkrije resnični pomen ljubezni in se odloči, da se bo pričel boriti za svojo ženo. Čaka ga najtežja naloga v življenju: reševanje lastnega zakona.

Knjiga vsebuje tudi vprašanja za pogovor.

Cena: 19,90 EUR

Naročila in informacije:
Družina d. o. o., Krekov trg 1, Ljubljana
tel.: 01/360-28-28, www.druzina.si

ZALOŽBA
DRUŽINA

**KRI
MINALKE**

**IZBRANO
LEPO
SLOVJE**

**ROMAN
TIKA**

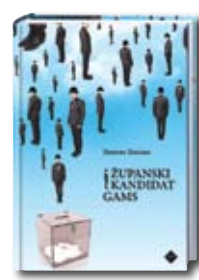
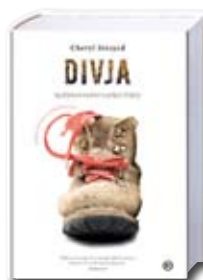
**AKT
UALNO**

Poletno branje

v knjigarnah Mladinske knjige

Najbolj vroči namigi za letošnje poletno branje

1+1=3

Izberite 2 knjigi, tretjo, otroško, vam podarimo!

Eno kupim zate, eno zase, kratkočasnico za mulčka pa prejmem brezplačno! Izberite tudi vi dve knjigi, označeni z nalepko **POLETNO BRANJE**, otroško poletno kratkočasnico pa boste (iz posebnega nabora najbolj kratkočasnih) izbrali **BREZPLAČNO**.

